

KAITSE KODU!

KAITSELIIDU AJAKIRI NR 1 (69/515) 2007

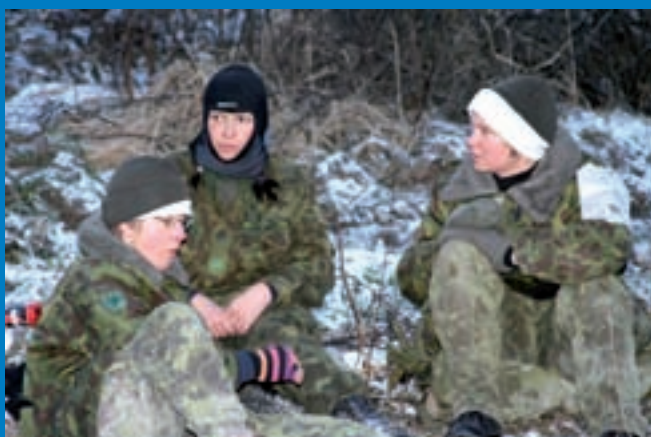
**KAUGLUURE PATRULLRETKED:
KUHU EDASI?**

MILLAL JA KUIDAS LÕPEB VÄLISMISSIOON?

KODUTÜTRED 75

PILGUHEIT JEEMENI MEHE MAAILMA: QAT, JAMBIYA JA AK-47

11.–13. jaanuarini 2007 korraldati Erna Seltsi eestvedamisel Kirde-Eestis 9. talvine sõjalis-sportlik võistlus Utria dessant 2007. Osales 18 võistkonda (sh kaks Soomest), finišisse jõudis neist kümme. Võitis Kaitseliidu Tartu maleva nelik. Vt pilte ka internetist (<http://pildid.kaitseliit.ee/gallery2>).

14. jaanuaril möödus 88 aastat Tartu vabastamisest Vabadussõjas. Puurmani ettevõtja Olev Teder kinkis Vabadussõja kangelase Julius Kuperjanovi haul tema omastele Eesti ohvitseri tseremoniaalmõõga. Perekonna tahtel leiab mõök aukoha Võrus kaitseväge väljaõppekeskuses Kuperjanovi üksik-jalaväepataljon.

7

Jõhvi kaitseliitlased korraldasid näidislahingu

16

Kaitseliidu kaplanid pidasid esimest korda nõu

25

Soomlased õpetasid Saue kaitseliitlastele sissitarkust

28

Riigikaitseõpetus avardab maailmapilti

KK! KAITSELIIT ARVUDES

689

üritust viidi läinud aastal läbi Kodutütarde organisatsioonis.

TASAKAALUSTATUD ARENDAMINE ON KAITSELIIDU EDU ALUS

Kaitseliidu ülem major Raivo Lumiste mõtestab lahti vajaduse minna 2007. aastal edasi mööda Kaitseliidule omast arenguteed 6

SOOMLASED ÕPETASID SAUE KAITSELIITLASTELE SISSITARKUST

Nelja aasta jooksul Soome reservohvitseridelt saadud tarkused pannakse proovile saabuval sügisel suurel sissitarkustel 25

RIIGIKAITSEÕPETUS AVARDAB MAAILMAPILT

Eesti ainus spetsiaalselt riigikaitseõpetuse tarvis sisustatud klass asub Tallinna Saksa Gümnaasiumis 28

UTRIA DESSANDI 2007 MEDITSIINIÜLESANNE

Elupäästva meditsiini rusikareeglid aitavad kaitseliitlasel toime tulla nii militaar- kui ka tsiviilõnnetuspäeval, nii õppusel kui ka elus 34

Jõhvi kaitseliitlased korraldasid näidislahingu 7

Maakaitsekompanii taktikaline õppus 8

Kuidas võrrelda Vietnami ja Iraagi sõda 9

Kaugluure patrullretked: kuhu edasi? 10

Millal ja kuidas lõpeb välismissioon? 12

Kaplan võiks olla malevapealikule oluliseks toeks 15

Kaitseliidu kaplanid pidasid esimest korda nõu 16

Telesaade pani naerumaia noortejuhi proovile 22

Tartus õpitakse arvutikeskkonnas matkitud lahinguid juhtima 31

Orienteerumisrajast ja tegelikust jooksukiirusest 32

Krabi rühm teeb iga nädal trenni 38

Scoutspataljon juba kolmandat korda abis. Kas traditsioon? 39

Tallinna noorte spetsialistide rivi täienes 42

VAHELEHT:

Tagavaravägi nr 20

KODUTÜTRED PIDASID SÜNNIPÄEVA

Kaitseliidu noorteorganisatsioon Kodutütred asutati 19. jaanuaril 1932. Praegu kuulub sinna peaaegu 4000 tütarlast vanuses 8–18 aastat. Jaanuaris peeti sünnipäevapidusid rühmades ja ringkondades. Võrumaa kodutütred tähistasid organisatsiooni 75. sünnipäeva konverentsiga kultuurimajas Kannel. Suur üle-eestiline Kodutütarde juubelipidu on kavas 24. märtsil Tallinnas. Vt ka lk 36–37.

Ivar Jõesaar, kapten

Võidame vaimuga

Väikesed rahvad võidavad neile peale surutud sõdu vaimuga. Parimaks näiteks siin on soomlaste *sisu*, mis võimaldas neil Talvesõja ja Jätksõja heitlustest vähemalt viigiseisus välja tulla. Ja ka meie oma Vabadussõja ajal üles leitud mehemeel, mille abil me ainsa rahvana maailmas suutsime ühe sõja käigus saada võitu nii Vene kui ka Saksa vallutusvägedest. Ja küllap saab 1940. aastal pettusega omariiklusest ilma jäetud rahva vaimu välgatuseks nimetada sedagi poliitkorrektset Euroopat šokeerivat tõsiasja, et nii paljud eesti mehed tõmbasid idast tuleva ohu vastu võitlemiseks vabatahtlikult selga Saksa välihalli.

Rahva vaimuväe mobiliseerimine millegi suure toimepanekuks on aga üks peenike ja riskantne ettevõtmine. Sest vaim, teadagi, lehvib vabalt ega talu survet. Suurtel rahvastel kipub surve alla sattunud vaim suisa sõgedaks kätte ning siis on tagajärjeks mõni suurem sõda ja tapatöö olgu aaria natsiooni või töölisklassi nimel. Väikeste rahvaste survestatud vaim ajab aga mehed metsa või suitsiidile.

Kui vaimu liigselt ei kammitseta, pakub n-õ rahva loomulik geenius kõige mõistlikumaid lahendusi. Seda nähtust on nimetatud kodanikuühiskonnaks. Eestis on kodanikuühiskonna parimaks näiteks Kaitsealiit, kes raskestes olukordades suudab pakkuda toimivaid lahendusi. Tähelepanuväärne on aga, et kuigi sõjaväestatud ja relvi valdav organisatsioon, ei talu Kaitsealiit ülemilitariseerimist. Seda näitas nii Vabadussõja-aegne kui ka 1939. aastaks kujunenud olukord. Puhtsõjaväeline käsuliin ja üksnes sõjalisele tegevusele keskendumine võttis organisatsioonilt elujõu.

Seepärast, kui tahame edendada kogu rahva osalust oma riigi turvalisuse tõhustamises, peame laskma vabal vaimul sirguda. Kaitsealiit saab siin panustada surutiseaegsetest painajatest rikkumata noore põlvkonna kujundamisele. Just seetõttu tuleb kodanikuühiskonna kangelastena esile tõsta vabatahtlike noortejuhtide tööd, sest tänu nende pühendumisele mõistavad tänased kodutütred ja noorkotkad, kuidas nad homset kodanikuühiskonda Eestis korraldavad. **KK!**

Kaitsealiidu ajakiri
Kaitse Kodu!

Asutatud 11. september 1925

VÄLJAANDJA KAITSELIIT
Ilmub kaheksa korda aastas.

PEATOIMETAJA:
kpt Ivar Jõesaar

TEGEVTOIMETAJA:
Taive Kuuse

MAKETT JA KÜLJENDUS:
Matis Karu

REKLAAM JA LEVI:
Virgo Tamm
kaitsekodu@hot.ee

TOIMETUS:
Riia 12, Tartu 51013
Telefon 717 9155
Faks 717 9150

Toimetuse e-mail:
kaitsekodu@kaitsealiit.ee

Trükitud ASi Printall trükikojas

Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.

KAITSELIIT INTERNETIS:

www.kaitsealiit.ee
www.alutaguse.ee
www.jogevamalev.ee
laane.kaitsealiit.ee
toompea.kaitsealiit.ee
www.hot.ee/parnukl
polva.kaitsealiit.ee
rapla.kaitsealiit.ee
tallinn.kaitsealiit.ee
www.meredivisjon.ee
www.hot.ee/laanemk
nomme.kaitsealiit.ee
yhend.kaitsealiit.ee
www.virumalev.ee
tartu.kaitsealiit.ee
www.ut.ee/akmk
valgamaa.kaitsealiit.ee

Toimetuse kõnetund
esmaspäeviti kell 13–15
Tallinnas Toompea 8,
tel 717 9027

Kaitseliitu kui sõpra tundsime hädas

Tekst: KARIN T. ANDERSEN, Tallinna Rahvusvahelise Naisteklubi asepresident

Tallinna Rahvusvahelise Naisteklubi (*International Women's Club Tallinn*) tänab südamest Kaitseliitu abi eest annetuste toimetamisel Väikemõisa väikelastekodusse 22. detsembril 2006.

Tallinna Rahvusvaheline Naisteklubi korraldas kogu 2006. aasta jooksul heategevusüritusi eesmärgiga korjata raha lastekodule väikebussi ostmiseks ning kogus samal ajal riideid jms annetusi lastekodu lastele ja töötajatele. Aasta jooksul toimetati annetused Viljandi külje all asuvasse lastekodusse klubi liikmete isiklike sõiduautodega, kuid jõulueelsel ajal, kui suurem osa klubi liikmetest oli ära oma kodumaal, jäädi hätta. Hotell Domina Inn Ilmarine oli lubanud annetada lastekodule korralikku kasutatud voodipesu ning tekke ja patju, kogused olid suured ja klubil sobilikku sõidukit nende kohaleviimiseks ei olnud.

Tol hetkel saime abi Kaitseliidult, kes leidis võimaluse anda kasutada väikebussi, mis tihedalt laeni täis pakituna jõudis Väikemõisa paar päeva enne jõule. Nii mõnegi lastekodulapse ja -töötaja elu sai ehk seeläbi natuke kergemaks ja rõõmsamaks. Veel kord suur aitäh Kaitseliidule abi eest! Eriline tänu staa-biveebel Peeter Landile ja nooremleitnant Marek Susile.

Tallinna Rahvusvaheline Naisteklubi loodi 1993. aastal nelja naise poolt

ning praegu on klubil üle 50 liikme veerandsajast riigist. Klubi korraldab aasta läbi seltsielu, mis hõlmab ekskursioone, külalisesinejate kuulamist, huvirühmade tegevusi jm. Teiseks peamiseks tegevusvaldkonnaks on heategevus. Muude heategevusürituste hulgas korraldatakse igal aastal heategevusball. Viimase balli tulud läksid Väikemõisa väikelastekodu toetuseks. Lisainformatsiooni Tallinna Rahvusvahelise Naisteklubi kohta saab internetist (<http://www.iwct.ee/>). **KK!**

Kaitseliidu keskkogu kinnitas 2007. aasta eelarve

Kaitseliidu keskkogu kinnitas 31. jaanuaril Kaitseliidu 2007. aasta eelarve. Eelarve suurus on 256 miljonit krooni, riigieelarvest tulevad eraldised moodustavad sellest 229 miljonit krooni. Lisaks teavitati vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvese nimetamisest Kaitseliidu vanematekogu liikmeks (ametiko-hajärgselt). Keskkogu valis vanematekokku ka kaitseväge juhataja kindralmajor Ants Laaneotsa. Kaitseliidu keskkogu on kõrgeim Kaitseliidu tegevust korraldav organ, mis koguneb vähemalt kord aastas. Malevaid esindab keskkogul sõltuvalt maleva suurusest kaks kuni neli esindajat – maleva juhatuse liiget, kellest üks peab olema malevapealik või tema abi. **KK!**

SÕNUMID

PAJU LAHINGU AASTAPÄEVA TÄHISTATI PAJU JOOKSUGA

Jaanuaris möödus 88. aastat Paju lahingust, mis määras nii Valga linna kui ka Vabadussõja edasise saatuse. Paju lahingu mälestusüritused algasid 28. jaanuaril 14. Paju jooksuga. Distsantsi pikkus oli 8,2 km ning see kulges mööda Tartu-Valga maanteed ja Valga linnas.

31. jaanuari asetati lilled Valga Jaani kiriku seinale paigaldatud Põhja Poegade mälestustahvli juurde. Järgnesid mälestuskogunemine ja pargade asetamine Paju lahingu monumendile ja mälestusüritus Paju mõisas Põhja Poegade mälestuskivi juures. **KK!**

KAITSELIITLASTEST ABIPOLITSEINIKUD TÄIENDASID TEADMISI

Jaanuari eelviimasel nädalavahetusel kogunes Tallinna paarkümmend kaitseliitlast, et omandada teadmisi abipolitseiniku tööks. Kaitseliidu peastaabi planeerimisosakonna vanemstaabiohvitser kapten Mikk Pukk ütles: "Õpe oli jagatud kolmeks osaks: teoreetilised loengud, praktiline tegevus ehk politseioperatsioonil osalemine ja enesekaitse põhialused." 15 kursuslast osales Tallinna liiklusjärelvalve osakonna korraldatud politseioperatsioonil "Kõik/mõned puhuvad", mille käigus avastati kolm joobes ja üks jääknähtude juht ning kaks muud rikkumist. Ülejäänud kursuslased osalesid Põhja Politsei-osakonna tegevuses, mille tulemusena peeti kinni kolm tagaotsitavat, kolm kuriteos kahtlustatavat ja koostati neli vääртеoproto-kolli. **KK!**

PANE KUPONG ÜMBRIKUSSE JA SAADA ADRRESSIL KAITSE KODU! TOIMETUS, RIIA 12, 51013 TARTU, FAKSI NUMBRIL 717 9150 VÕI SAADA E-KIRI ADRRESSIL POSTKAST@KAITSELIIT.EE

ESITA KÜSIMUS KAITSELIIDU ÜLEMALE!

KAITSE KODU! TOIMETUS EDASTAB KÜSIMUSED KAITSELIIDU ÜLEMALE MAJOR RAIVO LUMISTELE JA AVALDAB NEED VASTUSED, MIS VÕIKSID PAKKUDA LAIEMAT LUGEJAHUVI, AJAKIRJA VEERGUDEL.

KES OOTAB ÜLEMA ISIKLIKKU VASTUST, PEAB KINDLASTI LISAMA OMA KONTAKTANDMED:

Tekst: RAIVO LUMISTE, major

Tasakaalustatud arendamine on Kaitseliidu edu alus

Kaitseliidu ülema ametisse asumisest saadik läinud aasta septembris olen kohtunud paljude Kaitseliidu edenemisest huvitatud inimestega. Kohtumiste käigus on süvenenud veendumus, et see universaalne organisatsioon saab olla edukas vaid siis, kui arendame ühevõrra Kaitseliidu militaar- ja tsiviilpoolt. Kaitseliit saab parimal viisil hakkama oma olemuslike ülesannetega, kui ta saab vabalt ühildada oma tsiviiloskused ja sõjaväestatud väljaõppe. Vaja on ühtset struktuuri, sõltumata sellest, kas valmistatakse tegutsemiseks sõja- või rahuaja kriisis.

Alanud 2007. väljaõppeaasta kulub Kaitseliidus 2008. aastaks kavandavate muudatuste ettevalmistamiseks. See tähendab, et säilitame ja arendame edasi neid väärtusi, mida Kaitseliit on viimastel aastatel loonud, kuid pöörame oluliselt enam tähelepanu ka mittesõjalise tegevuse arendamisele.

Kõige olulisem eesmärk 2007. aastal on saavutada territoriaalselt ühtne ja kõigile kaitseliitlastele arusaadav Kaitseliit, kus igal liikmel on väärikas koht, igäüks mõistab selgelt oma ülesannet ning saab parimal viisil rakendada oma oskusi. See peaks tähendama, et iga kaitseliitlane on aru saanud oma malevkonna ja maleva struktuurist ja ülesannetest ning suudab koos pealikega määratleda oma tegevusi ja ülesandeid ning teha valikuid organisatsioonis.

Et õigusi ja kohustusi mõista, tuleb põhjalikult tunda Kaitseliidu seadust ja põhikirja. Neist dokumentidest lähtub muu hulgas ka vajadus jälgida, et malevad ja malevkonnad saavutaksid ettenähtud arvukuse. Samas pean õige, et elujõulised ajaloolised territoriaalüksused, kes on oma taastatud lipud kodumalevatesse n-õ hoiule andnud, võiksid nende all edasi tegutseda vastavalt paikkonna elanike arvule üksikkompaniide või -rühmadena. See oleks üks osa meie soovist traditsioone alal hoida ja jätkata.

Usaldus on kõige alus. Kui Kaitseliit on usaldusväärne partner, olgu omavalitsustele või teistele jõustruktuuridele ja kui oleme üheselt mõistetavad, loob see aluse koostöövõimelisuse suurendamiseks. Kõige selle eelduseks omakorda on erinevates eluvaldkondades toimiv väljaõpe ja põhimõte, et Kaitseliidu põhitegevused viiakse ellu ühtsete, selgete ja terviklike protsesside alusel. Keskkel kohal on keskpikk ja pikaajaline planeerimine. Peame selgitama, et

juhime inimesi ja protsesse ning protsessijuhtimine toob kaasa laiapinnalise koostöövõimelisuse.

Kaitseliidu väljaõpe on dünaamiline protsess, mida planeeritakse, valmistatakse ette, viiakse läbi ning – mis kõige olulisem – lõpus ka analüüsitakse ja kontrollitakse. See annab võimaluse sujuvalt liikuda lihtsamailt keerukamate ülesannete lahendamisele väljaõppes ja keskenduda oskuste lihvimisele. Tähtis on tagada ka õppuste realistlik taust. Olgu see siis raskerelvade tule imitatsioon või Scoutspataljoni soomukite kasutamine vastutegevuses. Metoodiliselt siit edasi minnes võime saavutada täiendavat realismi ja meeste motivatsiooni ülal hoida.

Kriisilukordade läbimängimisel on Kaitseliidus tähtis keskenduda regionaalsetele eripäradetele. Läänepoolsed malevad peaksid nt panustama oskustele tegutseda ülejutuste korral, idapoolsed tsiviilstruktuuride aitamisele metsapõlenguil. Lisaks peavad spetsiifilised üksused malevates (pioneerid, meedikud jne) olema suure valmisolekuga ja kriiside eskaleerumise korral ümberpaigutatavad.

Siinkohal ei saa mööda ka Kaitseliidu kohustustest Euroopa Liidu ja NATO kontekstis. Kaitseliit toetab kaitseväge välismissioonide mehitalmisel ja peab oluliseks kriisikolletes olukordade lahendamisel saadud kogemusi, kuid saab seda teha siiski vaid oma võimekustest lähtuvalt. Peame arvestama, et meie liikmed on tegevad tsiviilelus ja me ei saa neid üleöö teele saata nagu elukutselisi kaitsevaelasi.

Viimaste aastate analüüs kinnitab, et ülemilitariseeritus pigem pärsib Kaitseliidu arengut. Peaksime tasakaalustama Kaitseliidu ülesanded, ressursid ja panuse ning kasutama oma ülesehituseks Kaitseliidu, mitte kaitseväge tavalooikat. Et oleme Eesti ühiskonna relvastatud osa, ei saa pigistada silma kinni riskide ees, mis on seotud relvade ja lõhkematerjalide kasutamisega ülesannete täitmisel. Kõrgendatud riski allikatega ei saa mängida ja siin tuleb malevapealikel näidata nulltolerantsi. Kuvand kaitseliitlastest kui relvade väärkäsitsejaist ei tohi jääda meid iseloomustama ei oma rahva ega ka partnerite hulgas.

Soovin, et Kaitseliit suudaks olla jätkuvalt oma vabatahtlike liikmeid motiveerivaks keskkonnaks, mis aitab tagada turvalisemat Eestit. **KK!**

Jõhvi kaitseliitlased korraldasid näidislahingu

Vabadussõja ajal 16. jaanuaril 1919 löid Eesti mehed Pagari mõisa ümbruses hästiorganiseeritud lahingu ja hooga rünnakuga enamlased puruks. Jõhvi kaitseliitlased meenusid toonaseid sündmusi näidislahinguga.

Tekst: TAIMO KALJOLA, seersant, Alutaguse maleva Jõhvi malevkonna Jõhvi kompanii pealik

Üheksa aastakümnet on möödunud ajast, mil võideldi Vabadussõjas. Aastad mööduvad, mälestused ununevad. Neil kaugematel aastatel pidasid meie esiisad ka Virumaal lahinguid pealetungivate punakaartlaste vastu ning aitasid kaasa nende väljaajamisel Eestist. Lahingud olid Järve külas, Pagaril ja mujal.

VEIDI AJALOOST

1919. aasta jaanuaris jõudsid Vabadussõja lahingud praegusele Ida-Virumaale. Eesti maaväe 5. jalaväepolgu osad arendasid aktiivset pealetungi Narva suunas. Paikmaks punaste kärisevat rinnet oli Trotski tulnud Narva lähedale vägesid kamandama, saates Pagari suunas lisajõude, et peatada eestlaste rünnakuid.

Hästi organiseeritud visa lahingu ja hooga rünnakuga löödi enamlased 16. jaanuaril Pagari mõisa ümbruses puruks. Eestlaste kätte langes vangi umbes 50 sõdurit ja rooduülem koos roodukassaga. Sõjasaagiks saadi kaks kuulipildujat, vintpüsse ja hulgaliselt laskemoona. Tänu sellele lahingule taganesid enamlased Jõhvist vastupanu osutamata.

MÄLETADES PAGARI LAHINGUT

Et mitte lasta neil kangelaslikel sündmustel unustusehõlma vajuda ja et lähenemas oli ka Pagari lahingu aastapäev, võtsid Kaitseliidu Alutaguse maleva Jõhvi malevkonna pealik nooremveebel Einar Juuse ja Jõhvi kompanii pealik seersant Taimo Kaljola nõuks mälestada seda sündmust näidislahinguga. Ideega mindi maleva staapi, kus see

mõte juhtkonna poolt heaks kiideti. Üritus märgiti aastaplaani, et saada rahalist katet. Teavitati ka Mäetaguse vallavalitsust, kus oldi lahkelt nõus "lahingujärgse" kohvilaua kulutused enda kanda võtma.

13. jaanuari hommikul vurasid autod kaitseliitlastega Jõhvist ja Kuremäelt Pagari mõisa parki. Veeti kohale ka välikatel ning kokad Tarmo Lehes ja Ülo Jõgisoo asusid osalejaile toitu valmistama. Kaitseliitlased jaotati ründajateks (Eesti väeosa) ja kaitsele olijateks (punased).

Pärast ohutustehnika instruksiooni jagati lahingus osalejaile relvad ja laskemoon ning mehed paigutati positsioonidele. "Punased" võtsid kohad sisse Pagari mõisa pargis, neid juhendasid lipnik Andres Vinkler ja nooremseersant Oleg Morozov. Ründajad (eestlased) viidi lähtepositsioonidele paarsada meetrit mõisapargist lõunasse. Nende üldjuht oli lipnik Jaanas Kiiver, abiks nooremveebel Einar Juuse.

Lahingukoha lähedusse oli uudistajaid kogunenud lausa perekonniti. Tänu Illukavallavalitsusekorraldatud transpordile tõi nooremallohvitseride kursuse (NAK) ülem veebel Deiv Bogens Jõhvist kohale kõik oma kursuslased. Toimuval hoidis silma peal ka Kaitseliidu Alutaguse maleva pealik major Arno Kodu.

Täpselt kell 11 algas pealetung. Tuld, suitsu ja lahingumüra oli palju. Kummalgi poolel oli kaks kuulipildujat, karabiinid, "käsigranaadid". Kaitsejatel ka kaks "kahurit". Visas lahingus, mis kestis 20 minutit, löödi vaenlane Pagarilt välja.

Mõlemal pool kokku osales näidislahingus 37 kaitseliitlast.

PIDU PÄRAST LAHINGUT

Näidislahingu lõppedes rivistusid "sõjaväed" ja NAK kursuslased ühisesse kolonni ning marsiti pargis asuva Vabadussõja ausamba juurde. Mäetaguse valla puhkpilliorkestri helide saatel lauldi hümmi ja lipuvardasse heisati sinimustvalge lipp. Kaitseliidu Alutaguse malev ja Mäetaguse vald asetasid ausamba jalamile pärjad, kõlas saluut – kõik meenutamaks langenud kangelasid.

Seejärel suundusid kõik Pagari seltsimajja, kus ootas sõdurisupp, mida jätkus ka pealtvaatajaile. Kui supp söödud, mindi seltsimaja saali, kus lasti hea maitsta lisakus Dello pagariäris valmistatud kaheksakilosel tordil. Ei puudunud ka kuum kohv koorega.

Tõelise üllatuse valmistasid Pagari naised, kes raamatukogu juhataja Ege Roosimäe juhtimisel esinesid päevakohase laulu- ja mängukavaga.

Halvale ilmale vaatamata läks üritus korda. Tuju oli kõigil ülev. Kohalikele elanikele ja eriti noortele meeldis näidislahing väga. Mõnigi

noor sai seda oma silmaga, pealegi lähedalt näha ja otseselt püssirohtu nuusutada ning seostada kõike Vabadussõja ja nendega, kes seal võitlesid.

Näidislahingu korraldajad tänavad Mäetaguse ja Illuka vallavalitsusi, Dello pagariäri töötajaid, Pagari tublisid laulunaisi ning kõiki maleva kaitseliitlasi, kes aitasid ürituse kordaminekule kaasa. **KK!**

SÕNUMID

HIUMAA

HIUMAA KAITSeliidu TEGEMISTEST

Tekst: URMAS SELIRAND, Kaitseliidu Lääne maleva Hiiumaa malevkonna pealik ja propagandapealik

Hiiumaa malevkonna üldkoosolek peeti 12. jaanuaril. Räägiti 2006. aasta tegemistest ja hinnati need kordaläinuks. Malevkonnas on 149 liiget. Tõdeti, et alati saab rohkem ja paremini, kuid Hiiumaa kui merega eraldatud piirkonna iseärasused ei võimalda tänastes tingimustes enam. Üksmeelse müriseva aplausiga tänati malevkonna instruktorit Taimo Juhet tulemusliku töö eest. Mures oldi propagandaüritustest vähese osavõtu pärast, aga nüüdsest katsutakse teavitamist võimalust mööda tõhustada, kasutades saarel levima pandud saarlaste Kadi raadiot ja Vikerraadio uut kohalike uudiste programmi. Kaitseliitlasi teavitati kahe temaatilise MTÜ tegevustest: Hiiumaa Militaarajaloo Selts ja Hiiumaa Militaarajaloo Keskus uurivad saare sõjandusajalugu ning alustavad selleteemalise väljapaneku koostamist, lootes selles kõiges ka kaitseliitlaste abile. 2007. aastal on põhiüritusteks Valge Laev Haapsalus, Tihu Kevad Hiiumaal ja Sügistorm Lihulas. Koolituses on kavas linnalahing, laskmine ja formeerimismeeskonna kursus. Propagandaüritusteks on planeeritud emadepäeva jalgrattaretk ja sügisene Pallinina rannasuurtükipatarei jalgsimatk. Arvata on, et muinsuskaitse ja kohaliku muuseumi üritustele saab lisaks muudele huvilistele kaasa tömmata ka kaitseliitlasi, nii et neidki võib käsitleda propagandaüritusena. **KK!**

JÕGEVAMAA

LILLEKORVIGA AIDU MURDELAHINGU MÄLESTUSMÄRGI JUURES

Vabadussõjas relvarahu saabumise mälestuseks viis Kaitseliidu Jõgeva maleva esindus 3. jaanuaril lillekorvi Vabadussõja Aidu murdelahingu mälestusmärgi juurde. Jõgevalt tosin kilomeetrit Põltsamaa poole Aidu küla ees peatasid Eesti 2. polgu hõredad üksused 27. detsembril 1918 ning 2. ja 4. jaanuaril 1919 peetud lahingutes punaste paealetungiedu, mispeale vaenuvägi taandus ja lahkus Eestist Mustvee suunas lahingukontakti üldse vältides. Aidus võitlesid punastega ka Põltsamaa, Avinurme, Torma-Lohusuu ja Palamuse kaitseliitlased. Viimase kolme kihelkonna kaitseliitlased olid punaväge tõrjuda püüdnud juba 14. detsembril Lohusuu ning 17.-18. detsembril Kõnnu lahingus. Lillekorviga austas võitlejate mälestust ka Pajusi valla esindus. **KK!**

JÕGEVA NOORTEJUHID PIDASID AASTALÕPU JA -ALGUSE NÕU

Jõgevamaa Noorte Kotkaste ja Kodutütarde vabatahtlikud noortejuhid kogunesid 16. detsembril 2006. aasta kokkuvõtteid tegema Tartusse Aura veekeskusesse. Läänud tegevusaasta hinnati kordaläinuks. 2007. aasta töökava arutati läbi ja seati kalendrivalmis Kaitseliidu Jõgeva maleva staabis 13. jaanuaril. Esimesed tänavused kümnekond noorkotkast ja kodutütart võeti organisatsiooni vastu 17. jaanuaril Tormas. 24. veebruariks on kavandatud traditsiooniline iseseisvuspäeva pidulik ülemaakonnaline koondus, kus kotkanoorte read peaksid tavakohaselt üsna ohtralt kasvama. **KK!**

PÕLVA MALEV

Maakaitsekompanii taktikaline õppus

Tekst: AARE LEPASTE

Foto: RIHO NOOL

Kaitseliidu Põlva maleva maakaitsekompanii taktikaline õppus viidi läbi 15.-17. detsembrini Mooste valla metsades. Vastutegevust pakkus ehk oma positsioonine kaitses kaitseväge Võru Lahingukool. Viimane oli välja pannud reservohvitserikursusel osalejad, ka pidas kool õppust paslikuks vanemallohvitseri lõpuharjutuseks.

Lõuna kaitseringkonna maakaitsekompanii ülem leitnant Avo Kosk täpsustas, et realselt algas suurõppus juba 11. detsembril, mil tulevasse lahingupaika sõitsid kaardiharjutusele ja maastikuluuret tegema rühma- ja jaopealikud. Samast kuupäevast olid metsas ka lahingukooli võitlejad.

Põhijõud, mis suurendasid maakaitsekompanii read 102-meheliseks, kogunesid oma positsioonidele 15. detsembril õhtul, et alustada juba järgmisel hommikul rünnakut. Lisaks maakaitsekompaniile (53 meest) löid kaasa ka võitlusgruppi ja üldrühma kuuluvad kaitseliitlased, kes viimasel päeval andsid särü omadelegi meestele. Ikka selleks, et õppus rohkem kogemusi pakuks.

Kosk tunnistas, et hommikul, kavandatust varem alanud rünnakul eesmärki ei saavutatud. Teine rünnak õnnestus sedavõrd, et vastase kaitseliini saadi enda kontrolli alla. Siiski mitte kauaks, sest kaitsjate vasturünnak sundis võitlejaid taas taanduma. "Alles pärast ümberrühmitust suudeti kaitsjad positsioonidelt peletada ja nad lõplikult hävitada," rääkis Kosk.

Enne õppuse lõppu pidi maakaitsekompanii veel korra tõestama oma kohta päikse all. Äraseletatult eraldus õppuste lõpu eel maakaitsekompanii koosseisus olnud võitlusgrupp põhijõududest, et anda kompaniile tagasirännakul üllatuslahing. **KK!**

Paus lahingutegevuses. Kui relvad laetud, võib õppesõda jätkuda.

Tekst: MIHKEL MUTT

Kuidas võrrelda Vietnami ja Iraagi sõda

Üha enam on hakatud Iraagis toimuvat võrdlema Vietnami sõjaga. Niihästi konkreetse lahingutegevuse aspektist kui ka laiemalt, sealhulgas mõjult USA ühiskonnas. Kuidas ameeriklased Iraaki suhtuvad? On sarnast, aga on ka olulisi erinevusi.

Mis puutub välistesse ilmingutesse, siis on praegu ehk silmatorkavam sõjavastaste meeleavalduste puudumine. Vietnami sõja päevil olid need igapäevased. Meenu tagem, et maailmas, kaasa arvatud New Yorgis ja San Franciscos, korraldati grandioosseid protestidemarsse Iraagi sõja eelõhtul veebruaris 2004. Ometi on USA avalikkuse toetus Iraagi sõjale ja sellele, kuidas president George Bush seda käsitleb, praegu väiksemad, kui oli toetus president Lyndon Johnsoni tegevusele 1968. aastal, seega umbes analoogilisel hetkel sõja käigus.

Kus on praegu tudengid, kus on tänased lillelapsed?

Üks põhjusi on sõjaväereform. Vietnami päevil kehtis USAs kohustuslik ajateenistus. Noortel meestel oli oht, et neid kutsutakse lipu alla ja saadetakse vastu tahtmist võõrale maale tapma või surema. Muidugi oli (nagu alati) võimalus sellest nii ausaid kui ka ebaausaid võtteid kasutades kõrvale hoida või teenistust edasi lükata. Ka oli võimalik valida tööteenistus. Aga ikkagi paljud läksid ja jäidki. Ning nendel noortel meestel olid emad ja pruudid, sõbrad ja kolleegid, kelle protest vallandas ühiskonnas võimsa sõjavastase sünergia.

Alates 1973. aastast on USA armee vabatahtlik. Sõdurid, kes on Iraagis, ei tarvitse olla õnnelikud oma olukorras, aga nad ei saa öelda, et neil polnud valikut. Sellepärast toetavad mõned USA poliitikategelased (näiteks kongresmen Charles Rangel, kes esindab Harlemit) ajateenistuse taaskehtestamist. Ta ütleb, et solidaarsuspõhimõttel peaks sõjaraskusi kandma ühiskond tervikuna. Aga see on kaval ettekääne. Tegelikult on teada, et see oleks kõige võimsam survevahend, kuidas sõjale kiire lõpp teha ja väed koju kutsuda. Sest siis tuleks demonstratsioon nii mis mühiseb.

Muidugi on ka teisi põhjusi, miks sõjavastatus on suhteliselt tagasihoidlik.

Parim sõjavastane propaganda on mõistagi langenute hulk. Nende ridade kirjutamise ajaks on see Iraagis veel alla kolme tuhande. See on umbes viis protsenti Vietnami sõjas langenutest. Osaliselt on see tingitud murrangulistest edusammudest välimeditsiinis, mis paljud haavata saanud elus hoiab. Oma osa on ka meedial. Ameeriklased ei näe hukkunuid. Pentagon ei luba pildistada kirste, mis saavad Doveri õhuväebaasi. President hoidub sõjaväelistel matustel osalemast ja televisioon näitab neid üldse harva. See kõik on teisiti kui Vietnami sõja päevil.

On ka laiem taust. 1960. aastate radikaalid ei olnud mitte üksnes USA sõjas osalemise vastu, vaid olid ka aktiivselt vastase poolel, mida Iraagi puhul vaevalt öelda saab. Nimelt käsitlesid nad Vietnami sõda kui jätku rahvaste kolonialismist vabanemisele. Ja Vietkongis ei nähtud mitte kommunistide käepikendust (mille poolt mõistagi olla ei saanud), vaid neid peeti lihtsalt revolutsioonilisteks võitlejateks, kes sõdivad imperialismi vastu. Enne 1975. aastat ei olnud paljudele selge, mis suuna võtab Vietnami tulevik.

Praegu ei usu enamik ameeriklasi, et Iraagist äratulekuga seal midagi palju paremaks muutuks. On valik kahe halva vahel. Ja ainult äärmuslikud kodumaised ameerikavastased idealiseerivad islamivõitlejaid. Puudub tänane Jane Fonda, kes võiks ülistada Mahdi armeed.

Lõppeks oli toonastes meeleavaldustes ka palju lõbu. Tuldi kokku poliitika pärast, aga lõpuks jäadi ikka peole ka. Toona oli ühiskonnas palju protestiliikumisi (feminism, kodanikuõiguste liikumine, kristlik patsifism, seksuaalrevolutsioon jne), mis kõik andsid oma panuse ka sõjavastatusse. Tänapäevased noored on vist asjalikumad ja karjäärile orienteeritumad.

Mis oleks kokkuvõttes kõige selle tähendus Eestile? Ikka see, et missioonidel käijad peavad olema kutselised sõjaväelased. Need, kes on selle ise valinud. Aga kuut tuhandet neid küll tarvis pole. **KK!**

Kaugluure patrullretked: kuhu edasi?

Utria dessant 2007 andis järeldeste tegemiseks palju mõtteainet.
Siinse loo eesmärk on pakkuda mõningaid lahendusi.

Tekst: TANEL JÄRVET,
nooremleitnant,
Kaitseliidu Tallinna malev
Fotod: IVAR JÕESAAR

See oli viimase viie aasta rängim patrullvõistlus, mis Eestis peetud. Kahe päevaga tuli läbida ca 100 km. Et maapind oli külmunud, tuli kogu aeg käia nagu kõvakattega teed mööda, mis põrutas jalgu. Erna retk oli Utria dessandi 2007 kõrval puhkelaager. Kontrollaja sisse ei suutnud jääda enamik meeskondi – trass oli kavandatud ju suuskadel läbimiseks.

Utria dessandi 2007 lõpetamisel kõlas peakorraldaja kapten Meelis Rätsepa lubadus, et Erna retk ja Utria dessant üritatakse teha edaspidi veelgi pikemaks – et pooled meeskonnad katkestaksid.

Lihne on mahtu suurendada. Sama hästi võib matkata ka näiteks Tallinnast Tapale ja edasi Rakverre. Kuid kadumas on siinjuures kaugluure

patrullretkede sisu – sõjaline luure-diversioonimissioon. Luureülesanne, mis peaks olema retke põhisisu, on muutunud metsas võidujooksmiseks, millel pole enam sõjalist tähendust.

MÕNED KONKREETSED ETTEPANEKUD

1. **Luureülesande järelanalüüsisist.** Seniajani pole võistlejatel vähimatki aimu, mida hinnati Erna retke 2006 ja Utria dessandi 2007 luureülesannete juures. Ei tohiks olla raske võtta sahtlist luureraportid ja skeemid, kutsuda kohale meeskondade esindajad ja paluda rääkima luuret hinnanud kohtunik. Kohtunik saaks analüüsida ja põhjendada, millised olid tugevad luureraportid ja skeemid. Lihtsate vahenditega saaks teha vajaliku ja huvitava ürituse, mis annaks väljaõppeliselt palju. Võistlejad saaksid tagasisidet, kuidas end arendada, ja luureraportite analüüsimise järelpeegeldusena võiks nende koostamise oskus jõu-

da ka selliste sõjameesteni, kes ise suurtele patrullvõistlustele ei satu.

2. **Määrata korraldusstaabis kontaktisik,** kes annaks tugimeestele pidevalt teavet kontrollpunktidest, majutusest, toitlustusest, tulemustest jt teemadel.

3. **Päevane lahinglaskmine.** Kui on õine laskmine, siis anda võistlejatele võimalus saada ülevaade, kuidas toimub päevane laskmine ja tulejuhtimine. Kui relvad ei võimalda pimedas ülesannet täita, tuleks loogiliselt võttes valida laskmiseks valge aeg.

4. **Meditšiiniülesanne.** Kaugluure patrullvõistlusel peaksid esmaabi-situatsioonid olema sõjaväelist laadi (nt sõbralik patrull on sattunud vastase varitsusele, miiniväljale, kukkunud järsakust vms).

5. **Linnalahing** sellisel kujul oli hea, kuid tõsisemalt võiks väärtustada taktikalist liikumist ning relvade ja lõhkepakettide kasutamist.

6. **Sideülesandes** võiks anda patrullile kohustuse edastada info missiooni kohta raadiosaatjaga. See sunniks ka sideseansiks õiget kohta valima või tuleb täiendavalt 2–3 km maha käia.

7. Võistkondadel võiks olla põhülesandeks konkreetne sõjaline ülesanne vastase hõivatud maa-alal (nt vastase juhtimispunkti hävitamine, silla õhkimine, varitsus, pantvangi vabastamine vms eriope-ratsioon). See looks motivatsiooni ja annaks eesmärgi, miks tuleb läbida nii pikk maa.

Kaitseliidu Tallinna malev täitmas linnalahinguülesannet.

Kaitseliidu Tartu maleva meeskond suutis püsida ajagraafikus ja kasutas kontrollpunktis aega puhkamiseks ja sooja toidu valmistamiseks.

hulka kuuluva Šveitsi Alpides peetava *Swis Raid Commando*. Selle formaat on selge: esimesel päeval sõjalis-tehnilised ülesanded ja teisel päeval missiooni täitmine. Täpsemaid andmeid leiab internetist (www.src.ch).

ÜKS VAHVA LUGU UTRIA DESSANDILT

Tunnistan ausalt, et lõpujooksul jäin meeskonnas viimaseks – lihtsalt jalad olid tühjad. Kulgesin vaevalt 3 km tunnis. Jäi veel 6 km Narva-Jõesuu kuursaalini. Tegime viimase peatuse. Reamees Janno Rimmelgas vaatas kaarti ja arvas: “Selle maa läbime kahe tunniga.” Siis tuli mulle nagu mingi trots sisse. Meenusid varasemad lõpujooksud EROK meeskonnaga ja Scoutsrännak.

Ütlesin: “Selle maa läheme tunniga.”

Rimmelgas: “Ei usu, Tanel. Kui sa suudad tõesti tunniga kohale vedada, siis – Jägermeister.”

Nüüd oli asi põhimõtteline, asusin ette jooksutempot vedama. Paari kilomeetri pärast ütles Steve kõrvalt: “Tanel, sarvemügarikud paistavad suusamütsist.” Kui ma ka viiendal kilomeetril jooksutempot hoidsin, ütles Steve kõrvalt: “Sarved hakkavad juba hargnema...”

Etapil läbisime 45 minutiga. **KK!**

8. Väljaõppe huvides oleks oluline, et **punktikohtunikud annaksid iga ülesande lõpetamisel tagasisidet** (mis oli hästi, mis oli halvasti, avaksid parimat taktikat jne). Punktisüsteem ei anna enam sellist tagasisidet. Siinkohal nimetan, et näiteks Utria dessandil esines ülitugevalt Soome meeskond, kes väärinuks kindlalt kohta esikolmikus, kuid sai kusagilt seletamatud 214 miinuspunkti ja jäi sootuks viimaseks.

9. **Finišis telkide kasutamine.** Inimeste tervise huvides on tõsiselt soovitatav kasutada varustuse kontrollimiseks jaotelke. Kõetud telk, kus matid maas, on varustuse kontrolliks igati lihtne lahendus. Kaks telki finišis oleks täiesti piisav.

MOTIVATSIOONIST

Kaitseliidus on kaugluure patrullretked väljaõppesüsteemi osana kindlasti olulised. Need annavad võimaluse arendada varustust ja sõjalis-tehnilisi oskusi. Patrullvõistlused on läinud ajalisel ja kilometraažilt pike-

maks, kuid ka nende sõjalis-tehniline sisu peaks edasi arenema.

Kui relvad ei võimalda pimedas ülesannet täita, tuleks loogiliselt võttes valida laskmiseks valge aeg.

Mehed on valmis kannatama ja pingutama, kui on tõeline motivatsioon, st konkreetne eesmärk, mille kaugluurepatrull peab täitma. Olgu selleks siis tähtsa masina varitus vaenulikul territooriumil, oma sõduri äratoomine, silla õhkimine vmt.

Siinkohal võiks eeskujuks võtta maailma suurimate patrullvõistluste (osalemas 180 meeskonda)

Kaitseväe ühendatud õppeasutuste Sõjakooli võistkonnal jäi finišis energiat veel ülegi.

Millal ja kuidas lõpeb välismissioon?

Käesolev artikkel on jätk missiooniteemale. Varem olen kirjutanud missiooniettevalmistusest ja sellest, kuidas seal hästi vastu pidada. Seekord sellest, kuidas ja millal missiooni läbi saab.

Tekst: GUSTAV KUTSAR, leitnant

MISSIOONI KOLM LÕPPU

Esimene lõputunne võib mõnele missioonisõdurile tulla pärast seda, kui ta on kodus puhkusel käinud ja missioonipiirkonda tagasi jõunud. Emotionaalselt on selleks korraks missiooni uudsus läbi. Kadunud on huvi ja põnevus kogu ettevõtmise suhtes. Valdav on tunne: ah, see igav sõjaväelaager, kus pole midagi teha. Sel ajal (neljandal ja viiendal missioonikuul) võivad pingestuda ka kodused suhted. Internetis ei osata omavahel enam millestki rääkida. Mõlemal poolel on vaid üks suur igatsus: saaks kiiresti tagasi.

Siinkohal nõuanne kodustele: püüdke ülal hoida positiivset suhtlust. Samad sõnad kamraadidele ja lahingupaarilistele: märgake üksteise käekäiku ja aidakem meeskonnana vapralt lõpuni vastu pidada. Kui analüüsisin 2005. aastal üheksa aasta missioone ja võitlejate nendelt varem koju saatmise põhjusi, selgus, et distsipliiniga vastuollu minekud tekitavad üksikvõitlejatel peamiselt just viiendal või kuuendal kuul.

Osale kaasvõitlejatest lõpeb missioon siis, kui lennuk maandub Tallinnas. Neid ärritab iga asi, mis venitab missiooni lõppemist. Miks peab veel Paldiskisse meditsiinikontrolli minema? Miks peab varustuse ära andma? Need närvilised küsimused hakkavad meili teel tulema juba paar päeva enne kojujõudmist. Nendele on missioon juba läbi. Eriti ohtlik on see neile, kes liiga vara, lennukis või vahemaandumisel, vormikandja rolli unustavad.

Ametlikult lõpeb missioon lennukilt mahatulemisele, st reisipäevale järgneval päeval, kui missiooniüksuse

võitlejad määratakse käskkirjaga puhkusele. Seega tuleb korraldusi täita ja teenistuses olla, kuni öeldakse: vabalt, rivitult, head puhkust! Jah, kui mõnele mehele pole ülem seda isiklikult öelnud ja ta ise ei taipa, et on teenistuses kuni järgmise päevani ning unustab kaitsevaelise korra, võib selle võitleja käsi käia sama halvasti nagu mulluse Emiraatide juhtumi puhul.

Paljudele lõpeb missioon alles mitme kuu pärast, siis, kui on võimatuseni vastatud sõprade-tuttavate küsimusele, kuidas missioon tegelikult oli, ja korratud lugusid, milles kirjeldused järjest lühemaks kuluvad. Nõnda et igäiks teeb lõpuks enda sees otsuse: nüüd on minule missioon läbi, aitab sellest teemast, tahaks igapäevaeluga edasi minna.

MISSIOONIGA MUUTUNUD ISIK

Kõige suuremat muret on lähedased tundud sellepärast, et missioon muudab inimest. Mõnda paremaks, enamikku üldse mitte, mõningaid aga halvemaks.

Kui ema näeb poega olevat teistsugune kui enne missiooni, kahtlustab ta, et äkki juhtus seal midagi. Kui noormees pole eriti jutukas, võib igat tühimikku, millest omavahel ei räägita, täita fantaasiaga. Sestap võibki emale jääda petlik arusaam, et äkki pidi ta seal tegema midagi kolemat, sest miks ta enam ei ole selline "emme tuija" (ema poolt armastatud pojake, kes seda ka hellusega vastu näitab) nagu enne missiooni.

Võin kinnitada, et missioon teeb idealistlikud ja sinisilmsed noormehed poole aastaga palju täis-

kasvanumaks, sest nähakse sellist reaalsust, mida ei kohta Eestis ega lähiriikides. Kui missioonipiirkonda sõidetakse, minnakse nagu maailmaavastamisretkele, kus iga asi tundub uudne. Mõnele võib see olla esimene lennureis, suurele osale pikim välismaal viibimine. Esimest korda on noorel võimalus võrrelda elu Eestis ja missioonipiirkonnas. Kui reisida Soome või mõnda teise Euroopa riiki, ei tundu sealsel elul olevat Eesti omaga suurt vahet – inimesed käivad tööl, vaatavad kodus telerit ja riietuvad enamvähem samamoodi. Missioonipiirkonnad seevastu võivad pakkuda otsekui ajarännakut keskaegsesse küla- ja klanniühiskonda või hoopis teistsuguse kultuuriga elusfääridesse sattumist.

Näiteks hiljuti uuris üks ajakirjanik minult missioonielu ja ütles, et Eesti leht ju kirjutas, kuidas poisid käivad linnas bordellis ja seal võivad olla ka kasiinod. Tuletasin talle üht lihtsat asja meelde: selline euroopalikult stereotüüpne arvamus ei saa kehtida missioonipiirkonna kohta. Esiteks on missioonid ju islami kogukonna piirkondades, kus naise roll ja positsioon ühiskonnas on hoopis teistsugused. Karistused abieluväliste suhete või naisterahva puudutamise eest on rängad. Lõbuma-

jad ja mängupõrgud kuuluvad rohkem lääneliku linnakultuuri juurde.

Teiseks, missioonipiirkonnas kehtivad laagrist väljapääsemiseks ja ohupiirkonnas liikumiseks ranged reeglid. Ei ole mõeldav, et keegi pääseks üksi laagrivärvast välja ja võiks minna linna uitama. Ta oleks vastasele lihtne sihtmärk.

Neljandal ja viiendal missioonikuul võivad pingestuda ka kodused suhted.

Ametlikult lõpeb missioon lennukilt mahatulemisele, st reisipäevale järgneval päeval, kui missiooniüksuse võitlejad määratakse käskkirjaga puhkusele.

PEREKONNAGA TAASKOHANEMINE

Iselugu on pereinimestega. Kui üksik noormees läheb missioonile kasarmutoast või üürikorterist, on ta ka tagasi tulles üks ja tal pole tarvis kellegagi arvestada. Pereisa ära minnes peab keegi tema tegemised enda peale võtma ja tolle kellegi positsioon muutubki perepea positsiooniks. Pereisa tagasi tulles ei anta talle kohe järgmisel päeval pidulikult talu juhtimist üle nagu Ülesool Tootsile, et võta nüüd kõik see enda kätte. Positsioon peres tuleb osaliselt tagasi paari kuuga, aga mitte endisel kujul. Vahepeal on abikaasa iseseisvunud ja teinud kodu olulisi otsuseid. Edaspidi ollakse otsustamise küsimustes võrdsemad, sest mõlemad on kokku puutunud pere iseseisva juhtimisega.

2006. aastal Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes kaitstud uurimustöö missioonijärgse kohanemise kohta kinnitab, et 89,4% kaitsevälaste suhted lähedastega olid pärast missiooni sama head kui varem ja ainult 4,3% hinnangul olid need läinud halvemaks.

Ka seda võib väita, et kriisipiirkonnana nägemine ja kohalike inimeste elude vaatlemine on teinud Eesti noormehed patriootlikumaks. Nad saavad aru, kui hea on elu kodumaal. Samuti muutuvad nad koduhoidvamateks, sest nähakse, millist kannatust peavad inimesed läbi elama sõja tõttu, kui kaotatakse kodu või ollakse sunnitud põgenema.

Eespool kirjeldatud muutused puudutavad vähemal või rohkemal määral igaüht. Kindlasti märkavad perekond või lähedased seda ja neil tekib kahtlus: äkki on midagi valesti. Otsene küsimine mehelt endalt ei anna vastust, sest "ega mehed juräägi sellest, mis missioonil toimus". Tõsi, nad on üldiselt vähema jutuga. Kuid pärast missiooni, kui õhus on niigi pingeid perekonnaga kohenemisel, on võimalik kõiki kahtlusi seostada missioonil juhtunuga.

Aga kui pinged kogunevad, siis miks mitte maha pidada väike sõbalik kodusõda, mille kohta võib ainult head öelda: ühe hetkega saavad kõik asjad ja suhted selgeks räägitud. Halb on lugu on siis, kui kodusõda läheb üle kaevikusõjaks – st üks on ühel ja teine teisel pool, ei ole võitu ega kaotust, üksnes lennutatakse kriitikanooli teineteise pihta.

MÕISTETAMATU POSTTRAUMAATILINE STRESS

Asjatundjad väidavad, et inimene, kes kogeb oma meeltes enneolematuid asju (näeb pealt kaaslase haavata- või surmasaamist, vastase purustatud laipa, satub õnnetusse jms), võib seda mälu piltides uuesti läbi elada. Kui sellised pildid pidevalt unes korduvad ja ilmuvad igapäeva mõtisklustesse, võivad need muuta inimese ärrituvuse taset, tekitada masendust või hirmu tulevikus ees.

Kui need nähused jäävad kestma rohkem kui kuuks-poolteiseks, võiks igaks juhuks nõu pidada asjatundjaga (psühholoogiga), kas pole mitte tegemist posttraumaatilise stressihäirega (PTSD).

Posttraumaatiline stressihäire ei kuulu kokku ainult missioonipiirkonnaga. Seda kogevad tuletõrjujad, päästeüksused, politseinikud, valvearstid – kõik, kes puutuvad oma töös kokku inimeste hukkamisega.

Ameerika sõdurite seas tehtud uuringud väidavad, et 11–18%-l kõrge intensiivsusega missiooni piirkonnast tagasi pöördunudel võib

esineda PTSD (18% tähistab siinses kontekstis Iraaki ja 11% Afganistani). Aga tuleb meele pidada, et ameeriklaste kanda oli nendes piirkondades lahingutegevus, st nende sõdurid kohtasid seda, mida kirjeldasin enneolematute asjade loetelus (kaaslase hukkamine, laibad jms). Fakt on see, et eestlased on kriisipiirkonda lähetatud pärast lahingutegevust ning nende peamised ülesanded on patrullimine ja üksuste kaitse. Seega need arvud eestlaste kohta ei kehti.

Kuid ega posttraumaatiline stressihäire kuulu kokku ainult missioonipiirkonnaga. Seda kogevad tuletõrjujad, päästeüksused, politseinikud, valvearstid – kõik, kes puutuvad

oma töös kokku inimeste hukkamisega. Nende elukutsete juures peetakse võimalikuks 15%-l inimestest PTSD ilmnemist. See on kaks korda sagedasem kui tavainimestel, kellest seda diagnoositakse 7%-l.

Kuid kõige selle juures tasub meele pidada, et iga stress ei ole halb. Olemas on ka positiivne stress. Noormees, kes on karastunud pingekolde teenides, suudab tagasi tulles edukalt juhtida keerukaid operatsioone, analüüsida kiirelt hetkeolukorda, vastu võtta õigeid otsuseid, sest positiivne stress tõstab toonust ja muudab reageerimise keskkonnale ärksamaks. Seega tekib selliste inimeste juhtimise all rahulik ja kindel töökeskkond, mis teistele töötajatele on tunnetuslikult hea õhustikuga.

TEENISTUSES IGAV

Kui perekonnas kohenemine võib võtta aega 2–3 kuust kuni aastani, siis märksa keerulisem on suhetumine teenistusega. Mõnele noormehel on missioonile pääsemine nagu karjääri tipp. Tihti kuulen kasarmutes või õppustel õhkamist: saaks missioonil ära käidud, võiks midagi muud elus ette võtta. Seetõttu tundub paljudele tagasitulek rahulikku väeosamiljöösse kuidagi perspektiivituna, nõnda väidabki suurem osa noormehi, et parim motivatsiooniallikas pärast missiooni on uuele missioonile kirjanep.

Lähedased, kes kogevad muutunud isiku kojusaabumist, loodavad ilmaasjata, et kõik muutub selliseks, nagu oli enne missiooni. On võimatu, et midagi läheb tagasi endiseks. Selle kohta ütlevad idamaalased: võimatu on pista sõrme kaks korda ühte ja samasse jökke (see ju muutub voolates kogu aeg).

Kui noormees hakkab nüüd uuesti missioonile kippuma, on kodused pinged taas platsis. Abikaasad, kes näevad missioonijärgset muutust isiksuse tasandil, kardavad, et järgmise missiooniga toimub veelgi suurem muutus ja nad ei suudaks seda taluda.

Leplikumad teevad perega kompromissi ja lubavad mitte minna, aga

kui jääb midagi kripeldama, hõõgub tuli tuha alla ning võib plahvatada eriti siis, kui vägijoogid on pidurid maha võtnud.

KAS MISSIOON AJAB INIMESE JOOMA?

Üldjuhul mitte, kuid üksikud võib-olla siiski. Matemaatiliselt on see nii, et neljast missioonipiirkonnast kahes on alkohol täielikult keelatud. Kolmandas ja neljandas kohas on lubatud vaid teatud tingimustel (näiteks aastapäeva tähistamisel), kuid sedagi üksnes piiratud koguses.

Kui mõni noormees ei sisusta missioonipiirkonnas vaba aega treeningute, lugemise, koju kirjutamise või muu säärasega, on talle ainuke huvipakkuv alternatiiv salaja toanurgas ollejoomine. Et kõiki ja kogu aeg ei saa kontrollida, võib pideval ollepruukimisel olla sõltuvuslik tagajärg. Üldjuhul üritavad ülemad väljaõppe käigus sellised noormehed välja selekteerida ja probleemseid inimesi mitte kaasa võtta.

Kui nüüd mõni noormees ei leia pärast missiooni kodumaale tulles motiivi jätkata sõjaväelist karjääri, valib tsiviilelu ja hakkab otsima oma kohta elus, võivad ees oodata nii positiivsed kui ka negatiivsed arengud. Halb, kui ei õnnestu leida sobivat ametit, sest töötus võib viia kibestumiseni, mis tuleb kuidagi alla neelata (või alla kulistada).

KOHA OTSIMINE ELUS

Olen näinud pendeldamist. Parema koha ja palga otsingul on kaitseväest mindud kohe pärast missiooni, sest korra on maitsta saadud hea palga mõju. Tihti leitakse töökoht erafirmas, kuid sealsed tingimused ei ole alati püsivad ega pikaajalised. Nõnda tullakse jälle tagasi, sest inimesed, kes on harjunud kindla struktuuri ja reeglitepärase eluga, vajavad sõjaväelist süsteemi.

On ka neid, kes ei suuda kohe kergelt sulanduda uude töökohta ja võtta omaks selle rütmi. Ka siis võidakse pettumise vaigistamiseks võtta

appi uinutavad joogid. Kui kaaslaste näevad mõne aja pärast kellegi allakäiku ja teavad, et kunagi oli ta tehtud mees, käis missioonil ja oli väljanägemiselt korrektne nagu sõjaväelane ikka, kuid nüüd, eraelus on muutunud luuseriks, on lihtsaim järeldus, mis tehakse: ju keeras missioon tal midagi krussi, et mees ei suuda normaalselt tööd teha.

Raudne loogika on see, et kui midagi juhtub, peavad mitmed tingimused kokku langema ja kunagi ei ole ühte põhjust, mis tekitab kõike korraga nagu *force majeure* – inimese tahtest või tegevusest vääramatu jõud.

Kaitseväel puuduvad hoovad hõlmata neid, kes on teenistusest lah-

kunud ja läinud reservi, et leida tööd tsiviilametis. Üks võimalus on kutsuda reservis mehed reservõppekogunemisele ja sel ajal üle vaadata, kuidas on kulgenud nende elujärg. Kuid see vajab veel mõttevahetust ja on täiesti eraldi teema.

Seniks, kaitseliitlased ja reservväelased, kui näete oma kunagist missioonikamraadi nukrameelsena, suunake ta heatahtlikult mõne tugistruktuuri juurde. Äsja lõppenud Kaitseliidu kaplanite koolitusest võttis lisaks kümnele malevaka-planile osa ka viis uut kandidaati. Loodan ja pingutan selle nimel, et tulevikus oleks igal maleval oma kaplan, kes saab hingeavaevades inimesi ära kuulata ja edasi suunata, kui on tõsisemad abivajadusi. Vaprat jaksamist uuel, 2007. teenistus-aastal! **KK!**

TÖÖPAKKUMINE

Tallinna Vangla kutsub kuni 55-aastaseid mehi ja naise oma meeskonda, pakkudes tööd sisevalve valvurina.

Kandidaadile esitatavad nõuded:

- Eesti kodakondsus;
- vähemalt keskharidus ja seda tõendava dokumendi olemasolu;
- riigikeele oskus vähemalt kesktasemel ja seda tõendava dokumendi olemasolu mitte-eestikeelse hariduse omandanutel.

Töögraafikud ja palk

- 8 tundi iga päev – 7930 krooni kuus (bruto);
- 12-tunnised vahetused graafiku alusel – 8540 krooni kuus (bruto)

Vanglaametnikele laienevad avaliku teenistuse seadusega kehtestatud soodustused ja sotsiaalsed tagatised:

- pikendatud puhkus alates 35 kalendripäevast;
- tagatud ravikindlustus;
- täiendkoolitus tööandja kulul;
- edasiõppimisvõimalus riigieelarvelisel kohal sisekaitselises rakendus- ja kõrghariduskoolis;
- õppelaenu kustutamise võimalus riigieelarvest;
- head spordiga tegelemise võimalused.

Aadress ja telefonid

Tallinna Vangla asub aadressil Magasini 35, 10138 Tallinn. Personaliteenistuse telefonid on 612 7520, 612 7521 ja 612 7522. Vastuvõtt tööpäevadel kell 9–16. Elektronkirja võib saata aadressil andres.niine@just.ee või olga.kostjanaja@just.ee.

Kaplan võiks olla malevapealiku oluliseks toeks

Kaitseliidu Tallinna maleva Toompea malevkonna pealik kapten Heiki Arike pidas kaplanite koolitusel ettekande “Kaitseliidu maleva juhtide ootused kaplani suhtes”.

Tekst: PEETER PARTS, kapten

Kapten Heiki Arike tunnistas ettekannet alustades, et tema kolmeteistkümneaastase Kaitseliidu ja seitsmeaastase malevkonnapealiku staaži juures on küsimus, mida pealikud kaplanilt ootavad, ka küsimus talle endale. Vastust otsides tutvustas ta teemasid, mis selgusid malevapealike küsitledes.

Kaitseliidu malevate pealikud võtavad kaplaneid kiriklike vaimulikena, kel on ainult kiriku ülesanded, ja paluvad kaplani abi põhiliselt matuste korral. See on aga liiga kitsas käsitlus. Malevapealikud arvavad, et kaplan peaks tegema kogu matuste eeltöö (suhtlema lähedastega, korraldama talituse).

Tegelikult võiksid kaplanid olla vahendajad – soovide ärakuulajad, Kaitseliidu sõnumite kohaleviijad. Kaitseliit võiks aga antud olukorras jääda formaalseks ja organisatoorseks, samas kui kaplani tegevus peab olema sisuline. Võib-olla malevapealik arvab, et kuna vaimulik ei ole palgaline, tuleb pealikul võtta kõik ülesanded enda kanda või delegeerida edasi. Kuid siis on üsna tõenäoline, et saadakse poolikud lahendused. Kui jõutakse kirikusse, selgub, et mitmed asjad ei käi nii, nagu kaplan neid näha tahaks – seega peaks kaplan olema võtmerollis.

Ka saaks maleva kaplan olla toeks malevapealikele, näiteks juhatada malevapealiku võimalikult kiiresti õige inimeseni. Eriti matuste puhul, kus aeg dikteerib tseremoonia kvaliteedi.

Teise ülesandena toodi välja rituaalide, lippude, mõõkade ning hoone- te pühitsemised ja õnnistamisid. Enamik malevapealikud on tänulikud, kui kaplanid panevad õla alla. Kuid kui on tegemist tseremooniatega, peaks kaplan olema juba kava kokkuseadmise juures.

Näib, et matuste ja tseremooniatega on kaplani roll justkui ammendatud. Kuid Kaitseliidus pole malevapealike kõrval ühtegi teist abilist (psühholoogi, hingehoidjat). On olnud juhtumeid, kus seadustega pahuksisse läinud kaitseliitlane on tungivalt vajanud lohutust, ärakuulamist, maharahustamist jms, enne kui teda asutakse karistama ja tema juhtumit menetlema. Pealikul võib puududa selles vallas kogemus – siin oleks vaja just kaplanaadi abi.

Kuidas võiks kaplan avastada pealiku mure? Praegu püütakse vabatahtlike kaplanite abil katta kõigi malevate vajadused. Äkki võiks suuremas malevas olla kaplan ka palgal, et tema erialaoskusi saaks paremini kasutada? Kuid käsu korras ei saa seda korraldada. Siin peaks jõudma alumiste tasanditeni, et kaplan ei ole ainult talituse pidaja, vaid ka murede ärakuulaja ja nõuandja.

Kapten Arike möönis 250-liikmelise malevkonna pealikuks, et neid muresid on. Samas ei tohi kaplanit võtta ka kui võluvitsa, kes lahendab ülema probleeme – siis tekib küsimus, milleks ülem üldse olemas on. Kapten Arike tõi näiteks 3. jaanuaril tähistatud vabadusvõitlejate päeva. Kõik riiklikud üritused olid

väga kenad, aga Kaitseliidu Tallinna malevas jääd hätta. Palju olulisi inimesi jäi tähelepanuta. Pärgi küll pandi, kuid mitte igale poole, kuhu olnuks vaja panna. Kapten Arike leidis, et just maleva kaplan saaks olla siin sotsiaalse mälu kandjaks ja meeldetuletajaks.

Oluline on, et kaplani roll kodaniku ja üksikisiku tasandil poleks Kaitseliidus väike või lausa marginaalne. Väga oluliselt mõjutab tervet üksust, kui kaplan osaleb õppustel, rännakuil või välilaagreis. Just seal tunnevad kaitseliitlased, et kaplan on nende kaasvõitleja.

Kapten Arike võttis oma ettekande kokku: kaplanid on võrdväärsed kaitseliitlased, kes teenivad vajadusel kristlasi, aga ka teisi usklikke. Samuti on kaplan oluline isik staabi tasandil, olles muu hulgas alati kättesaadav. Oluline on, et malevapealik tunneks kaplanit isiklikult ning võtaks teda kui spetsialisti usu ja moraali küsimustes.

Heaksnäiteks on Tallinna malevkonna kaplan leitnant Lauri Kurvits, kelle kaudu on tulnud mitmed reservohvitserid Kaitseliitu ja Kaarli kogudusse. Rohkem tuleks kasutada kaplaneid protokolliteenistuses ning missioonieelsel ja -järgsel perioodil.

Vaimulikku, kes väldib väliõppusi, ei võeta kaasvõitleja ja relvavennana. Samuti on oluline kaplani tegevus malevapealiku nõuandjana näiteks staabi koosolekul, et öelda oma julge arvamus, aidata tunnetada käitumise piire. Ka malevapealik võib läbi põleda ning siis tuleb väli- preestril olla talle hingehoidjaks. **KK!**

Äkki võiks suuremas malevas olla kaplan ka palgal, et tema erialaoskusi saaks paremini kasutada?

Kaitseliidu malevate pealikud võtavad kaplaneid kiriklike vaimulikena, kel on ainult kiriku ülesanded, ja paluvad kaplani abi põhiliselt matuste korral.

Kaitseliidu kaplanid pidasid esimest korda nõu

Tekst ja foto: TAIVE KUUSE

Esimest korda taasloodud Kaitseliidu ajaloos kogunesid jaanuari alguses Alu mõisa malevate kaplanid, et selgitada välja oma võimalused ja malevate ootused kaplaniteenistuse rakendamiseks.

Kahepäevasel nõupidamisel kohustusid kaplanid Kaitseliidu ülema major Raivo Lumiste ja Naiskodukaitse esindaja Tiia-Triinu Truusaaiga, kuulasid Euroopa Liidu vägede (EUFOR) vanemkaplanit Aivar Sarapiku ning Kaitseliidu Tallinna maleva Toompea malevkonna pealiku kapten Heiki Arikese ettekandeid. Kaitsejõudude peakaplan major Taavi Laanepere arutles kaplaniteenistuse ülesannete teemal.

KAPLAN PILDILE

Kaitseliidu ülem major Raivo Lumiste rääkis Kaitseliidu kaalukast osast riigikaitstes, samuti inimestega töötamise oskuse tähtsusest, kus moraali ja eetilise kasvatamisel saavad just kaplanid suure töö ära teha. Major Lumiste hinnangul on kaplanite abiga võimalik arendada ühtekuuluvustunnet, kujundada organisatsioonikultuuri ja suurendada seeläbi usaldust.

Kaitsejõudude vanemkaplan Kaitseliidu vanemkaplani ülesannetes leitnant Gustav Kutsar tõi välja malevapealike seas läbi viidud küsitlustest selgunud dilemma: "Pealikud peavad kaplani rolli oluliseks, kuid ei oska või julge kaplaneid rakendada. Kaplanid aga näevad pealike koormust, aga ei taha samuti nende töörohkele maastikule oma mõtete ja ettepanekutega vahele tulla," selgitas Kutsar.

Kaitseliidu Valga maleva kaplan Ivo Pill ütles, et tema on oma maleva juhtidega aru pi-

danud ja kokku leppinud, et olgu kaplani osalusel üritusi malevas pigem vähe, aga need toimugu regulaarselt. Ta rõhutas, et tähtsaim on teabelevi alates staabi seinal rippuvatest kaplani kontaktandmetest kuni kaplanaati tutvustava voldiku ni. "Kui ilmume pildile ja meid leitakse vaja olevat, hakkavad lahenema ka muud korralduslikud küsimused," arvas kaplan Pill.

ROHKEM KOOSTÖÖD

Kaitseliidu Lääne maleva kaplan leitnant Ants Leedjärv pidas oluliseks kaplanite omavahelist suhtlemist. "Kui saame omavahel tuttavaks, saame vahetada kogemusi, analüüsida ja leida ühise tee," ütles leitnant Leedjärv.

Eesti kaitsejõudude peakaplan major Taavi Laanepere nimetas täht-

saks, et kaplaneid on märgatud. "On oluline, et Kaitseliidu ülem on teadvustanud kaplanite vajaduse. Et seda täita, on olemas ka kaplanite meeskond. Et meeskonda suunata, on vaja juhti. Esmatähtis on tõhusalt rakendada vanemkaplaniteenistus," ütles Laanepere.

Ühiselt leiti, et selgeks peab arutama ka oikumeenilise tegevuse. Kaitseliidu vanemkaplan kapten Aivar Sarapik ütles, et kaplanite töö ongi peamiselt koordineeriv. "Missioonikogemusest tean öelda, et tuleb ette olukordi, kus kaplanil tuleb teha koostööd enam kui 20 usundi esindajaga. Moraaliteraviku küsimused tuleb ennekõike endale selgeks teha, et suudaksime inimest piirideta suunata," sõnas kapten Sarapik.

Kaitseliidu Sakala maleva kaplan nooremleitnant Raivo Asuküla ütles oma kogemustest, et ennekõike tuleb tegelda hingehoiuga. "Õppustel tulevad inimesed rääkima oma muredest, puudutagu see siis lähedase kaotust, abielu või sõltuvustega pahuksis olemist. Nendega tuleb rääkida, olenemata sellest, mis usku nad on, olgu või tegemist päris usupimedaga," rääkis Asuküla.

Vanemkaplan leitnant Gustav Kutsar ütles, et esimene kogunemine kujunes oodatust vajalikumaks. "On näha, et huvi on mõlemapoolne. Alu mõisa tulid kokku kõikide malevate kaplanid või kaplanikandidaadid ning malevapealike küsitlusest selgus, et ka nemad vajavad kaplanite abi," ütles Kutsar.

Tagasisidelehtedelt selgus ka, et koosviibimist peeti oluliseks ja sellest loodetakse saavat tava. **KK!**

Esimest korda taasloodud Kaitseliidu ajaloos kogunesid Kaitseliidu malevate kaplanid ühisele nõupidamisele Alusse.

Loo autor *jambiyat* ostmas. Asjakohane ja vältimatu kauplemine kestis poolteist tundi.

Pilguheit Jeemeni mehe maailma: *qat, jambiya ja AK-47*

Tekst ja fotod: JANNO SIMM,
leitnant, Kaitseliidu Tartu maleva Akadeemiline malevkond

Möödunud augusti keskpaigast septembri lõpuni osalesin Euroopa Liidu vaatlusmissioonil Jeemeni Vabariigis. (Missioonist lähemalt vt <http://www.eueom-ye.org>). Vanemale ja keskeas lugejale seondub Jeemen peamiselt omaaegse Nõukogude Liidu ajakirjanduses mainitud Jeemeni Rahvademokraatliku Vabariigiga. Teatavasti asus Adenis, strateegiliselt olulise Bab el Mandebi väina ääres Nõukogude mereväebaas ja marksistlik Lõuna-Jeemen oli N Liidu peaaegu ainus oluline liitlane araabia maailmas.

Tänapäevaks on kaks Jeemenit ammu- gi (1990. aastal)ühinenud ning ka maa lõunaosa minarettide tipust kostavad palvele hüüded takistamatult.

EHE ARAABIA

Jeemen, olgu algatuseks öeldud, on teistest araabia maadest üsna erinev. Põhjuseks peamiselt asjaolu, et seal ei leidu kuigivõrd naftat, mis kajastub selgesti elatustasemes. Samas on kohalike eluolu naftarikkusega kaasas käivast tarbimispiisikust enamjaolt rikkumata.

Jeeмен erineb teistest araabia maadest: seal ei leidu kuigivõrd naftat ja see kajastub selgesti elatustasemes.

Nagu üks mu sõber tabavalt märkis: Jeemenis leiab tõelise, naftaeelse araabia, kus rändajat tõelise külaliskusega vastu võetakse ja arhailised traditsioonid on ühiskonnas tugevasti juurdunud.

Jeemen on omapärane ka geograafiliselt. Maa ida- ja keskosas laiub suur ja inimtühi Hadramauti kõrb. Suurem osa ligi 20 miljonist elanikust pesitseb Kesk- ja Lääne-Jeemeni mägistel aladel, rahvast jagub ka Punase ja Araabia mere rannikule.

Minu vastutusala oli Loode-Jeemenis Hajjah' provintsis. Kaitseliitlase silmaga kohaliku eluolu jälgides tekkis loomulikult huvi ka kohaliku relvakultuuri vastu. Üritangi alljärgnevalt mõne sõnaga kirjeldada, mida Jeemenis kuulsin ja nägin.

KÜLALISLAHKE, KUID VALGETELE EBASOODUS

Jeemenit peetakse siiani al-Qaeda peidupaigaks. Viimastel aastatel on enesetapurterroristid rünnanud Adeni sadamas USA sõjalaeva ja Prantsuse tankerit,

Pooldajad tantsivad *jambiya*-tantsu opositsiooni presidendi-kandidaadi Faisal bin Shamlani kihutuskoosolekul.

Kuigi iga mees pidevalt Kalašnikoviga avalikult ringi ei tatsa – ja linnades hoopiski mitte –, on suur kõver nuga *jambiya* jeemenlase traditsioonilise kostüümi lahutamatu osa. Jeemeni poisid saavad isikliku *jambiya* niipea, kui hakkavad kaela kandma.

Jeemenis on Osama bin Ladeni suguvõsa juured, kuna- gi Afganistanis venelaste vastu võidelnud mohajediinid¹ on ühiskonnas lugupeetud mehed. Keskvõim on kohati üsna nõrk ja seda, mida šeigid oma mägismaadel ja kõr- betes teevad ja kes seal varju leiavad, teab vaid Allah.

Üks kohalike šeikide sageli uudisekännist ületav kome- me on välismaalaste pantvangistamine. Samas ko- heldakse Jeemenis erinevalt Iraagist pantvange nagu kalleid külalisi – kogu ettevõtmise eesmärk on šan‘ā’ keskvalitsusele mingil põhjusel protesti avaldamine.

Minu autojuht Abdoullah seletas, et ka tema hõim oli paari aasta eest üht Itaalia abielupaari paar nädalat kin- ni pidanud. Prouale olevat lahkumisel kamaluga kul- dehteid kingitud ja härra saanud hinnaliselt ilustatud käepidemega jeemeni noa – *jambiya*. Põhiline, mis pantvange ohus- tab, on kesk võimu püüd neid jõuga vabastada – on teada juhtumeid, kus võõramaalased on selle käigus otsa leidnud.

Qatilehti närivad nii mehed (avalikult) kui ka nai- sed (koduseinte vahel), nii professorid kui ka eesliajajad.

Kohalikud, nagu eespool mainitud, on väga külalislah- ked. Eriti provintsis. Valgeid mehi satub siiakanti üsna harva. Kui pealinnas šan‘ā’s võib veel mõnd turisti näha ja aladel, kus leidub veidi naftat, pumpavad aplad eurooplased seda usinasti (ameeriklastega on suhted vaatamata ametlikule liitlasstaatusele terrorismivas- tases sõjas keerulised), siis ligi 2 km kõrgusele Hajjah’

¹ Väidetavalt olid jeemenlased Afganistani-Nõukogude sõjas arvuliselt teine välisvõitlejate kontingent saudiaraablaste jä- rel. Ka mõned Osama bin Ladeni tippihukaitsjad on jeemen- lased.

Opositsiooni ühine *qat*närimine ja poliitiline arutelu pärast kihutuskosolekut Hajjah' linnaväljakul.

JEEMENI VABARIIK

Pindala 527 970 km², sellest ca 3% on viljakandev.

Elanikke umbes 21 miljonit (rahvaloendust pole aastaid korraldatud).

Põhja-Jeemen on endine Ottomani impeeriumi osa (iseseisvus aastal 1918). Lõuna-Jeemen Briti protektoraat (iseseisev aastast 1967). 1960. aastatel tekkis kaks riiki: põhjas Jeemeni Araabia Vabariik ja lõunas ainuke sotsialistlik araabia riik Jeemeni Rahvademokraatlik Vabariik, mis ühinesid 1990. aastal Jeemeni Vabariigiks. 1994. puhkes riigis kodusõda.

Üks vaesemaid araabia riike - rahvuslik koguprodukt 2005. aastal 900 USA dollarit inimese kohta.

mägismaale pole kahvanägudel suurt asja. Osa "meie" kubermangust paikneb ka Punase mere äärsel tasan-dikul, kus õhutemperatuur tõuseb sageli +40 kraadini, mis kohalike hoiatuse järgi on *no good for a white man*, sõnaga eurooplastele ebasoodus.

Hajjah' kandi teed on kehvast seisust, sarnanedes pahatihti mägikitseradadele. Kuival ajal saab liikuda ka kuivi jõesänge pidi, kuid linnulennult 50 km kaugusele sõitsime oma Land Cruiseriga sageli tunde.

ELUVIIS

Jeemen kihab vaid hommikupoolikuti. Siis aetakse ametiasju, kaubeldakse turgudel ning tegeldakse tuhande ja ühe muu asjatoimetusega.

Pärast kella kolme hakkab elu välja surema, sest kõik enesest lugupidavad Jeemeni mehed asuvad *qati* nārīma. Kogunetakse seltskondadesse. Kel raha rohkem, on rajanud oma maja ülakorrusele hea väljavaatega toa – *mafrāj* –, õhema rahakotiga kodanikud istuvad mõnel mäeveerul, kust vaade sugugi kehvem ei ole. Näritakse taimelehti, filosoferitakse, juuakse teed. *Qat* (*catha edulis*) on mägismaal kasvav igihaljas põõsas, mille lehtedel on kergelt narkootilised omadused. *Qati* kohta jeemeni kultuuris on raske alahinnata. Lehti närivad nii mehed (avalikult) kui ka naised (koduseinte vahel), nii professorid kui ka eesliajajad. Ka president, juba 30 aastat riigitüüri man olnud ja seekordki tagasi valitud Ali Abdallah Saleh pidavat olema kirglik *qat*nārīja.

Kui muu maailm peab *qati* narkootikumiks ja on selle impordi keelanud, siis Jeemeni ametimehed soosivad *qati* igati. Hajjah' provintsi kuberner kinkis mulle esi-

mese kohtumise lõpul saunavihasuuruse *qat*kimbu... omaenda istandusest. Mulle antud ports pidavat maksma ligi 10 000 riali (ca 1000 kr) ja olevat parimat, *shami* sorti – mõned naaberriigi Saudi Araabia printsid pidavat seda salakaubana Hajjah'st sisse vedama. Üks piiriäärne šeik tunnistas mulle, et tema hõim teenib *qati* müügist saudidele igal aastal kolm ja pool miljonit dollarit. (Minu küsimusele, kui suur tema hõim on, vastas šeik: 500 relvakandjat. Naisi ja lapsi ta ei lugenud.)

Proovisin minagi oma tõlgi ja autojuhi mahitusel ning juhendusel kuulsa taime ära. Maitse järgi oli tunne, nagu näriksin muru. Aga efekti ei mingisugust. Ju see kerekale kahvanäole ikka nii tugevasti ei mõju kui kohalikule. Või mine tea, teine teooria väidab, et alkoholi-pruukimisega harjunud organismile *qat* ei mõjuvatki.

ga jeemenlase kohta, lapsed ja naised kaasa arvatud, tulevat 2,5–3 käsitulirelva.

See-eest omistavad kohalikud *qati*le erutavaid omadusi, eriti õhutavat rohunärimine filosoferima ja luuletama, samuti pidavat *qat* mõjuma hästi seksuaalsusele.

Intellektuaalid hoiatavad küll *qat*närimise kahjulikkuse eest majandusele ja rahva vaimsele tervisele, ent jeemenlase minapildis on *qat*il vähemasti sama tähtis koht kui *jambiyal* – suurel, kõveras tupes noal, mida iga üle 14-aastane mees oma laia vöö vahel kannab.

JAMBIYA KOGU ELUKS

Jambiya järgi saab määrata omaniku jõukust, hõimu-kuuluvust ja sotsiaalset staatust. Mees hoiab oma nuga nagu silmatera. Sageli on *jambiya* isalt või vanaisalt päritud. *Jambiya* ajalugu ulatub üsna kaugele – Šan'ā sõjamuuseumis võib näha Seeba Kuningriigist (500 aastat eKr) pärinevat kuju, millel *jambiya* vöö vahel. Nimetus tulenevat araabiakeelsest sõnast *jamb*, mis tähendab külge. *Jambiyat* kantigi vanasti ühele küljele lükatuna.

Qatinarimisestund relvapoekeses. Relvade valik on

Jambiyakaupmees Hajjah' soukis – turul. Tema põsk ei ole mitte hambavalust pais-tes, vaid topitud täis qatilehti.

Tänapäeval kantakse seda igapäevaseltsamuti vöö vahel, kuid kõhu peal. Noa käepideme külge saab mugavasti riputada autovõtmed või kotikese *qatilehtedega*. Või kinnitatakse *jambiyatupele* oma armastatud presidendikandidaadi foto. Õige *jambiyavöö* on paksust parknahast, käsitsi kuldtikandiga kaunistatud ning tehakse igale mehele täpselt parajaks.

Oma *jambiyast* võib jeemeni mees pajatada lõpmatuseni, ka on sel teemal kirjutatud palju poeme. Eriti meelsasti räägitakse on esivanematelt päritud terariistast. *Jambiya* käepidemel on ka sotsiaalse staatuse märgistaja tähendus. Eriti uhkeks peetakse ninasarviku sarvest või elevantiluust valmistatud käepidemetega *jambiyasid*, mille hind ulatub 70 miljoni Jeemeni riaalini (1000 riaali on umbes 65 Eesti krooni). Tavalised *jambiyad* muidugi nii kallid ei ole.

Mees, kes oma *jambiya* kaotab, pälvib hõimlaste ja kaaskondsete hukkamõistu. *Jambiyat* niisama tupest ei tõmmata – terariista kasutatakse põhiliselt rituaalse tantsu *bara'a* atribuudina. *Bara'ad* võib näha peamiselt pulmades, kuid vahel ka muudel üritustel. Ühel valimiskoosolekul õnnestus minulgi *jambiya*-tantsu näha ja pildistada. Paari kuuma valimisarutelu käigus olen näinud koguni kuumpäid *jambiyat* ähvardavalt tupest tõmbamas ja valimistepäeval sai kohalik opositsiooni-tegelane *jambiya*-kakluse käigus vigastada. (Need olid rahulikud valimised, ütlesid kohalikud, provintsi peale vaid kümme tuletavahetust ja kolm laipa.)

MEHED RELVAGA

Nagu säärastes maailmanurkades ikka, täristatakse kõikvõimalikel pidulikel puhkudel ka AK-47, mille

Igipõline vaen väljendub ka arhitektuuris: kindlustatud küla kesk Jeemeni kivikõrbe.

Tunnismärke verisest kodusõjast leiab kõikjalt – Nõukogude päritolu liikursuurtükk vedeleb teepervel.

Üsna lai.

Maapiirkondades liikusime sageli Jeemeni armee eskordi saatel.

iga jeemeni mees, kel vähegi võimalust, on endale hankinud. Iga jeemenlase kohta, lapsed ja naised kaasa arvatud, tulevat 2,5–3 käsitulirelva. Suuremates linnades piirduakse tavaliselt *jambiya* kandmisega, kuid küldes on Kalašnikovidega mehed tavaline vaatepilt. Pidevad kodusõjad, hõimukonfliktid ja nõrgalt valvatud piirid on relvade maaletoomisele ja tarvitamisele soodsalt mõjunud.

Entsiiski on relvad peamiselt meheliikuserõhutamiseks, mitte igapäevaseks tarvituseks.

Kuigi keskvalitsus Şan‘ā’s on aeg-ajalt üritanud relvade levikut piirata (põhiseaduski keelab registreerimata relvade omamise), ei ole võimumeestel kodanikele muid julgeolekutagatise pakkuda ja nii on relvad endistviisi jeemenlase meheuhkuse lahutamatu osa.

Eks neid kasutada ka – iga jeemenlase identiteedi alustalaks on hõimukooluvus. Kui ikka šaik kutsub, jäetakse oma tööpost linnas paugupealt ja tõtatakse kodukülla, kus tuleb sageli ette kanakitkumisi naaberhõimudega. Jeemeni ajalugu on täis vägivalda, peamiselt veriseid sõdu traditsioonidele tugineva Põhja-Jeemeni ja vahepeal marksistlikku riigimudelit proovinud Lõuna-Jeemeni vahel.

Tänapäeval hukkuvat hõimude omavahelistes ja keskvalitsusega peetavates relvakonfliktides aastas umbes 2000 inimest. Jeemenlaste endi sõnul on seda vähe – sest kui ei ole tegemist just veritasu või muu olulise-ga, üritatakse vastasele mitte pihta lasta. Ikka sellesama veritasu pärast – perekonnaliikmete tapmisi peetakse meeles ja makstakse kätte sugupõlvede tagantki.

Hõimukonfliktides lähevad vahel käiku ka raskemad relvad. Sõber Abdullah’ koduhõimul Ma’rībi provintsis

on peale käsirelvade kasutada ka mõned Vene ja Inglise päritolu raskekuulipildujad, granaadiheitjad, miinipildujad ning hõimumeeste erilise uhkusena isegi kahur. Abdullah pajatas kahjutundega, et pärast viimast Põhja- ja Lõuna-Jeemeni vahelist kodusõda pidi nende hõim oma kaks tanki keskvoimudele loovutama.

RELVAD TURULT

Ühel kenal päeval sattusin oma vaatlusala pealinna – 40 000 elanikuga Hajjah’ – vanal turul relvamüüjate poekeste juurde. Valik oli lai: Ida-Saksa, Rumeenia, Bulgaaria, Hiina ja Iraagi päritolu AKd, uhiuued Ukraina AKSUD, rääkimata ilmasõdadeaegsetest tulenuiadest. Eksootilisena torkas silma Liibüa kloon meilegi tuttavast AK-4st ja heas töökorras 150-aastased püssid kunagise imaami armee relvastusest.

Jambiya ajalugu ulatub üsna kaugele – Şan‘ā’ sõjamuuseumis võib näha Seeba Kuningriigist (500 aastat eKr) pärinevat kuju, millel *jambiya* vöö vahel.

Granaadiheitjaid, miinipildujaid ja kuulipildujaid letil ei leidnud, kuid soovi korral lubati need mõne päeva jooksul kohale tuua pealinna Şan‘ā’ relvaturult, mis olla arusaadavalt palju rikkalikuma kaubavalikuga. Minu küsimuse peale, kas ostul miskit loapaberit ka vaja on, tegid müüjaonud suured silmad. Rahapaberist pidavat piisama. Kaupmehed kurtsid, et viimasel paaril aastal olevat keskvoimu sanktsioonide tõttu relvahinnad kahekordistunud – parasjagu maksis korralik AK-47 enam-vähem 3500 Eesti krooni.

Loomuldasa tekkis mul mingil hetkel küsimus, kui jätkuusutlik on sealne relvakultuur. Tavalised jeemenlased on muidugi selle üle uhked, kuid rahvusvaheline kogukond mures – kujutluspilt Jeemenist kui terroriorganisatsioonide relvaõppamiskohast näib üsnagi tõepärane. Elame, näeme. **KK!**

Telesaade pani naerumaia noortejuhi proovile

Valga maleva instruktor-noortejuht nooremseersant Anu Lillipuu oli ainus naine, kes jõudis telesaate "Lõuapoolik" finaali.

Tekst: TAIVE KUUSE

Nalja ja naeru armastav Kaitseliidu Valga maleva instruktor-noortejuht nooremseersant Anu Lillipuu tunnistab, et oskus naerda tuleb kasuks noortega töötamisel ning turgutab sõdureid õppusel.

Olete militaarmaailmaga juba aastaid seotud. Kuidas sobivad kokku sõdur ja sõdurinaljad?

Väga hästi sobivad. Kui ikka õppus on väsitav ja keegi vahepeal mõne nalja räägib, on väsimust kergem taluda. Kui Tallinna tagalapataljonis salvestati telesaadet "Lõuapoolik", läksid seal räägitud sõdurinaljad väga hästi peale. Kui rääkida sõjaväelasele nalju arstidest, ei ole see ehk nii mõjuv, aga kui räägid neile sõduritest või asjadest, mis puudutavad sõjaväge, tuleb publik kaasa. Nii et nalja nabani.

Kuidas tuli mõte osaleda telesaates?

Saatesse sattumine oli täielik juhus – läksin lihtsalt tuttavale kaasa elama ja sattusin lavale. Nii see läks.

Kaitseliidu Valga maleva instruktor-noortejuht nooremseersant Anu Lillipuu ja saatejuht Emil Rutiku telesaate "Lõuapoolik" finaali salvestusel.

Millised tunded valitsesid enne konkursile minemist?

Mitte mingisugused, sest mul polnud üldse plaanis lavale astuda. Et aga eelregistreerunuid tuli kohale oodatust vähem, pakuti saalis olevatele inimestele võimalust ennast proovile panna. Mõtlesin, et miks ka mitte, mingi kogemuse

ikka saan. Kui lavale läksin, tekkis küll küsimus, et mida ma ometi siin teen, aga taganeda oli juba hilja.

Millise kogemuse saite? Kas suhtumine teletöösse muutus?

See oli omaette kogemus, sest ega teletöö tegemist ikka nii lihtsalt näe ning käidud sai sellistes kohtades, kuhu tavaliselt ei satu, nagu näiteks hobusetall ja raadio Maania otse-eeter. Ning ülesanded olid ka sellised, et meid lihtsalt pandi proovile ja žürii jälgis kõrvalt, kuidas me sealt välja tuleme. Salvestuspäevad olid pikad ja väsitavad ning saatesse läks sellest üsna vähe.

Mida õppisite endas tundma tänu saates osalemisele?

Pean vastu pingele ja kaamerat ei karda. Kui mikrofon oli käes, olin ääretult rahulik, närv tuli sisse alles pärast seda, kui olin oma lood ära rääkinud. Mehed ikka naersid minu üle, et imelik inimene olen, nemad närveerivad enne, aga mina pärast. Kaameratega harjusin lõpuks nii ära, et ei näinudki neid enam, liht-

NALJAD

Sõdurid on rivis, kapten küsib karmilt: "Kes eile viina võttis?"

Vaikus.

"Kes eile viina võttis?"

Vaikus.

"Viimane kord, kes eile viina võttis?"

"Mina..."

"Meie läheme nüüd pead parandama, ülejäänud õppeväljakule rividrilli teema. Marss, marss!!!"

* * *

Teooriatunnis küsitleb lipnik noorsõdurit:

"Oletame, et seisate vahipostil ja lossile läheneb vaenulik inimestehulk. Te ei tohi postilt lahkuda. Kuidas te tegutsete?"

"Lülitan sisse alarmi."

"Väga hea. Aga oletame, et alarmseadeldis ei tööta."

"Siis tulistan automaadist."

"Väga hea. Kuhu te lasete?"

"Valvemeeskonna aknasse. Muidu ei liiguta need loodrid varvastki."

salt teadsin, et nad on kuskil olemas.

Olite ainus naine, kes finaali jõudis. On siis naljade rääkimine pigem meeste ala?

Kindlasti mitte. Naisi oli eelvoorudes üsna palju. Lapsi oli tegelikult rohkem, sest üks ka nemad tahab saada oma 15 minutit kuulsust. Eelvoorudest edasi sai küll ainult kaks naist. Meid oleks võinud tõesti rohkem olla.

Kuidas töökaaslased ja kodutütred teie osalusele kaasa elasid?

Noored saatsid mulle pidevalt meiliga anekdoote, mille seast leidsin nii mõnegi hea loo. Ka töökaaslased otsisid nalju kuskilt oma mälupagasist. Esmaspäeva hommikul tööle jõudes tuli igasuguseid kommentaare, aga suhtumine oli siiski positiivne. Norimine ja nokkimine käib iga päev, aga ega teisiti ei saagi. Aitäh toetuse ja kaasaelamise eest!

Kui mikrofon oli käes, olin ääretult rahulik, närv tuli sisse alles pärast seda, kui olin oma lood ära rääkinud.

Inimene ei saa muutuda naljalembeseks üleöö. Milline on olnud nalja ja naeru osa teie elus?

Tegelikult ei ole ma kunagi olnud eriline anekdoodirääkija, aga seltskonnas on ikka "kildu visatud" ning nöökimine käib kogu aeg. Elu ei saagi väga tõsiselt võtta, ikka peab paras sahmakas lusti sees olema.

Kuidas aitab hea huumorimeel teid teie töös?

Püüan igas asjas leida midagi positiivset ja nii mõnigi olukord tundub endale lõpuks ikkagi koomiline. Aga alati nali paraku ei aita. **KK!**

Eesti Vabariigi Sõjaväe Tehnikakool 1920–1923/1936–1940. Uurimusi, mälestusi ja dokumente. Kaitseväge Ühendatud Õppeasutused. KVÜÕA Toimetised 6/2006. 391 lk.

KVÜÕA Toimetiste 6. kogumik annab ülevaate Eesti Vabariigi Sõjaväe Tehnikakoolist seal õppinud või teeninud ohvitseride mälestuste ja uurimusliku iseloomuga kirjutiste põhjal, mida on täiendatud kommentaaride ja teemakohaste dokumentidega (käskkirjad, seadused, õppekavad ja aineprogrammid).

Juba Vabadussõja ajal tunti puudust tehnilise ettevalmistusega juhtidest, kuid muud praktilised ülesanded ei võimaldanud selle küsimuse kohest lahendamist. Pärast Vabadussõja lõppu, 2. märtsil 1920 avaldas sõjaminister kindralmajor Jaan Soots käskkirja Sõjaväe Tehniliste Kursuste avamiseks, millest hiljem kujunes välja Sõjaväe Tehnikakool. Kooli eesmärgiks oli ette valmistada mitmesuguste erialadega tehnilise haridusega ohvitseri, kes oleksid suutelised hooldama, korraldama, ühtlustama, käsitama ja vajaduse korral konstrueerima relvastust ja varustust. Samal ajal peeti vajalikuks anda õppuritele riviline ja lahinguline ettevalmistus võrdses mahus Sõjakooli lõpetanud riviohvitseridega. Kooli I lend õppis aastatel 1920–1923. Pärast esimese lennu lõpetamist kool suleti.

1936. aastal avati Sõjaväe Tehnikakool uuesti, nüüd juba nelja-aastase kursuse ning käsirelva-, suurtüki- ja pürotehnikaklassidega. 1938. aastal avati ka elektrotehnika ja motomehaanika klassid. Taastatud kooli õppekava koosnes Tallinna Tehnikainstituudi (Tallinna Tehnikaülikooli) õppeainetest ning sõjaväetehniku ja kaadriohvitseri õppekursustest. Kooli II lend lõpetas kursuse 1940. aastal, III lennu kursus jäi pooleli alanud Nõukogude okupatsiooni tõttu.

Järjepidevuse mõttes tuleb rõhutada, et 86 aastat pärast Sõjaväe Tehnikakooli asutamist ja 70 aastat pärast

selle taasloomist avaldatakse tollaste lõpetajate poolt vahepealsete keeruliste olude kiuste alalhoitud ja kirjapandud kogemused taastatud Kaitseväge Ühendatud Õppeasutuste väljaandena.

Koostanud ja toimetanud KVÜÕA muuseumi juhataja Andres Seene.

Huvilistele kättesaadav hästivarustatud raamatukauplustest alates 2007. aasta veebruarist.

AIMPOINT Micro T-1

Micro T-1

Micro-seeria sihikute perekonna taktikaline liige sobib kõigi põlvkondade öönägemiseadmetega ja sellel on Picatinnyle sisseehitatud kinnitus. See sihik on parim valik korraüksjatele, sõjaväelastele ja kõigile teistele, kes vajavad vastupidavat ja veekindlat, kuid samas väikese kaaluga sihikut.

SIHIKU MICRO T-1 UNIKAALSED OMADUSED

- Ideaalne jahipüssidele, haavlipüssidele, püstolitele ja noolrelvadele.
- 1x (ilma suurenduseta) parallaksivaba (tsentreerimine ei ole vajalik) optika.
- 12 valgustuse seadistust, neist üks eriti ere.
- Sisseehitatud Weaver- ehk Picatinny-tüüpi kinnitus võimaldab sihiku lihtsasti kinnitada.
- Patenteeritav kinnitus on sihiku korpusele kinnitatud tagasilööki kompenseerival viisil.
- Tänu täiustatud efektiivsusega elektrilülituste tehnoloogiale (Advanced Circuit Efficiency Technology = ACET) on ühe (CR2032-tüüpi 3 V liitium-)patarei eluiga 50 000 tundi (üle 5 aasta).
- 4 MOA suurusega valguspunkt.
- Mudeli Micro T-1 korpuse välispind on poolmatt ja musta värvi.
- Veekindel kuni 5 m sügavusel.
- Täpselt kohandatav tuuletingimuste ja kõrgusega merepinnast. Kaitsekorkide ülaosa sobitub seadistuskruvide avadesse – minigeid muid tööriistu ei ole vaja.
- Kasutatav nii iseseisva sihiku kui ka suuremate optiliste sihikute lisaseadmena.

TEHNILISED ANDMED

OPTILISED NÄITAJAD

Peegeldav kollimaator – punatäppsihik

Diodlamp – silmadele täiesti ohutu

Kaugus silmast – piiramatult

Peegeldumisvastane kattekiht – kõigil pindadel mitu kattekihti

ELEKTROONILISED NÄITAJAD

Mehaaniline lüliti – valgustäpi intensiivsuse reguleerimine, neli öövaatlusrežiimi

Seadistused – 1 seadistus väljalülitatuseks ja 12 seadistust erinevate valgustuste puhuks, sealhulgas üks eriti ere

MÕÖTMED

Pikkus – 62 mm

Laius x kõrgus
(ainult sihik)

– 41 x 36 mm

Laius x kõrgus

(sihik koos kinnitusega) – 62 x 41 mm

Kaal (ainult sihik)

– 84 g

Kaal (sihik

koos kinnitusega)

– 105 g

AIMPOINT CompM4

Aimpoint CompM4 Reflex Sight on vastupidav punatäpp-täppsihik, mis on loodud eelkõige sõjaväe ja õiguskaitseorganite tarbeks.

Aimpointi punatäppsihikud on mõeldud kasutamiseks mõlema avatud silmaga sihtimiseks, mis parandab oluliselt keskkonnataju ja sihtmärgi sidumise kiirust. Tänu sihiku parallaksivabale konstruktsioonile järgib täpp kasutaja silma liikumist, kuid jääb samal ajal fikseerituks sihtmärgile, mistõttu ei ole vaja seda keskendada. Lisaks on sihikul piiramatult vaatekaugus ning ta on ühilduv esimese, teise ja kolmanda põlvkonna öövaateseadmetega.

CompM4 sihik töötab kahe AA-patarei toitel, kusjuures sihiku erakordselt väike energiavajadus tagab nende pika tööaja.

CompM4 ühendab endas CompM2 mudeli ülima täpsuse ja kasutusmugavuse oluliselt pikema patareide tööaja ja tugevdatud disaini abil suurendatud vastupidavusega.

Sihik on varustatud kruvi abil reguleeritava kinnitustugevuse ja kiirvabastatava (QRP2) kinnitusega. Sihikul on vahetükisüsteem, mis võimaldab saavutada erinevate relvade puhul optimaalse sihtjoone (optilise telje) kõrguse.

SPETSIFIKATSIOON

Kestamaterjal: eriti vastupidav pressitud alumiinium

Läätsekatikute materjal: kumm, must

Optiline suurendus: 1x

Vaatekaugus: piiramatult, ei ole vaja keskendada

Optika kate: peegeldumisvastane kate kõikidel pindadel

Mitmekihiline punast valgust peegeldav kate (650 nm)

Ribafilterkate öövaatlusseadmega ühildamiseks

Täpi suurus: 2 kaareminutit

Lüliti, täpi eredus: 16 asendit: 7 öövaatlusasendit, 8 päeva valgusasendit ja 1 eriti ere

Paterei: üks AA-paterei (laetav 1,2 V aku), 1,5 V leelis- ja liitiumpaterei või 3–3,7 V liitiumpaterei (sobiv pinge 1,2–5,0 V)

Paterei kestvus: pideval (ööpäevasel) kasutamisel asendis 12 (16st) enam kui 8 aastat ning asendis 13 (16st) enam kui 3 aastat, öövaatlusrežiimil keskmiselt 500 000 tundi

Pikkus: M4 konfiguratsioon 135 mm

Laius: M4 konfiguratsioon 75 mm

Kõrgus: M4 konfiguratsioon 70 mm*

Kaal: M4 konfiguratsioon 395 g**

* Picatinny liistu ülemine osa.

** Vahetükk lisab kõrgusele 9 mm ning kaalule 25 grammi.

Utria dessant 2007: reservohvitserid taas teisel kohal

RAUL HINDOV, kapten

Utria dessandi 2007 traditsioonilise lõpujooksu, 20 kilomeetrit Auverest Narva-Jõesuu kuursaali ette võitis nagu ka eelmiselgi aastal Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) võistkond ajaga 2 tundi 31 minutit. Kokkuvõttes tuli EROK võistkond tänavu II kohale.

Talvine matk Ida-Virumaal algas ühisstardiga Kiviõli vana tuhamäe jalamil. Esimene ülesanne oligi joosta selle mäe tippu ehk mäekunin-gavõistlus. 18st neljaliikmelisest võistkonnast sai nimetatud tiitli sõjakool, kulutades 95 m tõusu võtmiseks 4 minutit ja 7 sekundit. Seejärel starditi matkatrassile juba traditsiooniliste 10-minutiliste intervallidega.

Määrav oli täpsus

Liiksumise 11 km läbi Kiviõli ja Püssi Aidu karjääri, kus kontrollpunktis testiti osalejate laskeoskusi. Test koosnes mitmest osast:

- üks võistkonnaliige lasi snaipirelvaga langevaid märke 200 m distantsilt ja seejärel lähidistantsil püstoliga vaenlasi, kes olid läbisegi pantvangidega;
- ülejäänud kolm võistkonnaliiget alustasid püstolilaskmisega, et seejärel automaati-dega 100 m distantsilt märke tabada.

Tähtis oli vaid täpsus, kuigi juhendi järgi oleks ka kiirust pidanud mõõdetama. Parimad laskjad olid Luurepataljonist.

Edasi viis matk meid Aidu karjääri alt 5 km kaugusele Kohtla kaevandusmuuseumi. Sel teel oli näha ka aktiivset vastutegevust liikuvate varitsuste kujul, mida korraldasid Scoutspataljoni võitlejad kõrbevärvides Pasidega.

Muuseumi territooriumil tuli sooritada mitu harjutust. Kõigepealt sõitsime off-road-rajal maasturiga Volvo Laplander. Keelatud oli tagurpidikäigu kasutamine, vigadeks loeti ka piirdelindi puudutamist ja mootori seiskumist. Sõidu ajal oli juhi kõrval instruktor, kes nii hin-

das kui ka nõu andis. Ta oli tõeline professionaal, kes oskas väga hästi juhendada ja kelle nõuandeid järgides oli võimalik rada veatult läbida. 13 võistkonda saidki sellega hakkama.

Seejärel ootas kõieharjutus, mille käigus loopisime ka täpsuse peale lõhkepakette. Kõige kiiremad ja osavamad olid võrdsest Piirivalve ja Sõjakooli võistkond.

Esmaabi on oluline

Seejärel kandsime teadvuseta kannatanut 30 m, kusjuures oluline oli lülisamba ja pea fikseeritult hoidmine. Kannatanu rollis oli üks võistkonnaliige. EROK võistkonna lahendus oli selline, et üks mees tassis nelja mehe varustust ja relvi, et ülejäänud kaks saaksid võimalikult korrektselt ja kiirelt kannatanut kanda. See tõi ka edu.

Järgmine ülesanne oli esmaabi andmine viiele õnnetuses vigastada saanud inimesele ja kogumispunkti moodustamine. Oli lahtisi luumurde, pea- ja kõhuhaavu, nii teadvusetu kui ka hüsteeriline kannatanu. Parimad parameedikuoskused olid Kaitseliidu Alutaguse maleva võistkonnal.

Vajakajäämisi korralduses

Edasi tuli maa all kaevandusekäikudes otsida üles üks ümbrik, kus olid järgmise kontrollpunkti koordinaadid. Abiks anti käikude kaart, aga ilma ühegi vihjeta. Iseenesest oli huvitav kaevanduskäikudes liikuda, aga võistluseks on see täiesti sobimatu ülesanne, sest põhines juhusel – kes kust otsima asus –, kuigi oluks võimalus huvitavaks orienteerumisülesandeks.

Kaevandusmuuseumist läksid võistkonnad pikale teekonnale: tuli läbida ligi 40 km Somp ja Viru kaevanduste ning Kurtna järvestu kaudu Viivikonna asulasse. Sel teel olid etteantud ajagraafikud nii pingelised, et ainult mõned üksikud jõudsid õigel ajal kohale. Nõrdima pani see, et kohtunikud lahkusid kontrollpunktist enne, kui paljud võistkonnad kohale jõudsid.

Puuduvast seadusest

Õiguskantsler on tänuväärsest andnud hinnangu riigikaitse õiguslikule olukorrale, mis on pehmetel öeldes kurb.

Aastaid on kaitseministeeriumis menetletud küll üht, küll teist kaitseväge korralduse seaduse ettepanekut, kuid parlamenti pole jõudnud neist ükski. Peamiseks põhjuseks on olnud seaduseettepanekutes sisalduv ministeeriumi soov saada enda kätte kaitseväge juhtimine mitte eelarve kaudu, vaid administratiivse õigusega juhtida otse kaitseväge asutusi ja väljajõppekeskusi. Kaitseväge juhtkond on teravalt kritiseerinud selliseid kavasisid, mis on ka arusaadav, arvestades sõjaväelise organisatsiooni selget eristuvat eripära tsiviilstruktuuridest. Üksjagu peamurdmist tekitab ka kehtiv põhi-seadus, mis eraldi toob välja kaitseväge juhataja institutsiooni, kuid ei sisusta seda selgelt.

Õiguskantsler tõi õigupoolest välja pikaegase võimuvõitluse resultaadi: Eestis ei ole 17. iseseisvusaastal ikka veel toimivat kaitseväge korralduse seadust.

Ehk tasuks korra ette võtta kogu meie riigikaitse praegune ülesehitus ja seda analüüsida. Õiguskantsleri asjakohane hinnang seadusetusele riigikaitse korralduses ei peaks andma õigustust kiirustades tooreid eelnõusid Riigikokku saata. Seadusele peab eelne-ma visioon, kuhu kavatseme oma arengutes pikemas perspektiivis välja jõuda. Ehk tasuks siiski kaaluda palju jutuks olnud kaitseministeeriumi ja kaitsejõudude peastaabi ühendami-st, kus kaitseväge juhataja on sisuliselt ministeeriumi kantseri rollis? Oma seisukohti põhjendades liitlaste eeskujudest valikuliselt soodsaid näiteid toovad poliitikud (ja miks mitte ka ametnikud) võiksid ehk tutvuda mõne sel-lise variandiga.

HEINO PIIRVALU,
kapten, EROK
juhataja esimees

MÕELGEM KAASA!

“Mitte kunagi enam!”

Lk 2-3

ÜLEVAATED

Aasta Eesti kaitseväge teenistuses vabatahtlike reservohvitseride kursusel

Lk 2-3

ISAMAA EEST

Olla valmis, kui isamaa vajab

Lk 4

Linnalahing ja lõpujooks

Viivikonna peaaegu mahajäetud asulas viidi läbi linnalahingu harjutus, mis oli põneva ülesehitusega ja kus tegutses ka reaalne vastane. Tuli taktikaliselt õigesti liikuda, vältida traatmine, hävitada kuulipildur (visata lõhkepakett märkegastatud kasti) ning seejärel *paintball*irelvade ja lõhkepakettidega ruume puhastada. Parima tulemuse saavutas Kaitseliidu Tallinna malev.

Nüüd läksime Sirgala lõhkeaineladude piirkonda, kus oli vaenlase välilaager, mille kohta tuli võimalikult palju andmeid koguda ja korrektno raport kirjutada. Parim oli Kaitseliidu Järva malev.

Pärast ajalisel pikka luureülesannet oligi käes lõpujooks Auverest Narva-Jõesuu kuursaali ette, millel oli pikkust ligi 20 km. Kiireim oli, nagu ka eelmisel aastal, EROK võistkond ajaga 2 tundi 31 minutit. Kogu teekonna (ligi 100 km) läbisime 45 tunniga ja varustust oli meil seljas 20–25 kg.

Oli ilus matk huvitavate meeskonnatöökohade nõudvate ülesannetega, kuigi rahvusvahelise võistluse kohta jättis korraldus paljus soovida. Puudusid üheselt mõistetavad reeglid või ei suudetud nende täitmist kontrollida, punktisüsteem oli absurdne ja sisaldas arusaamatut subjektiivsust, kohtunikud käitusid hoolimatult ja lõpujooksu finišis lasti võistkondadel pikalt külmetada (kuigi väga lihtne ja odav oleks olnud neile teki ümber panna). Ei julge unistada, et varustuse kontroll võiks telgis või ruumis sees toimuda.

Loodetavasti õpivad korraldajad oma vigadest ja satuvad ise ka mõnele rahvusvahelisele võistlusele, eriti selle nn kõõgipolele vaatlema. Siis võiks Eesti kaugluurepatrullide oskuste arengule optimistlikumalt vaadata. Peaksid ju Utria dessandi ja Erna retke korraldajad olema teistele Eestis eeskujuks.

Aasta Eesti kaitseväge teenistuses vabatahtlike reservohvitseride kursusel

**Tekst: KRISTA VEEVO
Fotod: KEVO JÜRMANN**

Oma mütsigi ei leia, mine sellistega lahingusse! (27.02.2006 – 8.03.2006)

Kaitseväge Võru Lahingukooli saabub umbes 30-inimeseline üksus, kelle seas eelmiste kursustega võrreldes tunduvalt rohkem tulevase naisreservrühmaülemaid. Nullmoodul – sõduri baaskursus – on mõeldud neile, kes pole läbinud ajateenistust Eesti kaitseväes. See on ka reservrühmaülemade kursusele pääsemise eelduseks, paljudele aga esimene kokkupuude relvade, sõjaväelise distsipliini, seaduste ja määrustega. Rivitunnid, relvaõpe (sh tiirulaskmised), algteadmised meditsiinist, üksikvõitleja liikumisviisid (nt madalroomamine põlvkõrguses lumes), käemärgid, topograafia ja orienteerumisharjutus ning sideõpe on esimesena meenuvad märksõnad. Täiesti eriline kogemus on talvine metsalaager. Kes pole käinud, ei kujuta ette.

Malev (1.05.2006 – 12.05.2006)

Meie ridadesse lisandub kümmekond kogenumat võitlejat, kellele pole vaja selgitada, millistest osadest koosneb AK-4 või kuidas sõdurikapp seestpoolt välja peab nägema. Ometi ahastab kursuseülem kappe kontrollides: "Hullumaja!"

Jätkeb relvaõpe (nüüd ka kuulipilduja ja tankitõrjerelvad), õpetatakse valmistama maastikumudelit, enese ja tehnika maskeerimist looduses, kaeviku puhastamist vaenlasest, sõjavangide kohtlemist ning rühma liikumisviise ja lahingurivistusi, keskendutakse vastase analüüsile. Rännak Nursi baasi tehakse jalgratastel. Ilmaga on igatahes vedanud, ja seda mitte ainult maikuu kohta. Viiepäevane välitõppus tipneb patrull-laagri rajamisega: viimase öö veedame telkmantlite all. Kes pole veetnud, ei kujuta ette.

Rühmaülem Veevo teeb vabaks küla Reedo (17.07.2006 – 28.07.2006)

Teine õppemoodul keskendub rühma rünnaku teoreetiliste aluste selgitamisele ja rakendamisele praktikas. Tutvustatakse püstoli PM tööõhimoet ja saame ka laskmist harjutada. Juba tuttavas kuumas ja kuivas Nursi männimetsas veedame kuus südasuvist päeva: korduvad rünnakuharjutused erinevate kursustest ülemate juhtimise all, lahinguvastustes metsas tormamine või "puhkus" reservis. Ohtralt valmib rühmaülemade rünnakukäsk. Kavas on ka õine orienteerumine.

Erakorraliselt tekib meil vajadus kustutada metsapõõngut, kuni saabub professionaalne abi. Laagri lõpp kujuneb kurnavaks magamata ja öise rünnaku tõttu. Nüüd on meil ka reaalne vastane ja reaalne sõjasaak: kaks täis

MÕELGEM KAASA!

Artikli pealkirjas toodud lause on võetud Norra kodukaitse ehk meie mõistes kaitseliidu reklaamplakadilt. Nagu kogu militaarkeskond, nii elavad ka Põhjamaade riigikaitseorganisatsioonid pärast külma sõja lõppu läbi muutuste perioodi. Muutused Põhjamaade kodukaitseorganisatsioonides on erinevad. Kui Rootsi kodukaitse puhul näeme nii organisatsiooni liikmete kui ka ressursside kahanemist ja keskendumist pigem nn pehmetele võimekustele, siis Norras on vastupidi: on võetud selge suund territoriaalkaitse arendamisele ning organisatsiooni varustuse, relvastuse ja reageerimisvõime radikaalsele parendamisele.

Norra kodukaitse, norra keeles *Heimevernet*, loodi 1946. aastal. Kodukaitse loomise peamiseks põhjuseks oli Saksamaa rünnaku tõrjumise ebaõnnestumine Teises maailmasõjas ja sellele järgnenud okupatsiooni häbi.

"Mitte kunagi enam!"

Veel 21. sajandi hakul kuulus Norra Kodukaitse ridadesse 83 000 liiget, organisatsioon oli jaotatud 18 ringkonnaks (102 pataljoni, 504 kompaniid). Organisatsioon koosneb vabatahtlikest, oli piirkondlikult korraldatud, ette valmistatud vastupanuliikumiseks, desentraliseeritud, lühikese reageerimisajaga ning tema põhiülesanneteks olid kõigi riigi relvajõudude mobilisatsiooni katmine (julgestamine) ja muud staatilised kohustused, nagu objektide ja riigi võtmepunktide kaitse. Ehk nagu ütleb ka *Heimeverneti* moto: olla "Kõikjal ja alati". Ülesehituse aluseks oli võetud külma sõja stsenaarium, see tähendas eelkõige orienteeritust invasioonitõrjele ja Norra territooriumi kaitsmisele. Mobiliseerimiskiiruseks arvestati 75% isikkoosseisust 4 tunni jooksul. *Heimeverneti* liikmetele anti iga-aastast väljaõpet, kuid samas tuleb nentida, et sarnaselt Eesti Kaitseliidule oli selle varustus kehv – peamiselt see, mis jäi üle maa-, mere- ja õhuväest.

2000. aastate alguses algasid Norra poliitilistes ringkondades (*Sic!*) arutelud kodukaitse organisatsiooni tuleviku üle, mis peadisid 2004. aastal aktiga nr 42. Vastavalt läbivaadatud ohuhinnangule anti *Heimeverneti* arendamiseks järgnevat poliitilised juhised:

- ajakohane, uute ülesannete täitmiseks üles ehitatud jätkusuutlik organisatsioon;
- tsiviil- ja militaarstruktuuride koostöö arendamine;
- infrastruktuuri, oma ja liitlasvägede väekaitse ning ladude kaitse;
- vajadusel abi korrakaitsejõududele;
- kvaliteet kvantiteedi asemel.

Kehtestatud kava kohaselt jaotub Norra rahuaegne kodukaitse pärast reformi 13 kaitseringkonda ja moodustatakse kodukaitse mereväljaõppekeskus. Märksõnadeks on personali kvaliteet, suurenenud väljaõppeaht ja uus, ajakohane varustus, mis sa-

AK-4 salve ja viinerid. Tagasi lahingukooli rändame väsimuse kiuste varahommikul umbes 12 km jalgsi läbi metsade. Sama päeva pärastlõunal ootab ees teooriaeksam... Kes pole võidelnud, ei kujuta ette!

VROK-42 kaitsetahe on Eesti Vabariigi võimsaim relv (11.12.2006 – 20.12.2006)

Viimane etapp on hoopis midagi muud kui eelmised kolm. Kaitselahinguid tuleb pidada kusagil Põlva kandi metsas ja vastane "enne Tartut" peatada. Paljud meist kaevavad elu esimese kaeviku. Magada saab patrullimiste kõrvalt enam-vähem korralikult vaid kahel ööl, kolm tuleb mööda saata rünnakuid tõrjudes. Varsiti harjub väsimuse ja külmaga peaaegu ära. Aga millega ei harju, on pimedus. Pimedas metsas umbes saja meetri kaugusele positsioonidele jõudmine kujuneb aeganõudvaks orienteerumiseks. Hea on teada, kus asub miiniväli või ainus möödapääs okastraattõkkest. Efektse kaudtuletegevuse ja tõrkuvate käsituli relvade abil sunnitakse vastane taganema. Kui BTRist mõnuga juba kaevikutesse tulistatakse, peame eemalduma meie.

See ei olnud aga tõeline vaenlane, need ei olnud ehtsad kuulid, see ei olnud päris sõda... Kes pole päris sõjas käinud, ei kujuta ette!

Selleks, et olla (reserv)rühmaülem, ei piisa neljakümnapäevasest õppusest, innustavatest

Kursuslased on võtnud sisse ringkaitse.

Vahel tuleb olla madalam murust.

instruktoritest ega tahtest. Kursus on igati vajalik, kuid enese pidev täiendamine ja kogemuste saamine on võitleja enda teha.

EROK üldkoosolek

7. märtsil 2007 kell 16 peab MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) Eesti Rahvusraamatukogu suures konverentsisaalis (Tallinn, Tõnismägi 2) üldkoosoleku.

Päevakord:

1. Koosoleku rakendamine
 2. 2006 aasta tegevusaruanne
 - a) MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu
 - b) Ajaloo Jäädvustamise SA
 - c) SA Tagavaraohvitseride Sektsioon
 - d) OÜ Armament
 3. MTÜ EROK 2006. majandusaasta aruande kinnitamine
 4. MTÜ EROK 2007. aasta eelarve kinnitamine
 5. MTÜ EROK põhikirjamuudatused
 6. MTÜ EROK liikmemaksude arvestamise kord
 7. MTÜ EROK organite valimised
 8. Sõnavõttud
 9. Autasude ja rinnamärkide üleandmine
- Kõigi EROK liikmete osavõtt vajalik. Mitteilumisel vajalik kirjalik volitus (originaal) hääle delegeerimiseks. Pärast üldkoosolekut (kl 18-20) ootab kohvilaud.

Andre Lilleleht, kapten (R), EROK peasekretär

geli on parem Norra sõjaväes kasutatavast. Taktikalise võimekuse põhiorhk on pandud mobiilsusele, milleks organisatsioon varustatakse erinevat liiki kõrge läbivusega maa- ja veesõidukitega. Operatiivvõimekuse aluseks on kõiki tsiviil- ja jõustruktuure ühendav integreeritud sidevõrk ja juhtimiskeskused, mis võimaldavad ühenduse pidamist kuni teatud erialade üksikvõitlejani. Kodukaitsega liitub igal aastal 1800 sõduri baasväljaõppe (6 kuud) saanud kutsealust. Allohvitseride kool valmistab igal aastal 12 kuud kestva kursuse jooksul ette 180 allohvitseri.

- Operatiivstruktuur jaotub järgnevalt:
- kiirreageerimisjõud – 5000 meest ja naist, ülesandeks väekaitse ja võitlus terrorismiga – on ümberpaigutatavad, nende väljaõpe kestab 30 päeva aastas, neil on esmaklassiline varustus ja reageerimisaeg tundides;
 - kuum reserv – 25 000 liiget, ülesandeks kiirreageerimisjõudude täiendamine ja operatsioonide jätkusuutlikkuse tagamine – on "transporditavad", nende väljaõpe

kestab 3+5 päeva aastas, neil on hea varustus ja reageerimisaeg 7 päeva;

- täiendreserv – 20 000 liiget, ülesandeks infrastruktuuri kaitse ja muu staatiline tegevus –, kelle väljaõpe vältab 3+5 päeva aastas ja reageerimisaeg on 30 päeva;
- üldreserv – 33 000 liiget.

Operatiivstruktuurist opereerib 80% maal, tagades objektide ja võtmepunktide kaitse, täites seire- ja kontrolliülesandeid, vastutab väekaitse ja võitluse eest terrorismiga ning aitab tsiviilvõime hädaolukordades. Selle koosseisu kuuluvad eriüksused. Merel tegutseb 10% kodukaitse isikkoosseisust, ülesanneteks seire ja mereliikluse kontroll ning abi tsiviilvõimudele. Merekodukaitse koosseisus on abordaaži-,

kaldavaatlus- ja sukeldujate meeskonnad. Õhukodukaitse (10% isikkoosseisust) on integreeritud õhujõudude baaside kaitse-süsteemidesse.

Norra kodukaitse on ka oma noorteorganisatsioon, kuhu kuulub 1800 noort vanuses 16-21 aastat, kellest 21,5% on tütarlapsed. Noored tegelevad spordi, sh laskmisega, õpivad andma esmaabi, läbivad üleelamiskursused ning saavad koolitust moraali ja eetika vallas. Neil on suur osa värbamisel ja sideme hoidmisel ühiskonnaga. Lahingulist väljaõpet antakse neile alates 18. eluaastast.

Reformitud Norra Kodukaitse doktriin on norrakatel tabavalt kokku võetud järgnevas lauses: "Kaitse – heiduta – kõhklematult!"

Refereering Norra Reservohvitseride Assotsiatsiooni presidendi brigadikindral Sigurd Hellströmi ettekandest "The Norwegian Home Guard – vital component in Norway's Homeland Defence" (Norra kodukaitse – Norra kodumaakaitse vitaalne komponent) Liitlaste Reservohvitseride Ühingu (Confédération Interalliée des Officiers de Réserve = CIOR) sümposiumil 6. juuli 2006 Viterbos.

HEINO PIIRALU, kapten

Olla valmis, kui isamaa vajab

MERIKE JÜRJO

Estimaal ei ole enam eriti palju neid, kes võiksid öelda: "Lõpetasin Tondi Sõjakooli aspirantide klassi Eesti kaitseväge lipnikuna 1939. aastal, 15 päeva enne Teise maailmasõja algust." Aga Vaivaras elav 90-aastane Harald Okas saab.

Harald Okas on usumatult vitaalne vana-härra, kes sõidab paar korda nädalas ise auto-ga Narva leiva ja muu toidukraami järele ning osaleb aktiivselt Kaitseliidu Alutaguse maleva tegemistes.

Elu ilusaim aeg

Meenutades aega Eesti kaitseväs 1. märtsist 1938 kuni 16. augustini 1939, nimetab ta seda oma elu parimaks, ilusaimaks ajaks.

Lipnik Harald Okas meenutab: "Mina läksin Eesti kaitseväge teenima vabatahtlikult, veel enne ametlikku kutsumist. Lõpetasin Jäned põllutöökooli 1935. aastal ja 1938. aasta märtsis astusin ajateenistusse Tapa soomusrongi-rügementi."

Sõjaeelse Eesti Vabariigi seadused nägid ette, et kõik kesk- ja kõrgema haridusega ajateenijad peavad minema aspirandikursustele ja saama reservohvitseriks. "No ega nii palju olnud neid reservohvitseri vajagi. Ikka tehti valik, kõigepealt koostas su oma rühma- või kompaniülema ankeedi ja soovitas sind katsetele. Alles katsed näitasid, kes pääses sõjakooli, kes mitte."

Kõige tähtsam oli kirjand, eesti keelt pidi oskama, seejärel tulid kehalised katsed. "Ega kõik kursustele saanudki, meid oli kandideerimas oma 30 meest, aga kursusele pääsesid ainult pooled." Kes katsed ära tegid, nende seast tehti omakorda valik. Aspirantide kursusele pääsemine oli auasi.

"Meie kursus alustas 1. septembril 1938. Kõige alguses, kohe esimesel või teisel nädalal oli kiirrännak lahingurakmeis ja ilm oli kuum. Üks aspirant kurtis, et nii raske on, ei tahaks selliseid õppuseid, aga meie kompaniülema vaid naeris selle peale. Kiirrännakuid oli üldse palju. Ja suusamatku. Hiljem, nõukogude ajal läksin sõbra matustele Kiisa jaama ja tundsin ära, et tuttav koht. Tähendab, sõitsime Tallinnast Tondilt suuskadel Kiisale välja ja tagasi. Pärast anti rumotška õukat, teadagi, polnud mingit muud külmetamisohu. Ära jöin, haigeks ei jäänud keegi."

Klassis õpetati orienteerumist, sidet. "Tondil olid eraldi klassid iga aine jaoks. Võimlemine oli au sees, selle õppejõud oli üks kõva nõudja mees. Suvel olid riviõppused, mida andis üks poola päritolu ohvitser. Tema komando, st käskklus kõlas: "Rind ette, rind nagu sääse turil!" Hea mees oli, nõudlik, aga see on jutarviliik, sest ega muidu sirgeid mehi ei saa. Me armastasime neid inimesi, nad olid armastusväärsed inimesed, targad, head psühholoogid. Me armastasime oma sõjakooli ja Eestimaad."

Sõjale jalgu

Aspirandikursuse lõpul tuli anda olenevalt erialast kuni 15 eksamit: taktika, suurtükiasjandus, topograafia, välikindlustus, sõjaväemäärustikud, tegelik laskmine jne. Eksamid sooritatud, ootas aspirante veel poolteise kuu pikkune praktika väeosas, kus pidi jagu ja rühma juhendama. Alles seejärel ülendati aspirant lipnikuks koos reservi arvamise-ga. Harald Okas arvati reservi 16. augustist 1939. Saksamaa ja Nõukogude Liidu sõja alguseni töötas Harald Okas agronoomina Rapla kandis.

Loomulikult sai ta koheselt juulis 1941 mobilisatsioonikutse Nõukogude armeesse, kuid varjas end end esialgu Tallinnas. Augustikuus korraldas ta end tuttava velskri kaudu sanitariks, sai ajapikendust ja saadeti Kostivere maile, kuhu olid tallinlased, enamasti naised aetud kaitse-kraave kaevama. Sakslaste pealetung oli kiire ja sõda jõudis peagi Tallinna alla. 28. augustil 1941 jõudsid Saksa üksused Tallinna. Harald Okas pöördus Rapla kanti tagasi. Õige pea vahistati ta pealekaebuse tõttu. Tema tegevust sanitarina käsitleti osalemisena hävituspataljonis ja ta saadeti Tallinna Patarei vanglasse.

Harald Okas meenutas: "Olin Patareis kolm kuud, 30 meest kambris ja sind ei kutsuta kuhugi, sind nagu polegi. Läheb üks kuu, teine kuu... Öösel tulevad, üks mees küünlaga, teine nimekirjaga, kolmas ka ja kutsutakse keegi koos asjadega välja. Enam ta tagasi ei tule. Aga minuga tehti asjad selgeks, et oli eksitus. Saksa ajal olin raudteel ja tegin märtsis 1944, samal päeval, kui Tallinna pommitati, raudteevalitsuses jaamakorraldaja eksami ära. Seejärel toodi kohe Raasikult tööle Tallinna sadamasse ja sealt Balti jaama jaamakorraldajaks."

Teenekas mesinik ja kaitseliitlane

Pärast sõda läks Harald Okas Tartu Ülikooli agronoomiat õppima ja jõudis Loomakasvatuse Instituudis ka kandidaadieksamid sooritada, aga väitekirja tal kirjutada ei lubatud. "Mul ei olnud neid leivapabereid, punaseid, siis ma ei saanud lõputööd teha," sõnas ta. Nõukogude ajal põllumajanduses töötades tekkis Okasel huvi mesinduse vastu. Ta tuli tagasi kodukohta Vaivarasse, ehitas oma kättega uue maja ja pidas mesilasi.

Kaitseliitu astus Harald Okas juba 1939. aastal, kui sõber Peeterristi rühma pealikuks kutsus. Oma küla mehed aga ei andnud avaldust edasi ja nii jäi ta paari kuu pärast reakaitseliitlaseks. Oligi hea, arvas ta ise, sest politseinikud ja Kaitseliidu tegelased olid esimesed, kes 1940. aastal punase võimu tulles kaduma hakkasid - arreteeriti või küüditati. Nüüd, Eesti Vabariigi uuestisünni järel on Harald Okas Kaitseliidu Alutaguse maleva tegus liige. Teda on autasustatud Narva malev-konna teenetemärgi ja Kaitseliidu Valgeristiga.

"Leian, et minu elus on arusaamatul kombel mitmeid asju nii hästi juhtunud, et ma ise neid

küll nii korraldada ei oleks osanud," on ta sunnitud tunnistama. Aga vahest seepärast, et pidas meeles ikka isa õpetust: "Poeg, nii pead elama nagu rukkist läbi käiakse, lükkad vihud kõrvale, mitte ei talla jalge alla."

IN MEMORIAM

Leitnant Peter Nicola Paunic
13. veebruar 1960 - 23. jaanuar 2007

Vabatahtlike reservohvitseride kursus (VROK) 40 mälestab unustamatut kaaslast, sõpra, kes oli meie kursuse kangelaslik ja värvikas kamraad, eeskujulik ohvitser ja suurt lugupidamist vääriv Eesti patrioot.

Hea Peter, kulla Paunic, nagu sa meile nende koosoldud päevade sees lähedaseks ja ustavaks sõbraks said, meil kõigil on kogu südamest väga kurb ja tunne-me Sinust igavesti puudust. Jääd meie helgetesse mälestustesse alatiseks.

VROK 40 kaaslast

Eesti Reservohvitseride Kogu

JUHATUS

Valitud EROK üldkoosolekul

10. veebruaril 2005

Juhatuses esimees

kapten **Heino Piirsalu**

(heino.piirsalu@baltflex.ee,

tel 502 6797)

Üld- ja finantstoimkond

kapten **Andre Lilleleht**

(andre@falck.ee, tel 501 6178)

Personalitoimkond

kapten **Olavi Tammemäe**

(Olavi.Tammamae@ekm.envir.ee,

tel 501 1675)

Propagandatoimkond

leitnant **Tiit Ling**

(tiit@abnet.ee, tel 5635 9812)

Välisloimkond

kapten **Tiit Meren**

(meren.est@neti.ee, tel 502 4084)

Teabe- ja tavanditoimkond

leitnant **Lauri Kurvits**

(lauri.kurvits@eelk.ee)

Väljaõppeoimkond

nooremleitnant **Tanel Järvet**

(tanel.jarvet@erok.ee)

EROK postiaadress:

Narva mnt 8, 10117 Tallinn

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht

Tagavaravägi ilmub ajakirja Kaitse Kodu! vahelehel.

Toimetaja leitnant Lauri Kurvits

(lauri.kurvits@eelk.ee, tel 508 6355)

Soomlased õpetasid Saue kaitseleitlastele sissitarkust

Kaitseleitid Harju maleva Saue kompanii kaitseleitlased on omandanud kõik sissile vajalikud oskused ja on suutelised neid edasi õpetama.

Tekst: TAIVE KUUSE

Nelja aastaga on Saue kompaniis Soome reservohvitseride abiga koolitatud kaks jagu sissivõitleja oskustega mehi. Eelolevale sügisele kavandatud koostööõppusel lähevad mehed neljaks päevaks metsa ja harjutavad õpitut praktikas. Siis juba tegelikule sissivõitleja oskustega mehi. Eelolevale sügisele kavandatud koostööõppusel lähevad mehed neljaks päevaks metsa ja harjutavad õpitut praktikas. Siis juba tegelikule sissivõitleja oskustega mehi.

Nelja aastaga on Saue kompaniis Soome reservohvitseride abiga koolitatud kaks jagu sissivõitleja oskustega mehi.

Soomlaste kursuse maaletoojaks võib nimetada Saue kompanii pealiku abi nooremleitnant Vello Siidarit.

2001. aastal kolis Sauele kompanii kodu naabriks soomlane. Helikopterite elektrooniku ametit pidava mehe sõpruskonda kuulub mitu kaasmaalast sõjaväelast. Kord, kui nooremleitnant Siidar tuli langevarjuhüpetelt, kutsus soomlane eestlase enda juurde, et tutvustada kaht külla tulnud Soome reservohvitseri – kapten Erkki Kalliot ja nooremseersant Vilho Eskelinenit.

Sellest kohtumisest said alguse nüüd juba kuus aastat kestnud koostöö ja sõprus, mille tulemusena ongi grupp Saue kompanii kaitseleitlasi omandanud põhjalikud teadmised sissivõitlusest.

See, et eestlastel on just soomlastelt palju õppida, oli Siidarile kohe alguses selge ja on aastate jooksul ka tõestust leidnud. “Soomlastel ei ole sõjaväelise väljaõppe järjepidevus katkenud,” selgitas nooremleitnant Siidar. “Soomlane oskab põhjendatult koolitada, sest nende väljaõpe põhineb lahingukogemustel. Teadmisi on põlvest põlve au ja väärikusega edasi kantud,

analüüsitud, lihvitud ja õpetatud,” kirjeldas nooremleitnant.

Ta hindab kõrgelt Soome riigi suhtumist sissioppesse. “Olgu sõda milline tahes, sissitegevusel on olnud väga suur kaal kogu sõjategevuse käigule,” arutles nooremleitnant Siidar.

Soomlastel on Talvesõja kogemused, kuidas ülekaaluka vastase üksusi sissitegevuse tulemusena tükka haaval hävitada. “Sõduri väljaõppes on kohapeal kõik. Koolitamata sõdur on surnud sõdur nii füüsilises kui ka vaimses mõttes,” ütles ta.

NELJA AASTAGA SISSIOSKUSED

Aasta pärast kohtumist Soome reservohvitseridega, 2002. aastal korraldati Saue kompaniis sissikoolituse esimene etapp. “Alustasime aktiivsema ja põnevama tegevusega – õppisime korraldama varitsust,” ütles Siidar. 2006. aas-

ta sügisel võeti läbi õppe viimane osa. “Teemaks sissitegevuse juhtimine ja koordineerimine – sõnaga sidepidamine ning üksuste ühistegevuse koordineeritud planeerimine,” ütles nooremleitnant Siidar.

Aastast aastasse võeti läbi kõik sissitegevuse edukaks korraldamiseks vajalikud teemad:

- varitsus – planeerimine ja läbi viimine;
- vaenlase kolonnide häirimine ja tehnika hävitamine;
- peidikute valmistamine (haavatuetele, laskemoonale, toiduvarudele jne);
- sissitugipunkti rajamine ja maskeerimine ning tegevus tugipunktis (laagrirutiinid);
- kaitse korraldamine ja julgetus;
- jälgede peitmine;
- eemaldumine vaenlase avastamise või ootamatu rünnaku korral, erinevad eemaldumisviisid;
- koordineeritud tegevus erinevate sissigruppide vahel, sh postkastid ja kokkusaamiskohad.

Soomlased olid üllatunud eestlaste motivatsioonist ja tahtest, eestlastele avaldas aga muljet soomlaste rahulik käitumine ja koolituse korraldus. “Polnud kiirustamist. Tähtis oli resultaat, mitte ajakavas püsimine. Kui oli tunda, et teema omandamine nõuab rohkem aega kui plaanitud, tegeldi sellega seni, kuni kõigil oli asi selge. Eestis kohtab sageli suhtumist, et räägime ettenähtud asjad ära, peaasi, et linnuke kirjas, küll midagi ikka meelde jääb,” rääkis nooremleitnant Siidar.

Sissioppuse maaletooja Saue kompanii pealiku abi nooremleitnant Vello Siidar (vasakul) ja kursuse soomlasest õpetaja kapten Erkki Kallio garnisoniülema vastuvõtul.

SISSIVÕITLEJA

OMADUSED

- Heas vaimses ja füüsilises vormis üle kolmekümneaastane mees.
- Usaldusväärne, kohusetundlik, sihikindel ja visa.
- Tasakaalukas, pigem kaalutlev kui uljas.
- Julgeb otsustada ja vastutada.
- Hea suhtleja.

OSKUSED

- Oskab käsitseda relvi, miine ja lõhkeaineid.
- Oskab teha lihtsamaid lõhkamis-töid.
- On hea orienteeruja.
- On läbinud ellujäämiskursused, tuleb toime välitingimustes ilma kõrvalise abita.
- On võimeline tegutsema üksi.

ÜLESANDED

- Esimeses etapis on sissi peamine ülesanne aeglustada ja kulutada maale tunginud vaenlase peajõude, tekitades neile palju kaotusi.
- Häirida vaenlase varustuse ja lahingutehnika vedu rindele.
- Häirida vaenlase juhtimis- ja tagalategevust, hävitada elavjõude ja varustust.
- Tekitada vaenlases miinihirmu ja ebakindlust.
- Sissipatrulle on võimalik erikaskudega koondada ühendoperatsioonidesse kuni kolme jao suuruse üksusena.

2007. aasta sügisel tulevad Soome ohvitserid veel korra eestlaste ette, et viia läbi suur õppus, kus kõik omandatu ka praktikas tegelikul maastikul ja nõutavas koosseisus läbi harjutatakse. Seejärel on Harju maleva mehed sissiõppe omandanud ja võimelised hakkama õpetama uusi soovijaid. Soomlased on siin töö teinud, tunnistanud õpetatud mehed tublideks ja sissitegevust hästi tundvateks.

SOOME ON VALMIS OMA RIIKI KAITSMA

2003. aastal osales nooremleitnant Siidar ise Soomes vabatahtlike reservväelaste sissiõppusel. Nüüd on ta vaimustuses Soome riigi planeerimisoskusest. Soomes on planeeritud sisside lahingutegevuse piirkonnad. Kohad, kuhu viiakse varustus (laskemoon, lõhkeaine, rõivad, toit, isegi kütuse-

reservuaarid jne), on välja valitud ja ette valmistatud. Rajatud on vahelaod, mis on sõjaväeüksuste kontrolli all. Läbi on arutatud ja paika pandud ka sissirühmade lahingutegevuse piirkonnad. Näiteks on Soomes juba praegu kindlates kohtades kaljudesse ja sildadesse lõhkeaine tarvis augud puuritud, et vajadusel sulgeda teed ja hävitada sillad. Lisaks ettevalmistusele võimaldab head kaitsetegevust Soome maastik – kaljud ja järved. “Hull peaks olema see riik, kes Soomet ründama läheb,” võttis ta mulje kokku. See kõik annab soomlasele kindlustun-

de, et tema kodumaa on võimeline vastu seisma ükskõik millisele agressioonile.

“Kui tuleb agressioon, on sellele esimene reaktsioon peataolek ja kaos. Sellist olukorda aitab vältida eelnevalt planeeritud sissitegevuse käivitamine,” arutles nooremleitnant Siidar.

Teda teeb kurvaks, et Eestil puudub selline tegevuskava ning pole täpselt väljatöötatud plaani, kuidas edukat sissitegevust läbi viia. “Vaja oleks planeerida sissitegevuse piirkonnad ja läbi mõelda logistikaga seotud küsimused. Praeguses olukorras ei

Osa neist on reamehed, kes läbinud baasõppekursuse, osalenud kolmel reservväljaõppekogunemisel Kevadtorm, kohe saab läbi sissikoolitus, kuid neile ei saa anda kaprali auastet, sest sõjaväeteenistus on läbimata.

usu paljud eestlased vastupanu tõhususele agressiooni puhul, sest sellealane ettevalmistus on ebapiisav. Kui inimestel oleks kindel tunne, et riigi poolt on kõik läbi mõeldud, poleks militaarfanaatikutel vaja omal initsiatiivil ülepingutatud ettevalmistusi teha ja väljuda seetõttu seaduste raamidest. Selline omaette tegutsemine on ohtlik ja lubamatu, kuid ilmselt lähtub mõttest, et kui keegi teine ei muretse, tuleb mul endal asi ära teha. Meil valitseb arusaam, et kõige lihtsam viis kontrolli saavutamiseks militaarvarustuse üle on selle kogumine ühte punkti – keskladudesse. Need aga on strateegiliselt kõige kergemini haavatavad, varustus võib korraga hävida. See on vastuolus hajutatud lahingutegevuse põhimõtetega.

Reamees Raivo Kallas on Saue kompanii sissiõppusel valmis käivitama lõhkeeadeldist, mis peaks halvama vaenlase kolonni liikumise.

Ootamatu vaenlase avastamisel tuleb sissitelk kokku pakkida ja märkamatuult teise kohta liikuda. Saue kompanii mehed harjutamas.

Sissidel puudub tagala. Ka lõunasöök tuleb valmistada oma jõududega.

Tunda on usalduse vähenemist oma kodanike suhtes.”

TUNNUSTAMISVÕIMALUSTEST

Esimesed aastad korraldas nooremleitnant Vello Siidar sissiõppusi vaid omaenda initsiatiivil, mattes ürituse nii isiklikku aega kui ka raha. Ka soomlased on käinud eestlasi õpetamas missiooni- ja sõprustundest, saamata selle eest tasu. Hiljem sai sissikoolitus juba maleva tunnustuse ning on viimastel aastatel lisatud üldisesse väljaõppe aastaplaani.

Nooremleitnant Siidar ütleb ise, et tegi seda missioonitundest: “Kõike ei saa rahas mõõta.” Samas teeb talle muret tunnustamise küsimus. Nii koolitajaid kui ka õppijaid on tänatud tänukirjadega ja neile on omistatud ka aumärke (kapten Erki Kalliole on antud Harju maleva ja Keila malevkonna teenetemärgid, nooremseersant Vilho Eskelinenile Keila malevkonna teenetemärk), kuid nooremleitnant Siidari meelest on suurim tunnustus auastme andmine.

Õppurite seas on kaitseliitlasi, kelle meheks sirgumine jäi ajaloo sellesse etappi, kus Nõukogude sõjaväkke enam ei mindud, aga Eesti kaitseväge ei olnud ka veel lõplikult välja kujunenud. Nii on meestel ajateenistus läbimata ja puudub sõjaväeline auaste, kuigi kohe Kaitseliidu loomise algaastatel asusid noormehed organisatsiooni tegevuses kaasa lööma.

Nüüdseks on osa neist reamehed, kes läbinud baasõppekursuse, osa-

KOMMENTAARID

ÕPPUR REAMEES RAIVO KALLAS

Olen olnud üle 15 aasta Kaitseliidu liige. Mõni mees joob õlut, teine mängib korvpalli. Mina olen kaitseliitlane. Olen osalenud kõikidel sissikoolituse etapidel. See koolitus annab võimaluse ennast sõdurina kindlana tunda, õpetab teistega arvestama, kokku hoidma, asju läbi kaaluma, targalt tegutsema. Sissioskustega sõdurid ei kaota pead. Kuulun tankitõrjerühma. Kui rühma või tehnikaga midagi juhtub, ei kaota ma pead. Võtan oma sissivarustuse ja olen valmis sõjas edasi tegutsema.

Koolitusel meeldis ka soomlastest õpetajate hoiak: nad tegid kõik asjad meiega koos võrdset läbi – ei vaadanud kõrvalt, vaid tegid kaasa.

KAITSELIIDU HARJU MALEVA PEALIK MAJOR URMAS SUSI

Kaitseliidu Harju maleva Saue kompanii on hästi tegutsev kompanii, mida võib tuua terve Kaitseliidu eeskujuks. Seal on aktiivsed mehed, kellel on kõrge kaitsetahe. Nende osalusaktiivsus õppustel on sageli suurem kui mujal malevas. Saue kompaniil on ka hea koostöö kohaliku omavalitsuse ja politseiga. Linna abiga on nad saanud oma kompaniikodu, kus juba aastaid toimib vabatahtlike ööpäevane valve. Ka see tõsiasi näitab distsiplineeritust.

Kuigi sissiõpe ei seostu väljaõppe põhisuundade ja -eesmärkidega, on Saue kompanii sissiõppus maleva aastaplaanis sees. Õppus on meestele huvitav. Et seal omandatud teadmisi saab sõdurioskusena rakendada ka teistes tegevustes ja õppes jälgitakse kehtivaid õigusakte, pean koolitust vajalikuks. Koolituse tase on hea, see on hästi korraldatud. Saue kompanii õppusel on osalenud mehed kogu malevast.

KAITSELIIDU PEASTAABI VÄLJAÕPPEJAOSKONNA ÜLEM KAPTEN REIN LUHAORG

Soomlaste abiga on sissitaktikat varemgi õpetatud. 1992. aastal õpetasid soomlased Kaitseliidu Tallinna malevas eestlasi vabatahtlikena ja kui 1997. käivitus soomlaste ametlik koostöö Eesti kaitseväega “Viro projekti” raames, korraldasid Soome instruktorid väljaõppe Kaitseliidu palgalisele koosseisule.

Tõsi, praegu ei seostu sissiõpe otseselt väljaõppe põhisuundade ja eesmärkidega, kuid oma olemuselt on sissitaktika kaitseliitlase tegutsemise üksiksõdurina natuke erinevas lahinguliigis. Mõtlev mees oskab neid teadmisi ka teistsugustel õppustel rakendada.

Tuleb lisada, et sissitegevuse rakendamine eeldab rahva toetust, vastasel juhul ei saa sissitaktika toimida. See ongi meie erinevus soomlastest – neil on see üldine mõttemaailm välja kujunenud.

Iga koostöö rikastab ja annab meeste hea kogemuse.

lenud kolmel reservväljaõppekoogunemisel Kevadtorm, kohe saab neil läbitud ka sissikoolitus, kuid endiselt ei ole neile võimalik anda eeskujuliku sõduri – kaprali – auastet. Ehkki malev on korduvalt teinud sellekohaseid taotlusi, tuuakse ikka põhjuseks tõsiasi, et ametlik sõjaväeteenistus on läbimata.

Nooremleitnant Siidaril on nende meeste ees piinlik, sest Kaitseliit ja

kaitseväge ei ole tänini kokkuleppele jõudnud auastmete omistamise pädevuses. “Võiks olla, et kui vabatahtliku kaitseliitlasena on end heast kül-

Soomlased olid üllatanud eestlaste motivatsioonist ja tahtest, eestlastele avaldas aga muljet soomlaste rahulik käitumine ja koolituse korraldus.

jest näidatud ja oma pädevust riigikaitse osas tõestatud, on suurõppuse juhil õigus anda sellele mehele vähemalt kaprali auaste. Praegu seda õigust aga malevapealikel ega suurõppuste juhtidel ei ole,” selgitas nooremleitnant Siidar. Ta leiab, et sellel teemal tuleks pidada tõsisel diskussioone. **KK!**

Riigikaitseõpetus avardab maailmapilti

Leitnant Toivo Lipstok on juba kuus aastat olnud põhitöö kõrvalt Tallinna Saksa Gümnaasiumi riigikaitseõpetaja. Tema soov on, et riigikaitseõpetus leviks kõigisse koolidesse.

Tekst ja fotod: TAIVE KUUSE

“Valvel! Vasak pool! Kes keeras paremale? Teie, noormees! Astuge rivist välja. Tõstke vasak käsi. Nüüd tehke jooksuga rivile ring peale ja korra-ke kõva häälega: see on minu vasak käsi.”

Tallinna Saksa Gümnaasiumi riigikaitseõpetuse sõjaväelaagris osalev õpilane kuuletub leitnant Taivo Talpase käsklusele, teeb oma kaaslaste rivile ringi peale ja annab kõvahäälselt teada, et üles tõstetud käsi on tõesti tema vasak käsi. Mõni õpilane muigab, teine on ehmatanud, kolmas turtsub naerda. Seejärel astub noormees tagasi rivvi. Leitnant Talpas küsib: “Ega te ei solvunud?” Noormees vastab kindlat: ei.

KÄSKLUSED KINNISTAVAD DISTIPLIINI

Leitnant selgitab, et sellised käsklused ei kanna sõjaväes mõnitamise eesmärki, vaid on vahel hädavajalikud, et kinnistada distsipliini.

Tallinna Saksa Gümnaasiumi 12. klassi õpilased viibivad Vahipataljoni riigikaitseõpetuse sõjaväelaag-

ris, et panna punkt eelmisel aastal läbitud kursusele ja saada aimu, kuidas elavad sõdurpoisid sõjaväes. Just see viimane on ka põhjus, miks abiturientid Kristjan Mäeste ja Teele Kušvid laagris on.

Teele räägib: “Riigikaitseõpetuse tund oli koolis mu lemmiktund, leitnant Toivo Lipstok lemmikõpetaja. Ma ei osanud varem riigikaitse vajaduse kuidagi suhtuda, tänu õpetaja isiksusele ja tema räägitule olen saanud aru, kui vajalik see on. Kõik poisid peaksid käima ära sõjaväes.”

Kristjan on veendunud, et läheb aega teenima. “Meie peres on kõik sõjaväes käinud. Kuidas mina siis ei lähe? Ma ei taha erineda. Laagris saan ise näha, milline see sõdurielu on. Riigikaitseõpetuse tund oli põnev. Saime seal igakülgse ülevaate riikikaitse vajadustest ja olemusest,” jutustab Kristjan.

Lisaks riviõppele uurivad noored laagris veidi relvi, kohtuvad väeosa

kaplaniga ning puhuvad temaga künnavalgel juttu maast ja ilmast. Nad käivad orienteerumas, magavad magamiskotis ja valmistavad süüa katelokis. Kogu laagriaia kehtib sõjaväeline distsipliin, st liigutakse rivi korras ja allutakse leitnant Talpase korraldustele.

Et ainet reklaamida ja teisi julgustada, võeti vastu otsus rajada Saksa Gümnaasiumi nn näidisklass.

Suur on neidude üllatus, kui nad laagri lõppedes Vahipataljoni territooriumilt rivis välja marsivad ja tee ääres seisvad

sõdurid gümnaasistide rühmale au annavad. Tüdrukute küsimusele, et miks sõdurid nii tegid, annab vastuse Tallinna Saksa Gümnaasiumi riigikaitseõpetuse õpetaja leitnant Toivo Lipstok: “Ajateenijad peavad lugu teie huvist nende elu vastu ja hindavad teie oskust rivis marssida.”

Nädalaid hiljem jõuab leitnant Lipstoki kõrva linna peal leviv poiste jutt, kui põnev neil laagris oli. Selline tagasiside, kus muljeid jagatakse sõpradele, on märk selle fakti paikapidavusest.

Riigikaitseõpetuse tund Tallinna Saksa Gümnaasiumis algab rivitusega. Raporteerib XIc klassi vanem Liisi Pajuste.

Raamat: 2006. aastal ilmus uus riigikaitse õpik gümnaasiumidele ja kutseõppeasutustele.

KAITSTA KODU

Tund algab. Saksa Gümnaasiumi 11c klassi õpilased suunduvad oma kooli riigikaitseõpetuse hiigelpika klassi tagumise otsa ja võtavad rivi. Klassivanem jagab käsklusi, laseb õpilastel end üle loendada, marsib siis õpetaja leitnant Lipstoki ette ja kannab rivistusest ette. Kõik sujub suurepäraselt, kuid siis... unustab neiu, mitu õpilast rivis ikkagi seisis.

Kordussooritus ja kõik saab korda. Leitnant Lipstok hajutab piinlikkustunde jutustusega kuulsast raadio-reporterist, kes unustas otse-eetris olles oma nime.

Õpetlik kogemus on käes, pinged maas ja tund võib alata.

Liisi Pajuste, 11c klassi vanem, arutleb, et riigikaitseõpetus on vajalik sõltumata sellest, kas sõda tuleb või

Tallinna Saksa Gümnaasiumi õpilased ootavad riigikaitseõpetuse tunni algust. Nende kool on Eestis ainus, kus selle õppeaine õpetamiseks on kasutada näidisklass.

KAS TEATE, ET...

...riigikaitseõpetus ei kuulu üldhariduskooli kohustuslike õppeainete hulka. Kaitseministeerium koostab koolidele õppematerjali ja toetab õppeainet muul viisil.

...riigikaitseõpetust õpib enam kui 3000 peamiselt gümnaasiumiosa õpilast rohkem kui 70 Eesti koolis.

...kaitseministeerium korraldab riigikaitseõpetajatele täienduskursusi ja seminare, kus asjatundjad hoiavad õpetajaid kursis muutustega kiiresti arenevas kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas.

...riigikaitseõpetus on multidistsiplinaarne õppeaine. Ühelt poolt on tegemist teoreetiliste käsitlustega tänapäevasest julgeoleku- ja kaitsepoliitikast ning kaitsejõudude ülesehitusest, teiselt poolt antakse praktiline ülevaade relva- ja riviõppest, topograafiast ja esmaabist ning keskkonnakaitsest kaitsejõududes.

...riigikaitseõpetuse kursuse pikkus on kooliti erinev, jäädes tavaliselt vahemikku 35–70 õppetundi, millele lisandub 2–3-päevane välilaager.

Kursuse lõpetanud õpilased saavad riigikaitseõpetuse rinnamärgi.

Loe lisaks Kaitse Kodu! nr 6/2004 ja 5/2005.

Vaata lisaks kaitseministeeriumi kodulehte (www.mod.gov.ee).

ei tule. “Tund tutvustab eluks vajalikke väärtusi, kujundab hoiakut ühiskonda, laiendab üldist silmaringi. Noormehed, kes on ajateenistuse läbinud, erinevad nendest, kes seda pole teinud. Nad on mehised ja iseseisvad,” teab ta.

Liisi klassiõde Paula-Britta Kesa teeks vahet poistele ja tüdrukutele suunatud materjali vahel. “Poisid lähevad sõjaväkke, neile on riigikait-

seõpetus täiesti vajalik. Tüdrukuna veidi kahtlen, kas pean teadma kõiki sõjaväeosasid ja auastmetähiseid. Küll tunnen huvi kaitsepoliitika teemad vastu,” selgitab Paula-Britta.

Lipstok ütleb, et väikeriigi kodanik peab olema äärmiselt mitmekülgne. “Riigikaitseõpetuse eesmärk on avardada maailmapilti. Teiseks arendab see distsipliinitunnetust. Ka peab väikese rahva liige olema tegudelt ja füüsiliselt tugev, sellega kaasneb kõrge moraal, mis ei lase rahvusriigil laguneda. Ühiskond

Riigikaitseõpetuse sõjaväelaagris saavad Tallinna Saksa Gümnaasiumi abiturientid teada, milline näeb välja ajateenija elu.

koosneb üksikosadest. Me kaitseme oma korterit ja kodu, riik on meie kõigi kodu. Keegi teine ei kaitse meie kodu, kui vaid me ise.”

Lisaks annab tund sõjaväkke minevatele poistele eelteadmised ja kindlustunde, mis aitab neil aega teenides paremini hakkama saada.

NÄIDISKLASS

Klass, kus Saksa gümnaasiumi õpilased õpivad, on hiigelpikk seetõttu, et see on õpperuumiks kohandatud k u n a g i s e s t

lasketiirust. Nüüd on ruumi esimeses osas klassikaline klassiruum

laudade ja toolidega. Ruumi keskele riputatud maskeerimisvõrgust kardin eraldab ajutöö keskusest ruumi tagumise osa, kus muu hulgas saab harjutada ka õhkrelvadest laskmist. Kuulide summutamise tarvis on klassi otsasein vooderdatud mattide ja madratsitega. Klassiruumi seinal on Eesti ajalugu ja riigikaitset tutvustavad kaardid, väeosade embleemide tabel ning auastmetähiste joonised. Klassi esimeses osas on Eesti suurmeeste ja sõjaliste juhtide ning riigikaitsega tegelevate riigijuhtide pildid ajaloost ja tänapäevast, õpetajalaua kõrval riiulitel erialased raamatud ja abimaterjalid.

Suur on neidude üllatus, kui nad laagri lõppedes Vahipataljoni territooriumilt ravis välja marsivad ja tee ääres seisvad sõdurid gümnaasistide rühmale au annavad.

Kuidas Saksa Gümnaasium sellise klassi sai? Leitnant Lipstok meenutab, et viis aastat tagasi võeti kaitseministeeriumis vastu otsus hakata taotluste alusel toetama riigikaitseõpetust, aidata klasside sisustamisel, õppevahendite hankimisel ja laagrite korraldamisel. Iga aasta 1. maiks tuleb riigikaitseõpetuse õpetajal kirjutada taotlus ja järgmisel aastal laekub rahastus. Sõlmitakse leping ja täidetakse aruandlust.

Kohe esimesel aastal kirjutas ka leitnant Lipstok taotluse Saksa Gümnaasiumi klassi rajamiseks. “Alguses oli neid taotlejaid suhteliselt vähe. Et ainet reklaamida ja teisi julgustada, võeti vastu otsus rajada Saksa Gümnaasiumi nn näidisklass,” meenutab leitnant Lipstok. Nii valmis ruum, kus on head tingimused riigikaitseõpetuse õpetamiseks ja mida võivad uudistada ja külastada kõik huvilised.

KA ÕPETAJAD ÕPIVAD

Tänu oma põhitööle Kaitseliidu peastaabi avalike suhete jaoskonna spetsialistina on leitnant Lipstokil teisi plaane riigikaitseõpetusele hoogu juurde anda.

Leitnant on teinud Kaitseliidu ülemale ettepaneku panna tänavu Raplas peetavale võidupüha paraadile välja ka gümnaasistide koondüksuse, mille moodustaksid riigikaitseõpetust õppinud õpilased. Ülem on idee heaks kiitnud.

Ka on kavas korraldada täiendkoolitus nendele riigikaitseõpetuse õpetajatele, kes kuuluvad Kaitseliitu. Neid on 75 õpetajast umbes veerand. “Ühelt poolt oleks selline seminar nendele tunnustuseks, teisalt tahame seal jagada lisateadmisi Kaitseliidu olemusest ja arengust,” kirjeldab Lipstok seminar, mis peaks aset leidma juba esimesel veerandaastal. Ka selle mõtte on Kaitseliidu ülem heaks kiitnud.

Leitnant Lipstok nimetab üht ja teist riigikaitseõpetuse õpetajat, leiab, et nad teevad head tööd ja neist tuleks ka kirjutada. Ilmselt peakski, aga kõige tähtsamaks arvab leitnant Lipstok vajadust, et selliseid õpetajaid tuleks aina juurde. Praegu on Eestis ligi kaks ja poolsada gümnaasiumi, aga riigikaitseõpetus vaid umbes 70 kooli õppekavas. Leitnant Lipstok julgustab kõiki huvilisi asjaga tegelema. Tema ise on valmis jagama nõu ja teavet, kuidas alustada. Õpetaja olemasolul on riigikaitseõpetuse tunniks paljud, väga paljud koolid. **KK!**

Tartus õpitakse arvutikeskkonnas matkitud lahinguid juhtima

Tekst: TÕNIS ASSON, kolonelleitnant

Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste õppeosakonna taktika õppetooli simulatsioonikeskus¹ loodi ametlikult 2006. aasta aprillis. Tegemist on struktuuriüksusega, mis tegeleb arvutipõhise interaktiivse imitatsiooniga, võimaldades kasutada teatud programme taktikaliste ja muude olukordade tõepäraseks läbimängimiseks, et matkida lahingujuhtimist või kriisireguleerimist erinevatel tasanditel.

Keskuse loomisel on suurt abi osutanud Ameerika Ühendriigid. Esialgsete plaanid lubavad selle võimekust ja võimalusi testida 2007. aasta veebruaris, 2008. aasta lõpuks loodetakse saavutada täisvõimsus. Keskus asub endise Tartu Jalaväepataljoni territooriumil renoveeritud kasarmuhoones, mille välimust ja sisu võivad kadestada ka välispartnerid. Majas on ruumi ja arvuteid piisavalt, et läbi mängida erinevate taktikalise tasandi üksuste staapides välja töötatud plaanid.

Edasise õppetöö põhirõhk saab olema brigaadi ja pataljoni staapidel, mille allüksuste ülemaid koolitatakse kohapeal arvuteid käsitsemise ning üksusi virtuaalselt ja interaktiivselt juhtima. Süsteem võimaldab edukalt testida ka madalama tasandi käske ja plaane kuni üksiksõdurini välja, kuid prioriteet keskuse kasutamisel saab olema loomulikult taktikalisel tasandil ja kõrgemal. **KK!**

¹ Terminoloogiakomisjon soovib kasutada selles tähendus sõna "imitatsioon".

MISSION

Tartu matkekeskuse missioon on toetada ja kinnistada konstruktiivse imitatsiooni abil Eesti kaitsejõudude ohvitseride ja allohvitseride teoreetilisi teadmisi praktilises tegevuses staapide ja üksuste juhtimisel, samuti juhtide ja staabikoosseisu väljaõppe täiendamine ja arendamine.

Hästisisustatud matkekeskus asub ümberehitatud kasarmuhoones.

EESMÄRGID

- Aidata Eesti kaitsejõudude üksuste ülematel ja sõduritel erialaselt areneda.
- Suurendada Eesti kaitsejõudude üksuste koostöövõimet teiste NATO liikmesriikide armeedega.
- Suurendada operatiivplaneerimise võimekust ja analüütilist efektiivsust.
- Suurendada Eesti kaitsejõudude võimekust osaleda rahuoperatsioonides ja vaatlusmissioonidel.
- Toetada missioonieelse väljaõppe läbiviimist kõiki rahvusvahelisi missioonitüüpe silmas pidades.
- Laiendada väljaõppe võimaluste amplituudi.
- Teha väljaõppe võimalikult efektiivseks ja säästlikuks.

PEAMISED ÜLESANDED

- 1. jalaväebrigaadi ja pataljoni väljaõppe toetamine.
- Ühendoperatsioonide harjutamine.
- Eriüksuste operatsioonide harjutamine.
- Asustatud aladel läbiviidavate operatsioonide harjutamine.
- Rannakaitse harjutamine.
- Kaitseliidu operatsioonide harjutamine ja väljaõppe toetamine (pataljon, kompanii, lahingugrupid ja mobilisatsioonikeskused).
- Mereväe lahingutegevuse väljaõppe toetamine, sh miini- ja/või miinitõrjeoperatsioonide harjutamine.
- Operatiivplaneerimise ja lahingutegevuse harjutamise ning lahingutegevuse variantide analüüsi toetamine.
- Kaitsejõudude struktuuri ja varustuse hankimise analüüsi toetamine.
- Õhuseire väljaõppe toetamine.
- Rahuoperatsioonide väljaõppe toetamine.
- Regionaalsete õppuste korraldamine koostöös teiste Balti riikide ja Balti Kaitsekolledžiga.
- Sõjaväe kaasamise harjutamine tsiviilhädalukordade puhul.
- Päästeoperatsioonide harjutamine.
- Terrorismivastase tegevuse ja pantvangide päästmise harjutamine.
- Eriti tähtsa infrastruktuuri kaitsmise harjutamine.

Orienteerumisrajast ja tegelikust jooksukiirusest

Tekst: KALLE KALM

Elmise numbri Vello Viirsalu artiklisse esimesest orienteerumisvõistlusest Pirital oli sattunud viga: Julius Tiisfeldti võiduaeg sellel jõukatsumisel oli 29.18,8, mitte 10 minutit parem, nagu on kogemata kirjas.

NII KIIRESTI POLE VÕIMALIK JOOSTA

Kui lugesin artiklit, oli mulle kohe selge, et see aeg on vale, sest selle järgi pidanuks Tiisfeldt jooksma orienteerumisrajal kiiremini kui staadionil. Lööme lahti Eesti spordi biograafilise leksikoni ja loeme: "Julius Tiisväli (Tiisfeldt) – 5000 m isiklik rekord 1924. aastast 16.12." Kõnealune orienteerumisrada oli umbes sama pikk ja polnud võimalik, et seal kulus aega vaid 3 minutit kauem.

Püüangi nüüd mõningad asjad selgeks kirjutada, mis orienteerujatele on ilmselged, aga võib-olla nendele, kes orienteerumisega on vähem kokku puutunud, veel teadmata. Orienteerumisraja pikkust mõõdetakse linnulennuliselt kaardil, st raja pikkuseks on stardist finišini läbitavate kontrollpunktide keskpunktist keskpunkti tõmmatavate sirglõikude summa. Tegelikult aga ei õnnestu kunagi liikuda nii otse. Alati jääb otseteele midagi ette, mis võistlejat õigelt kursilt kõrvale kallutab ja teekonda pikendab. Tihtilugu aga liigubki võistleja teadlikult pikemat teed mööda, kasutades mingeid kindlaid orientiire lootusega sellest kasu lõigata.

Igal juhul on selge, et Tiisfeldt ei jooksnud mitte 4,9 km, vaid oluliselt pikema maa. Olen lugenud mõningaid teisi artikleid, mis kajastasid seda võistlust ja tsiteerisid tolaeagseid ajalehti, ning tean, et Tiisfeldt jooksis väga sageli mööda kindlaid orientiire (teed, sihid). Püüdsin taastada kaardil tema liikumisteed ning sain teekonna pikkuseks 6,1–6,3 km. Oletades, et ta siiski kusagilt mõnd nurka lõikas ja seeläbi liikumisteed

lühendas, julgen pakkuda, et ta läbis võistlusel tee linnulennulisest pikkusest umbes kilomeetri võrra pikema maa, seega vähemalt 5,9 km. Tundub usutav. Staadionil oli Tiisfeldti kilomeetriaeg 3 minutit 24 sekundit. Jagades nüüd 19.18,8 orienteerumisvõistlustel läbitud tee pikkuse ehk 5,9ga saame kilomeetriaegsaks 3 min 16 sek, mis on mõistagi ebareaalne. Jagades aga 28.18,8 sellesama 5,9ga, saame kilomeetriaegsaks 4 min 48 sekundit, mis on juba täiesti joostav.

AEG ISELOOMUSTAB KÕIKE JA KÕIKI

Tegelikult ei huvita orienteerujaid siiski reaalne kilomeetriaeg, vaid kilomeetriaeg linnulennulisele kilomeetrile (aeg/raja pikkus). Jagades nüüd Tiisfeldti aja, saame kilomeetriaega 5 minutit ja 59 sekundit. Kilomeetriaegas kajastub kõik: võistleja tehniline ja füüsiline võimekus, raja pikkus, ilm, tehtud vead, joostavus ja nähtavus ning palju muid tegureid. Sedasama kilomeetriaega nimetavad orienteerujad tihtilugu "kiiruseks", mida ta tegelikult ei ole, sest kiiruse mõõtühikuks on m/s või km/h, siin on aga mõõtühikuks min/km (minutit kilomeetri kohta).

MÕNED NÄITED TIPPIORIENTEERUJATE KILOMEETRIAEGADEST EESTIS

sprindirada sprindikaardiga	~4 min/km
väga kiire orienteerumisrada	alla 5 min/km
kiire orienteerumisrada	5–6 min/km
keskmine orienteerumisrada	6–7 min/km
aeglane orienteerumisrada	7–8 min/km
väga aeglane orienteerumisrada	üle 8 min/km

Need ajad kehtivad meeste puhul. Naistel kulub 1–2 min/km meestest rohkem ning mida raskem on rada füüsiliselt, seda suuremaks erinevus läheb.

Mõlemal retrovõistlusel Pirital olid võitjate kilomeetriaegad 4 minutit 52 sekundit, mis näitab, et tegu on väga kiire rajaga.

Vaadates internetist viimase retrovõistluse protokollid, näeme, et Tiisfeldti ajast suutsid kiiremad olla ainult neli võistlejat. Järelikult väga kõva tulemus. Vahe järgmise mehega oli mäekõrgune (1 minut 45 sekundit kilomeetri kohta). See on väga hea näide selle kohta, kuidas peab algaja orienteeruja tegutsema.

Viienda koha hõivas sellel retrovõistlusel omaaegne Eesti üks kiiremaid orienteerujaid Rene Ottosson ajaga 30.21 (6.19 min/km). Tähelepanuväärseks teeb asja see, et ta jooksis sama kaardiga, millega esimese võistluse võitjagi, ning üksjagu aega kulus tal ilmselt 80 aasta vanuse kaardi lahtimõtestamiseks. Sport on selle aja jooksul väga palju arenenud ja kaart piltlikult öeldes sama palju "tagasi läinud".

Üsna huvitav on neid aegu erinevate protokollide põhjal arvestada ja järeldusi teha. Soovitan seda kõigile. Selline arvutamine õpetab ka arvutamist kuuekümnendiksüsteemis, mida igapäevaselt ju ette ei tule. Praegu on muidugi orienteerumisvõistluste finišis targad aparaadid, mis pärast finišeerimist võitlejale tema aja ja kilomeetriaega "pihku pistavad". Ka etappide kaupa. See võimaldab juba väga detailselt oma liikumist uurida ja analüüsida.

VÕISTLEJA LIIGUB EBAÜHTLASELT

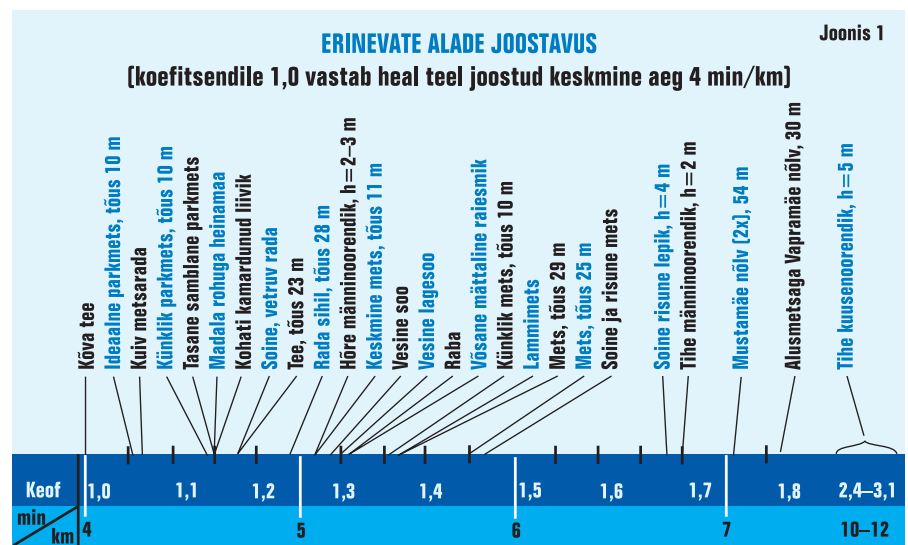
On teada ja loomulik, et võistleja liigub ebaühtlaselt, aga tuleb endale ka selgeks teha, millised ja mille pärast need erinevused on. Ning osata seda jooksu ajal kasutada.

1973. aastal ilmunud kandidaaditöö tarbeks on seda uurinud endine Tartu Ülikooli kehakultuuriteadus-

konna õppejõud orienteerumisveteran Arne Kivistik.

Vaadake tema koostatud juuresolevat diagrammi selle kohta, millised tegurid ja millisel määral mõjutavad orienteeruja liikumist. Püüdke asi selgeks saada ja hiljem ka praktikas kasutada. Diagramm kajastab küll orienteeruja kilomeetriaega, aga seda saab rakendada ka mis tahes muu liikumise puhul (matk, rännak), sest suhe jääb ju samaks ega sõltu tempost.

Lõpetuseks: täies varustuses sõjamees liigub kiirusega 4 km/h ehk kilomeetriaega 15 min/km. **KK!**

Allikas: Arne Kivistik, "Orienteerumisradade teooriast ja praktikast". Tartu: Tartu Riiklik Ülikool 1975.

Hiiumaa kaitseliitlased käisid Soomes suhteid loomas

Tekst: URMAS SELIRAND,

Kaitseliidu Lääne maleva Hiiumaa malevkonna pealik ja propagandapealik

Kaitseliidu Lääne maleva Hiiumaa malevkonnale tegi ettepaneku osaleda Savonlinnan Reserviläiset Ry (SLN RES) 70. aastapäeva pidustustel nimetatud organisatsiooni esimees Pekka Laitinen, kes möödunud suvel külastas Hiiumaad. Hiidlaste delegatsioon oli neljaliikmeline, peale allakirjutanu kuulusid sinna ka Hiiumaa malevkonna juhatuse liige reservleitnant Mart Reino, instruktor seersant Taimo Juhe ja kaitseliitlane Uku Liive.

Et Hiiumaa kaitseliitlased on teinud kümme aastat koostööd Helsingi Santahamina garnisoniga, käisime 4. detsembri hommikul esmalt sellega tutvumas. Seal juhatas meid veebel Esa Piisilä. Nägime kõike kasarmutest töökojadeni, väisatud sai ka laskeala.

Veidi enne õhtupimedust jõudsime Savonlinna, kus esmalt tutvusime linna lähedal 29. augustil pidulikult avatud ajaloolise 152 mm Canet-suurtükiga, mis on paigutatud tagasi Talve- ja Jätkusõja patareisse. Eks see teinud kadedakski – seisab teine mäe peal kohas, kus asustust pole, automaatselt süttivad hämaras ümberringi tuled, raudbetoonpunkriksed on lukustamata ja elektri kaablid seinte peal, üksnes pöörlevad osad turvalisuse pärast väikeste lukkudega kinni pandud. Kahuril on ainult lööknõel välja võetud, muidu kõik töökorras. Ja midagi ei lõhuta.

Seejärel käisime SLN RESi peamajas, kus muu hulgas anti ülevaade nii ajaloolistest kui ka tänapäeva käsirelvadest, mida sealsed reservistid kasutavad. Eriti uhked olid nad Talvesõjas kasutatud ja relvapeidikust leitud kuulsa kergetuulipilduja Lahti-Saloranta M/26 üle. Vene poolel oli vastu panna sama hea Degtjarjov DP 27, soomlaste nimetusega Emma.

5. detsembri hommikul tutvusime *practical*-laskmise kohade ja varustusega ning siis algas esinduslik juubeliüritus, mille paigaks oli Savonlinnas paiknev kuulsa keskaegne kindlus – Olavinlinna.

Pidulikult autasustati SLN RESi liikmeid medalitega esmalt sõjaveteranide poolt nende peamajas, seejärel pandi pärgi ja lillekimpe sõjamemoriaalidele ning organisatsiooni asutajate ja esimeeste haudadele. Kõigil kohtadel olid selleks ajaks auvalves kaks ajaloolises vormis teraskiivrite ja automaatidega (kuulus *Suomi-konepistooli*) varustatud meest. Hea komme on mitte seista ja külmetada 24 tundi, vaid ainult siis, kui üritus käimas. Soomlased ei paraaditse liiga järgalt, kõik on mõnusalt inimlik ja lihtne.

Pidulik koosolek algas kell 17 ja kestis poolteist tundi. Peokõne pidas Soome Eduskunna liige brigaadikindral Olli Nepponen. Ootasime pikka ja igavat üldist juttu, aga ehkki kõnes oli tunda poliitikut, oli kogu jutt väga asjalik. Nagu rahvaesindaja, nii rõhutasid ka järgnevad – üllatuskõne Soome kaitsejõudude eksjuhataja erukindral Gustav Hägglund (kellel oli Savonlinnas raamatuesitlus, kus ta kuulis, et reservväelased peavad aastapäeva), Mikkeli *sotilaslääni* juhataja kolonel Hannu Toivonen jt –, et ilma ajateenistuse, kaitsetahte ja tiheda koostööta NATOga ei ole Soome kaitsemine võimalik. Eriti räägiti sellest, et kui ennast ise kaitsta ei suudeta-taheta, ei tule keegi aitama ka. Soomes saadakse hästi aru, et sellise idanaabriga, nagu meil mõlemal on, pole ilma ajateenistusest võimalik iseseisvust hoida.

Sõna sai ka allakirjutanu, kes andis üle Kaitseliidu Hiiumaa malevkonna auaadressi ja Kaitseliidu peastaabi kingitused. Soojalt suhtuti meie rõhutatud igakülgse koostöö ettepanekusse. Järgneva õhtu ajal astuti tihti ligi ja võib öelda, et tegime vastastikust maakaitsepropagandat. Isegi kindral Nepponen pidas vajalikuks paar minutit meiega vestelda.

Pidu kestis õhtuni, selle värvikaimaks osaks oli Soome kaitseväge vormirõivaste esitlus läbi aegade: suursõdade hall, 1960. aastate helehall ja 1990. aastate laiguline.

Iseseisvuspäeva varahommikul asusime läbi magava ja lipuehtes Soome teele Helsingi sadama poole, et õhtuks kodusaarele tagasi jõuda. Oli õpetlik reis, mis eeldatavasti on alguseks pikemale koostööle Soome vabatahtliku maakaitse ja Hiiumaa kaitseliitlaste vahel. **KK!**

Utria dessandi 2007 meditsiiniülesanne

Tekst: TAIVE KUUSE

Tänavuse Utria dessandi meditsiiniülesanne tuli sooritada maa all kaevanduskäigus, kus kottipimedas oli kasutada vaid taskulampide valgus.

LEGEND

Kaevanduses oli ootamatult käivitunud suur pöörlev trummel ning inimesed jäänud trumli vahele ja paiskunud ruumi laiali.

Kannatanuid oli kokku viis. Üks kannatanu oli teadvuseta ja paiskunud kõrgemal asuvale platvormile. Kolm kannatanut oli teadvusel, kuid vigastustega. Ühel neist oli kõhuvigastus: sooled kõhust välja tunginud, kuid suurt välist verejooksu polnud. Teine oli jäänud kättpidi trumli vahele, tal oli labakäe amputatsioon, lõmastushaav, kuid samuti ilma suure verejooksuta. Kolmandal oli lahtine jaluuluumurd ja käevigastus. Viiendal kannatanul vigastused puudusid, kuid tal oli süüdhogeenne šokk. Te-

mal oli õnnetuse kohta infot ja ta oli valmis abiandjatele seletama, mis juhtus ja kui palju on kannatanuid. Trummel oli seiskunud ning otsene oht möödas.

HEA SOORITUSE RETSEPT

1. Hinnake olukorda! Kas olukord on ohtlik päästjatele ja kannatanutele? Kas trauma tekitanud oht on möödas?

Seejärel küsitlege vigastusteta kannatanut: mis juhtus, kui palju teid oli? Kui saate teada, et oht on möödas, alustage ruumi läbiotsimist, et leida teised kannatanud.

2. Hinnake kannatanute olukorda.

Kõik kannatanud on traumakannatanud. Järelikult käsitlege neid kõiki kui võimaliku lülisambavigastusega kannatanuid. Tehke otsus elupäästva esmaabi vajaduse kohta.

3. Kõige enne andke esmaabi teadvuseta kannatanule. Lülisamba-

vigastuse võimaluse tõttu peab kannatanu küliliasendisse keeramisel osalema kaks abiandjat – üks hoiab pead, teine keerab kehast. Pange kannatanule sooja alla ja peale. Samal ajal küsitlege teised teadvusel kannatanuid, et teha kindlaks võimaliku lülisambavigastuse olemasolu.

Kas kannatanu saab sõrmi-varbaid liigutada? Kas ta tunneb seljas valu? Kas ta jalad surisevad? Antud ülesande puhul polnud kellegi selgroovigastusele viitavaid tunnuseid.

4. Üks võistlejaist võtku seejärel ühendust kiirabiga ja kirjeldagu olukorda.

5. Kõhuvigastusega kannatanu tuleb aidata selili, katta kõht võimalikult puhta materjaliga kinni ja tõsta jalad põlvest kõverdatult üles (šokiasend kõhuprobleemiga kannatanule) – siis on kõhulihaste pinget väiksem. Kannatanu tuleb katta soojalt.

Fotod: Andrus Lehtmets

Utria dessandi meditsiiniülesandel tuli anda esmaabi kaevuritele, kellest ühel oli jala- ja käevigastus (pildid vasakul), teisel labakäe amputatsioon (pildid paremal). Elupäästva esmaabi õige soorituse käik on näha alumistel piltidel: haavatud on pandud šokiasendisse, jäänud on veel katta haavad.

Utria dessandi meditsiiniülesandes tuli kõhuvigastusega haavatu kõigepealt ettevaatlikult selili asetada, seejärel katta kõhuhaav ja tõsta haavatu jalad šokiasendisse.

PEA MEELES

Kõiki raskemate traumadega kannatanuid tuleb alati käsitleda kui võimaliku lülisambavigastusega kannatanuid. Arvestada tuleb seda ka teadvuseta kannatanu külili keeramisel. Küsitle teadvusel kannatanut, et saada teavet võimaliku selgroovigastuse olemasolu kohta.

SÜNDMUSKOHAL:

- hinda ohuolukorda nii päästjate kui ka kannatanute seisukohalt;
- selgita kohe (küsitlemise teel), mis juhtus ja kui palju on kannatanuid;
- anna elupäästvat esmaabi;
- KUTSU ABI!

Kui oht on jätkuv, vii kannatanud ükskõik mis vahenditega sündmuskohalt eemale;

Kui otsest ohtu pole, liiguta kannatanut nii vähe kui võimalik (teiste sõnadega: vaid nii palju kui hädavajalik);

Kui kannatanu ei hingata ja pulss puudub, siis elusta!

Sulge välised suured verejooksud.

Kui kannatanu hingab ja pulss on olemas, kuid ta ei vasta su küsimustele ega reageeri valuärritusele, on ta teadvuseta. Keera ta hingamisteede vabana hoidmiseks külili. Arvesta selgroovigastuse võimalusega!

Anna šoki esmaabi – pane teadvusel kannatanu selili ja tõsta tema jalad kehast kõrgemale.

Taga kõigile kannatanule soojus – pane midagi nende alla ja kata nad pealt soojalt!

Kuni abi saabumiseni jälgi kannatanute seisundit ja elutähtsaid funktsioone, räägi nendega ja rahusta neid.

Labakäe amputatsiooniga kannatanu tuleb panna selili ning jälgida, et ta ei näeks oma vigastatud kätt, sest selle nägemine võib tekitada psühhoogeense šoki, mis võimendab üldist šokki.

Tõstke tema vigastatud käsi üles ja katke haav käepäraste vahenditega. Tõstke jalad kehast kõrgemale – šokiasendisse. Katke vigastatu soojalt. Jalgu üleval hoidma saab panna vigastusteta viienda kannatanu. Lahtise jalaluumurruga kannatanu asetage selili. Aidake tal leida jalale asend, millises ta tunneb kõige vähem valu, ning fikseerige jalg. Vigastatud käsi fikseerige tema keha külge. Tõstke terve jalg üles šokiasendisse. Katke kannatanu soojalt.

Kuni kiirabi saabumiseni kestab jätkuv esmaabi. Tuleb jälgida kannatanute elutähtsaid funktsioone. Olge nende juures, rääkige nendega. Tagage, et neil oleks soe ja turvaline olla. NB! Sooja tuleb panna ka kannatanutele keha alla.

Aega 7 minutit.

MILLISEID VIGU TEHTI?

Ülesande peakohtunik leitnant Andrus Lehtmets

Vead olid tuttavad. Ei räägitud ega rahustatud teadvusel olevaid inimesi. Ei uuritud, mis täpselt juhtunud on. Ei vaadatud ruumi üle. Kes ei leidnud teadvuseta kannatanut üles, põrus läbi. Üldiselt sai taas kinnitust, et ei osata adekvaatselt hinnata olukorda ja tegevuse järjekorda. Ei arvestata võimaliku lülisambavigastuse olemasolu. Ei küsitleta kannatanuid selles osas. Kogumispunkti moodustamisel tassiti kannatanud kaugele, kuigi oleks piisanud ühe kannatanu toomisest ülejäänud kahe, lähestikku oleva kannatanu juurde. Et oht oli möödas, ei olekski olnud vaja teadvuseta kannatanut platvormilt alla tuua. Hakati tegelema haavadega, toimus ilusidumine, paaniline haavade puhastamine, millega unustati kannatanu ise. Abi ei kutsutud õigeaegselt või jäeti see hoopis kutsutama.

Inimesed pole endale suutnud meelde jätta tegevuse järjekorda. Õnnetuspaika – olgu see siis militaar- või tavaõnnetus – saabudes tuleb hinnata olukorda päästehela järjekorra nõuetest lähtuvalt. Kas otsene oht päästjatele ja kannatanutele on möödas? Kes vajab elupäästvat esmaabi? Kas kedagi on vaja elustada? Kas kellelgi on suuri verejooksu? Kas on teadvuseta kannatanuid? Mis värvi on kannatanute nägu? Kas kannatanul on šokitunnuseid? Milised on nähtavad traumad? Abistama asudes ja kannatanuid liigutades tuleb arvestada võimaliku lülisambavigastusega. Esimesel võimalusel peab kutsuma abi.

Ja ongi kõik – elupäästev esmaabi on antud, professionaalne abi tulemas. Järgneb juba jätkuv esmaabi kuni kiirabi saabumiseni.

Võistkondade tase oli seekord kahjuks keskmine. Parim oli Alutaguse naiste võistkond. **KK!**

Kodutütred pidasid sünnipäeva

19. jaanuaril möödus 75 aastat Kodutütarde organisatsiooni loomisest.

Järvamaa kodutütred Minna Suurkivi ja Liisa Hendrikson sooritavad kodutütarde piduliku koonduse vana tava: süütavad kaks küünalt: tuli valgustab ja tuli soojeandab. Foto: Taive Kuuse

On hea meel tõdeda, et oleme Eesti suurimaid noorteorganisatsioone, kelle liikmeskond on kasvanud ligi nelja tuhandeni, ütles Kodutütarde peavanem Angelica Naris. “Meil on tihe tegevusprogramm. Iga noor leiab endale sobiva ala,” lisas ta.

Käesoleval aastal on Kodutütardel üle kuuesaja ürituse. Kodutütred te-

gutsevad suvel ja talvel, nii toas kui õues. Jaanuaris peeti sünnipäevapidusid rühmades ja ringkondades. Suur ühine Kodutütarde juubelipidu on kavas 24. märtsil Tallinnas.

Kaitseliidu noorteorganisatsioon Kodutütred asutati 19. jaanuaril 1932. Praegu kuulub sinna peaaegu 4000 tütarlast vanuses 8–18 eluaastat. **KK!**

LÄÄNEMAA

Foto: Ene Ööpik

Läänemaa kodutütred tähistasid organisatsiooni 75. aastapäeva piduliku koondusega Palivere mõisas. Sünnipäevalisi õnnitlesid Lääne maavanem Sulev Vare, Kaitseliidu Lääne maleva pealik kapten Arnold Juhans, Noorte Kotkaste Lääne maleva pealik Hellat Rumvolt, Lihula vallavanem Anu-Liis Jürman ja Naiskodu-kaitses Lääne ringkonna esinaine Anu Toode.

Pühaliku töötuse organisatsiooni astumiseks andis 20 kodutütrekandidaati. Muusikalisi vahepalu pakkus Kullamaa neidude ansambel Ülle Tammearu juhendamisel. Peeti meeles ka tublimaid kodutütreid, rühmavanemaid ja koostööpartnereid.

SAKALA

Foto: Vika Laan

Sakala ringkonna kodutütred kogunesid sünnipäeva puhul 19. jaanuaril kungise Kodutütarde peavanema Salme Pruudeni mälestusmärgi juurde. Hiljem röömustasid kollaste tuttmütsidega kodutütred silma Viljandi maavalitsuse saalis. Õnnitlussõnu ütlesid kohaliku Kaitseliidu maleva ja maavalitsuse esindajad, omavalitsuste liidu kultuuri- ja noorsoonõunik, koolide direktorid, vallavanem, Valgamaa maleva esindajad jpt. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Seltsi esimees Valev Kaska andis Noortele Kotkastele ja Kodutütardele üle seltsi lipu. Sõnavõttude vahel esines lauludega mitu noortekollektiivi.

VÖRUMAA

Võrumaa Kodutütred tähistasid organisatsiooni 75. sünnipäeva konverentsiga kultuurimajas Kannel. Konverentsi avas Kodutütarde Võrumaa ringkonna vanem Külliki Matus, kes andis ülevaate ringkonna tänapäevast. Instruktor-noortejuht Silver Sild tegi ajaloolise ülevaate "75 aastat kodutütarde organisatsiooni". Eesitaegne kodutütar Eha Loorits pidas ettekande "Kodutütarde tegevus esimese Eesti Vabariigi ajal". Tema kaasaegne Niina Tamm rääkis oma mälestusi neist aegadest.

Endine Vastseliina kodutütar Kairi Juhkam oli kahjuks haigestunud, kuid tema ettekanne "Mida andis mulle kodutütarde organisatsioon" loeti kohaolijatele ette.

Muusikalisi vahepalu pakkusid Keslinna ja Haanja rühma kodutütred ning noorkotkad. Autasustati tublimaid kodutütred ja rühmavanemaid.

Tervitusi töid tüdrukutele Võru linnapea Ivi Eenmaa, linnavolikogu esimees Tõnu Anton, maavalitsuse esindaja Anti Allas, Kodutütarde peavanem Angelika Naris, Kaitseliidu

Foto: Helju Sarapuu

Võrumaa maleva pealik kapten Kalev Ader ja Võrumaa Naiskodukaitse esindaja Sirje Lill.

Piduliku osa lõpul tehti Võrumaa Kodutütarest ühispilt (vt kaanel). Eha Loorits kirjutas külalisraamatusse: "Aitäh tänase kauni päeva eest, mis te vanavanematele kinkisite. Astuge ikka vapralt ja sirgelt edasi! Hoidke oma kodu ja isamaad!"

Foto: Raivo Reinbärk

ALUTAGUSE

Alutaguse kodutütred tähistasid aastapäeva Illuka mõisas piduliku aktusega.

Kostitajateks olid Illuka kodutütarde rühmajuht Anneli Bogens koos kohalike kodutütardega. Avasõnad lausus Kodutütarde Alutaguse ringkonna vanem Marika Schasmin, eeskavaga esinesid Illuka kodutütred. Tervitama oli tulnud Kodutütarde peavanem Angelika Naris, kes õnnitles noori nende pidupäeval ning soovis kõigile tegutsemislusti ja indu. Õnnitleti tublimaid ning tänati organisatsiooni abistajaid ja toetajaid.

Pärast aktust jätkus koosolemine peolauas ja vestlusingis. Torti jagas Alutaguse ringkonna vanema abi Tiina Raudmäe.

TALLINN

Kodutütarde Tallinna ringkonnas peeti organisatsiooni aastapäeva rühmades. Kõige pidulikumalt oli korraldatud tähtpäev Püüsi rühmas, kus peeti ülekoolline aktus. Kohal olid kooli juhtkond ja külalised Viimsi vallast. Aktuse käigus sai kuulda reipaid laule ja näha meeleolukaid tantse ning organisatsiooni võeti vastu uusi kodutütred.

Et igasse sünnipäeva peaks mahtuma ka väike suhkrutükk, otsustasid Westholmi Kodutütred aastapäeva tähistada sünnipäevatorti meisterdades.

Krabi rühm teeb iga nädal trenni

Tekst: TAIVE KUUSE

Fotod: MERIKE ALEKSEJEVA

Võrumaal, päris Eestimaa servas Läti piiri lähedal on ilus punane hoone – Krabi koolimaja. Saja õpilasega koolis käib vilgas huvitegevus. Koos käivad laulukoorid, tantsuringid, tegutseb näitering, saab mängida korvpalli, osaleda juudotreeningus ja kasvatada muskleid jõusaalis. Lisaks sellele tegutseb koolis ka Krabi Noorte Kotkaste ja Kodutütarde rühm, kuhu kuulub veerand kooli õpilastest.

SUUSATAMINE JA LASKETRENN

Kõik Võrumaa lapsed armastavad suusatada. Nii on ka Krabi noorkotkaste ja kodutütardel tava osaleda talvistel esmaspäevadel suusatreeningul. Pool talve lund ei olnud. Et aga mitte lume tulekuni tegevuseta istuda, käisid noorkotkad kolmapäeviti Antslas lasketrennis. Nii ka 17. jaanuaril.

Kaitseliidu Võru maleva Antsla üksikkompanii ülema abi seersant Aivar Kroonmäe jagas poistele teadmisi, kuidas õhkrelvaga käituda ja millised on õiged laskmisasendid. Tema jutt oli nii selge ja loogiline, et lasin end õpetusest haarata ja sain ka targemaks. Ta tõi võrdlusi maapoistele arusaadavas keeles.

Kaitseliidu Võru maleva Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Krabi rühma tegevus on nii haarav, et Krabi Põhikooli lõpetanud õpilased ei raatsi eemalduda ja tegutsevad rühmaga koos täisealiseks saamiseni.

Näiteks käe õigest asendist rääkides meenutas ta pliidipuude tassimist. Kõigil poistel on kodus puuküte, kõik teadsid, kuidas käsi halge kandes hoida.

Õhkrelvast sai lasta seistes, istudes, kõhuli ja põlvelt. Seersant Kroonmäed abistas kaitseliitlane Aivar Mägise, kelle kõik kolm poega ja tütar samuti laskeõppusel osalesid. Mägise ütles, et tema pole lapsi rühmaga liituma sundinud, kuid leidis, et laste tegevus noorkotkaste ja kodutütrena on kasuks tulnud. “Hoopis lapsed tirisid mind ka rohkem Kaitseliidu tegevustesse,” tunnistas Mägise.

ÜKSTEIST AASTAT KRABI RÜHMA

Kaitseliidu Võru maleva Krabi rühm on tegutsenud 11 aastat. Algusest peale on rühma vedanud kooli huvi-

Krabi rühma poisid (ülevallt) Martin Pehlak, Ain Tuvikene ja Joonas Anton püstitavad sõduritelki.

juht, Võrumaa Naiskodukaitse ringkonna liige Merike Aleksejeva. Krabi rühm oli kolmas, mis Võrumaal tegevust alustas. Aleksejeva meenutas algusaastaid sooja tundega: “Mul olid hästi vahvad, füüsiliselt tugevad kotkad, tõime võistlustelt palju esikohti. Nendest poistest on tublid mehed sirgunud.”

Praegu on rühma nimekirjas 17 noorkotkast ja kuus kodutütart. “Ka koolis on poisse rohkem kui tüdrukuid,” selgitas Aleksejeva jõudude vahekorda.

Iga päev on lastel võimalik kasutada kooli huvijuhhi tuba, kus saab pidada koosolekuid ja koondusi. Aleksejeva ütles, et enamasti tahavad nad siiski koolist väljas tegutseda. Noorte Kotkaste rühma vanem, kaheksandas klassis õppiv Airis Tuvikene rääkis, et nad käivad palju matkadel ja korraldavad laagreid. “Veebruaris matkame Lätimaale. Varem oleme käinud kanuu-, suusa- ja jalgrattamatkadel,” loetles Airis.

Veebruari alguse piirkondlik laagri oli Krabi rühma laste korraldada. Seal lihviti noorkotkaste ja kodutütarde oskusi ja teadmisi, võisteldi spordis ning korraldati ka disko.

Krabi lapsed osalevad alati ka maakondlikes ja üleriigilistes laagrites.

KÄSIKÄES KAITSELIIDU JA KAITSEVÄEGA

Rühmalaagrite sisustamisel (neid on aastas vähemalt kaks) on abikäe ulatanud kas Võru Kaitseväge Lahingukooli või Kuperjanovi Üksikjalaväepataljoni ohvitserid. “Mis mina, naine, ikka nendele poistele oskan õpetada, mehed teevad vajalikud tarkused selgeks,” tõdes Aleksejeva.

Kohalike Kaitseliidu laste hooldada on ka Vabadussõja ausammas ja metsavend Eduard Mõttuse mälestusmärk.

Isamaaline kasvatus ja kodumaa-armastuse kujundamine on üks Kaitseliidu noorteorganisatsioonide põhiülesandeid. Aleksejeva ei kujuta ette, et seda saaks eraldi õpetada. “Ma ei ole seda meelt, et istume nüüd maha ja hakkame kodumaad armastama. See käib ikka ürituste abil. Kõigepealt iseenda armastamine, sõbra aitamine. Ilusad Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamised, matkad Eestimaa looduses. Lipu austamine, hünni laulmine peast – see kokku kujundab suhtumise,” arutles Aleksejeva.

VÄIKEMEHEDE IGATSEVAD KOTKAELU

Airis meenutas, et tahtis noorkotkaks saada juba väikesel poisina. “Mu vend oli rühmavanem ja kui tema kotkaste ürituselt koju tuli, oli alati nii õhinat täis, et ma tahtsin ka.”

Kohe, kui vanus võimaldas, kirjutas Airis-ki avalduse, läbis katseaja ja andis vande. Ootus ja usk, et Noorte Kotkaste elu on põnev, õigustas end. “Olen saanud palju käia ja teha. Äsja käisin Võrus rühma- ja salgapealike õppepäeval, külastasime Kuperjanovi pataljoni. Ka sõjaväeelu tundus mulle põnev nagu omal ajal kotkaste tegevus,” jutustas Airis.

Mis mina, naine, ikka nendele poistele oskan õpetada, mehed teevad vajalikud tarkused selgeks, tödes Aleksejeva.

Aleksejeva meenutas, et kord on ta taotlenud eriluba võtta noorkotkaks kuueaastane poiss, kelle õde ja vennad olid juba rühma liikmed. Poisi enda suurel soovil ja vanemate palvel, et väikevend ei jääks üksi koju, kui teised hoogsas tegevuses on, otsiti võimalust pere noorimal rühmaga liituda. Luba anti. “Mäletan, kuidas kõik vaikselt ootasid, kui poiss veerand tundi väga püüdlisult töötusele elu esimest allkirja – AIVO – maalis,” jutustas Aleksejeva liigutatult.

Aleksejeva on seda meelt, et kui laps kohe väikesel poisil või tüdrukuna tegevusse haarata, jääb ta usinaks huviliseks täisealiseks saamiseni. “Kaheksanda klassi poissi on juba raske mõjutada, aga kaheksa-aastaselt liitunud kasvab väärtuste keskel ja jääb omandatule ja sõpradele truuks,” ütles Aleksejeva.

TUNNUSTATUD NOORTEJUHT

Aleksejeva on vabatahtlik juht, palka ta ei saa. “Olen nii rumal inimene, et kui mingi asja teha võtan, ei oska enam pooleli jätta,” iseloomustas ta end. “Olen ikka püüdnud lastele aktiivset tegevust pakkuda. Tänu sellele olen ka ise füüsiliselt paremas vormis. Tuleb ju matkadel nendega sammu pidada. Olen kogu aeg lastega töötanud, ei oskagi muud teha,” arutles Aleksejeva.

Eelmise aasta lõpus 5. detsembril, rahvusvahelisel vabatahtlike päeval, kuulutati noortejuht Merike Aleksejeva Eesti aasta vabatahtlikuks. Aumärgi ja -kirja andis talle üle tunnustamisürituse patroon president Toomas Hendrik Ilves.

Mihkel Anton (vasakult), Joonas Anton, Kardo Laats ja Ain Tuvikene õpivad Krabi rühma kevadlaagris kuuseokstest matti valmistama.

Võrumaa maakondlikus laagris harjutavad tasakaalu Krabi rühma kodutütred (vasakult) Stella Heinsoo, Maret Mägise ja Kairi Sosare.

Krabi rühmal on tava käia igal aastal kanuumatkal. Pildil aerutavad nad Võhandu jõel.

Konkursile esitas Aleksejeva Võru instruktor-noortejuht Eve Täht. Üks tunnustamisürituse korraldajatest Maris Puurmann Avatud Eesti Fondi Balti-Ameerika Partnerlusprogrammist ütles, et tunnustuse pälvisid inimesed, kes pööravad tähelepanu ümbritsevale ega pea paljude teiste abistamist või maailma muutmist. “Vabatahtlike tunnustamisega näitame, et tasu saamata kogukonna hüvanguks tegutsemine on Eestis väärtustatud ja seda hinnatakse,” lausus ta. **KK!**

Scoutspataljon juba kolmandat korda abis.

Kas traditsioon?

**Tekst: REA LICHT,
Järvakandi Kodutütarde rühma juht ja
Järvakandi valla noortejuht**

Aasta esimestel päevadel sai Raplamaal Järvakandis näha hiigelsuurt punase ristiga sõidukit, mis tegi võimsat häält. Kui keegi kohalikest arvas, et kuskil on hädaolukord lahti, siis ta eksis. Scoutspataljoni meditsiinisoomuk oli Järvakandi mail vaid selleks, et elavdada Kaitseliidu Rapla maleva noorte talvelaagrit.

KAS TALVISES METSAS POLEGI KÜLM?

Kaitseliidu Rapla maleva 29 kodutütreel-noorkotkal ja ka nende sõpradel oli 3.–5. jaanuarini võimalus veeta osa koolivaheajast veidi teisiti, kui seda tehakse tavaliselt. Lisaks Järvakandi noormalevlastele oli kohale tulnud noori ka Eidaperest, Kärust ja Raplast.

Kaitseliidu Rapla maleva Tedremurru sauna juurde püstitati sissiteltkide laager. Iga telkkond pidi ise hoolitsema selle eest, et puud oleksid olemas ning valves olev kütja ei jääks magama ega laseks ruumil maha jahtuda. Juhul, kui need nõuded on täidetud, on sellises “majakeses” ööbimine tõeline lust: külje all kuuseoksad ja lebomatt ning magaja ise sügavale magamiskotti pugunud.

Minult on asjatundmatud sageli küsinud, kas talvel metsas külm ei ole. Eelnevast võib välja lugeda, et see oleneb meeskonna igast liikmest. Samas uurin vastu, kui palju on argielus võimalusi noori sedasi proovile panna, et arendada neis oskust arvestada teistega.

KASULIKKU JA PÕNEVAT

Laagripäevi sisustasid ja kasuliku õpetust andsid nooremveebel

Eva Spongolts Scoutspataljonist ja nooremveebel Elar Reiser Kaitsevæe Logistikakeskuse tervisekeskusest. Laagri ülemaks oli meie Noorte Kotkaste juht nooremseersant Vahur Licht, kes on pöördunud tagasi Scoutspataljoni ridadesse ja leiab noorte jaoks aega kahjuks vaid nädalavahetustel.

Laagri suurimaks tõmbenumbriks oli meditsiinisoomuk, mida uuriti nii seest kui ka väljast.

Laagripäevi täitis hulk huvitavaid, kasulikke ja kohati väga põnevaid tegevusi. Saadi teadmisi teoorias ja tehti käsi valgeks sideõppes, seda nii väikeste Motorolade kui ka seljaskantavate Harrisonidega, mh veeti telefoniliin laagri ja staabi vahel ühenduse pidamiseks.

Algajad said esmaseid kaardi ja kompassi kasutamise juhiseid, mida hiljem prooviti praktikas nii päeva-

valges kui ka õhtuses pimedas metsas. Üle Massu jõe oli veetud kõied ja laagrilised proovisid, mis tunne on vee kohal liikuda. Loomulikult olid tarvitusele võetud kõik turvameetmed, et keegi jõkke ei kukuks.

Laagri suurimaks tõmbenumbriks oli meditsiinisoomuk, mida uuriti nii seest kui ka väljast. Kõigil oli võimalus teha selles väike sõit, mille peale eriti poiste näod olid elevil ja juttu jätkus kauemaks.

“LAHING” ÖÖ VARJUS

Tõeliselt põnevak läks pärast öörahu väljakuulutamist, kui laagrit asusid ründama Järvakandi kaitseliitlaste kehastatud “vaenlased”. Paugutamine sai vaevalt alata, kui tublid valvurid olid juba positsioonidel. Operatiivsele tegutsemisele aitas kaasa raadioside olemasolu.

KOLM TOREDAT SEIKA

- Sellest, et laager korda läks, annab tunnistust omamoodi seik (räägituna ühe lapsevanema suu läbi Kaitseliidu Rapla maleva pealikule). Tüdruk tuli laagrist koju. Ta oli kohutavalt must (meenutage, mis ilmad olid), haises kohutavalt suitsu järgi (sissitelgi ahju kütmine on ju paras proovikivi), kuid väga rahul ja õnnelik. Mis siis ikka – pesu masinasse, tüdruk vanni ja järgmist laagrit ootama.
- Teise päeva õhtupoolikul korraldati orienteerumine. Alustati küll päevalges, kuid nii nagu talvapäeval ikka, läks peagi pimedaks, mis lisas tegevusele raskust ja põnevust. Võistlejate ülesandeks oli otsida üles neli kontrollpunkti ja seal olevalt lehelt täht üles kirjutada ning koostada neist tähtedest laagriga seotud sõna. Üks kontrollpunkt oli nii paigutatud, et selles olev leht oli teele näha, kuid täht jäi teisele poole puud. Tee ja puu vahel oli kraav, kus 60–70 cm vett. Selleks, et tähte näha, pidi tegema 300-meetrise ringi. Laagri kaks kõige nooremat, 10-aastane Vaiko ja 11-aastane Andreas ei löönud põnnama, vaid läksid otse läbi kraavi ja viisid oma meeskonna võidule. Ise olid nad lõpetades säravate silmadega ning haigeks ei jäänud ka keegi, sest kõiki ootas kuum saun.
- Kahes telgis ei olnud puude varumise ja kütmisega mingeid probleeme. Kolmanda telgi rahvas ei saanud esimesel ööl sellega kuidagi hakkama. Tegeldi hoopis üksteise peale kaebamisega. Teisel päeval sai nendega natukeseks maha istunud ja veel kord üle seletatud laagrielu põhimõtted ning eriti rõhutatud meeskonnatöö vajalikkust. Ja oh imet, see toimis! Kas need olid õpetussõnad või töötas rohkem eelmisel ööl tuntud külmanäpistus, mis ei lasknud magada, kes seda täpselt teab. Kuid nende noorte puhul võib kindel olla, et edaspidiseks on saadud meelde jääv õppetund.

Esiolgu nappis aga veel kogemusi ja kahjuks staap siiski vallutati. Küllap järgmistel kordadel ollakse targemad ja osatakse ootamatuteks olukordadeks valmis olla.

Lisaks huvitavale tegevusele pidi valmis olema ka üsna argisteks asjadeks, nagu söögitegemine. Tundus, et mõnigi noor sai kartulikoormisnoa esmakordselt kätte ja salati või supi valmistamisest ei olnud tal õrna aimugi. Kogenud juhendaja käe all saadi kõigist raskustest kenasti üle ja koostöös valmis katlas suurepärane toit. Isu oli kõigil tänu looduses müttamisele nagunii hea.

Kaks ja pool laagripäeva möödusid ruttu. Lõpurivistusel said kõik kaasa väikesed meened – noored Scout-pataljoni ja Järvakandi valla poolt, juhendajad Kaitseliidu ja Järvakandi valla poolt. **KK!**

Kaitseliidu Rapla maleva noored õpivad tundma sidevahendeid. Laagris uuritakse lähemalt nii väikseid Motorola kui ka seljaskantavaid Harrisoni raadiojaamu. Foto: Vahur Licht

SELTSKONNAMÄNG

Selle lõbusa ja lihtsa mängu, mida saab mängida igal pool, kus on koos rohkem kui neli inimest, õpetas Põlva maleva instruktor-noortejuht Aile Vals. Põlvamaa lapsed mängisid seda oma novembrikuus peetud laagris. Proovige järele! See ei nõua lisavahendeid, on ohutu ja lõbus!

Joonis: Taive Kuuse

JALG JALA VASTU

Mängijate arv piiramatu. Mida rohkem, seda lõbusam.

Mängijad seisavad ringis. Valige mängu alustaja. Tema tõstab ühe oma jala (valib ise kas parema või vasaku) endast paremal seisva mängija ükskõik kumma jala kõrva-le. Seejärel tõstab see mängija, kelle jalga just eelmine mängija puudutas, oma puudutatud jala endast paremal oleva mängija ükskõik kumma jala juurde. Ja seejärel tõstab ka kolmas mängija oma just puudutatud jala parempoolse naabri jala juurde jne.

PEA MEELES! Edasi tohib tõsta ainult seda jalg, mida eelmine mängija oma jalaga puudutas. Seda aga, kas tõstad oma jala endast järgmise mängija parema või vasaku jala juurde, võid ise valida.

Püüa hoida tasakaalu! See, kes kaotab tasakaalu, peab mängust lahkuma.

Võitja on see, kes jääb viimasena püsti. Võitjaks võib kuulutada ka viimased 2–3 mängijat, kes püsivad võrdselt pikka aega püsti ega kaota tasakaalu.

Head mängulusti!

Tallinna noorte spetsialistide rivi täienes

Kodutütarde ja Noorte Kotkaste erialaõpe muudab rühma tegevuse mitmekesisemaks.

Tekst: TAIVE KUUSE
FOTOD: KEIRI JAADLA

Detsembris kogunes peaaegu poolsada Tallinna maleva kodutütart ja noorkotkast erialalaagrisse, et omandada uusi teadmisi kokk-perenaise, arvutispetsialisti, matkaja ja ajakirjaniku töö tarvis.

Tallinna maleva instruktor-noortejuhid Keiri Jaadla ja Maritana Kala jagasid lapsed nelja rühma. Kokk-perenaised õppisid Sirle Baldespordi ja Mari Kalbini käe all lauda katma ning serveerisid laagrilistele söögi. Matkagrupi juhendaja Marek Koppelmann kirjeldas varustuse nõudeid vastavalt aastaajale.

Tallinna maleva laste erialalaagrit külastav laulja Annaliisa Asveit (seisab) ansamblist White Label vastab noorte ajakirjanike küsimustele.

Naiskodukaitsja Sirle Baldesport näitab perenaise eriala õppivatele kodutütardele Jekaterina Rudokile (vasakul) ja Birke Tauramile salvrätikute voltimise kunsti.

“Matkama minnes on oluline leida ilmastikuoludele vastav riietus, milleks pole kindlasti dressid,” kirjutas ajakirjanike rühma laagris koostatud ajaleht Noorkotka ja Kodutütare Teataja. Ajakirjanikud õppisid koostama uudist ja panid kokku nimetatud ajalehe. IT-spetsialistide ülesanne oli ajaleht kujundada.

Ajakirjanikel oli võimalus teha elu esimesed intervjuud. Laagrit külastasid seitsemevõistleja Kaie Kand ja ansambli White Label laulja Annaliisa Asveit. Intervjuud ilmusid laagri ajalehes. Teisel päeval läksid kõik koos matkagrupi poolt ette valmistatud linnamatkale.

Jaadla leiab, et Noorte Kotkaste ja Kodutütarde erikatsete kirjeldused on töös lastega vajalikud. “Erialade valik tagab aluspinna, mille najal tegevust mitmekesistada ja arendada.

Vastasel juhul jääks noortejuhi töö ehk ühekskülgseks." Ta ei näe põhjust jagada lapsi vastavalt erialadele gruppidesse. "On hea, kui ühe rühma lapsed on omandanud erinevaid erialaoskusi, et siis kohustusi ja ülesandeid vastavalt teadmiste rühmade tegevuses jagada," ütles Jaadla.

Nagu kirjutas laagri ajaleht, on enamikul rühmadel nüüd olemas matkatark, ajakirjanik, IT-spetsialist ja kokk. "Õppimist meil jätkub, kuid algtase on kõigil olemas," lüüsi Noorkotka ja Kodutütred Teataja toimetuse.

Kodutütred ja Noorte Kõhtaste organisatsioonid on välja töötanud erialade kirjeldused, mille seast lapsed saavad valida sobiva. Tüdrukute tarvis on loetletud 28 eriala, poiste valik ulatub 80ni.

Järgmine Tallinna maleva erialalaager oli veebruaril alguses, siis võeti ette meditsiiniõpe ja loomingu erialad. **KK!**

ERIALAD NOORTEORGANISATSIOONIDES

Noortel Kõhtastel on kinnitatud 10 kohustuslikku ja 70 valikulist eriala. Kodutütred on 28 eriala.

KODUTÜTRED OMANDASID TALLINNA MALEVA LAAGRIS JÄRGMISI ERIALAOISKUSI:

PERENAINE – oskab teha kodutöid, planeerida toitlustuse eelarvet ühe päeva lõikes, küpsetada ja valmistada hoidiseid, tunneb lauakombeid ja on kursis tervisliku toitumisega.

ARVUTISPETSIALIST – oskab kasutada levinumaid arvutiprogramme, rakendab oma oskusi rühma dokumentide vormistamisel.

MATKAJA – oskab matkakotti kokku panna, lõket teha, riietuda matkale sobivalt, orienteeruda ja tunneb kaarti, on käinud öisel matkal, tunneb taimi ning oskab kättesaadavatest asjadest toitu valmistada ja suudab metsas ellu jääda.

AJAKIRJANIK – on oma loomingut avaldanud koolilehes, valla lehes jne, teeb vähemalt ühe intervjuu aastas ja avaldab selle, teeb kaastööd rühma- ja ringkonnapäevikule.

NOORED KÕHTAD OMANDASID TALLINNA MALEVA LAAGRIS JÄRGMISI ERIALAOISKUSI:

KOKK – tunneb maleva kasutuses olevaid välikeedukoldeid ja -katlaid ning köögivarustust ja oskab hoida korda, teab toiduainete riknemise tunnuseid, oskab koostada menüüd ja tunneb hügieeninõudeid.

ARVUTIKASUTAJA – omab ülevaadet arvutite ajaloost ja arengust, oskab arvutis tekstitöötlust (MS Word), koostada tabelleid (MS Exel), saata ja vastu võtta e-posti.

LAAGRIKORRALDAJA – korraldab juhendaja juuresolekul ööpäevase matka, teab, mida matkale kaasa võtta, tunneb vajalikku laagri varustust, tunneb ära sobiva laagrikoha, oskab valmistada laagrihitisi, teab tervishoiu-, tuleohutus- ja looduskaitse nõudeid.

AJAKIRJANIK – valdab emakeelt, toimetab noorkõhtaste seina- või ajalehte, avaldab meedias noorkõhtaste tegevuse kohta vähemalt kolm artiklit.

ÜKS KÜSIMUS

Jaauari keskel kogunes tööriühm, kes arutas Kaitseliidu Kooli vabatahtliku noortejuhi kursuse muutmise korraldamist (loe ka Kaitse Kodu! 8/2006). Kursuse ülem Pille Veitmaa, mida otsustasite?

Muutsime vabatahtliku noortejuhi ametikoha kirjeldust. Võtsime välja nõude, et noortejuht peab kindlasti olema kas Kaitseliidu või Naiskodukaitse liige. Noortejuht on määratud maleva pealiku käskkirjaga rühma juhiks ja see läbi nagunii Kaitseliiduga seotud. Küll peab ta olema vähemalt

Pille Veitmaa. Foto: Taive Kuuse

18-aastane ja keskharidusega. Tema ülesandeks on juhtida noorsootööd, administreerida rühmatööd ning tutvustada organisatsiooni ja selle põhiväärtusi, eesmärke.

Otsustasime eraldada kursuse kavast esinemisõppe, mida soovivad saavad läbida pärast vabatahtliku noortejuhi kursuse lõpetamist.

Samuti jätsime välja projektiõppe osa. Vabamenud aja kasutame tõhusama ürituste ja laagri korraldamise tutvustamiseks. Rohkem paneme rõhku ürituste praktilisele läbitegemisele, et noortejuhid saaksid juba

kursusel selge kogemuse, mismoodi koondust või laagrit korraldada.

Põhjalikult arutasime läbi ka õppeainete sisu. Koostasime täpsemad tunnimaterjalid.

Võtsime vastu otsuse liikuda suunas, et edaspidi hakkavad koolitused toimuma piirkonniti – juhtmalevates. Sellel aastal on märtsis-aprillis koolitus põhja piirkonna noortejuhtidele, sügisel lõuna piirkonna malevatele. 2008. aastal aga peaks toimuma juba neli kursust – kõigis juhtmalevates. Selline üleminekuperiood annab võimaluse esiteks ettevõtmist eelavestada ja teiseks valmistada ette rohkem õpetajaid.

26. veebruaril viimegi Kaitseliidu Koolis läbi esimese instruktorkursuse palgalistele noortejuhtidele, et õpetada neid oma teadmisi vabatahtlikele noortejuhtidele edastama. **KK!**

ORIENTEERUMISÜLESANNETE VASTUSED

KAITSE KODU! NR 7/2006

1. 31 – nina peal, 32 – allikas, 33 – rajal, 34 – metsatuka läänekül, 35 – kivi (mälestuskivi), 36 – aianurk, 37 – kungas, 38 – tiiginurk, 39 – künka kirdejalam, 40 – radade ristumiskoht.
2. Kahe piktogrammiga märgitakse kuut eelloetletud legendi [31, 34, 36, 38, 39, 40].

KAITSE KODU! NR 8/2006

Esimesed individuaal-võistkondlikud Eesti meistrivõistlused orienteerumises peeti 27. septembril 1959 Nelijärvel, individuaalselt võitsid Riola Koppel ja Ülle Rooba (Kerem-Mõistlik), võistkondlikult Tartu orienteerujad.

2. Esimese orienteerumise MM-medali tõi Eestisse 1991. aastal o-jooksus Sixten Sild – see oli pronksmedal.

Ajakirja 7. numbris avaldatud orienteerumisküsimustele vastuseid ei saadetud, 8. numbris avaldatud küsimustele vastas õigesti **VELLO MÜRK**. Seekordne auhind kuulub talle.

Aasta parima lahendaja auhinna saab **JAAN KARELSOHN**.

MÄLUMÄNGUKÜSIMUSTE VASTUSED

KAITSE KODU! NR 7/2006

1. Juhan Smuul. 2. Julius Kuperjanov. 3. Kagu. 4. Pedja jõgi. 5. Johan Laidoner. 6. Sel päeval läks eetrisse Eesti Televisiooni esimene värvisaade. 7. Juhan Peegel. 8. Kaarli kirikus. 9. Vintri dessant. 10. Noor-Eesti. Loosi tahtel saab auhinna **BERIT JÄRVELA-JANE**.

KAITSE KODU! NR 8/2006

1. Jüri Parijõgi. 2. Narva. 3. Hino järv. 4. Aleksander Suworov. 5. Bruno Junk. 6. 1. detsembrist 1919 on Tartu Ülikoolis ametlikuks õppekeeleks eesti keel. 7. Utria dessant. 8. Ülo Uluots (Jüri Uluotsa vennapoeg). 9. Harilik saar. 10. 21. detsembrist ehk toomapäevast. Loosi tahtel saab auhinna **AGO AINELO**.

Toimetust võtab võitjatega ühendust

VIKTORIIN: VIIS KÜSIMUST

1. Selle relva (pildil) prototüüp valmis juba 1919. aastal. Konstruktor andis sellele hüüdnime Kaevikuluud. Seeriatootmisesse läks relv 1921. aastal. Ent üldise desarmeerimise ja relva kõrge hinda tõttu tabas säravat äriideed krahh. Siiski levis relv aegamisi politsei ja tsiviiltarbivate kasutusse, kus sellele tekkis uus hüüdnimi Gangsteri Viilul. Tagantjärele hinnatakse seda relva kahe sõja vahelise ajastu Ameerika disaini musternäidiseks. Vaatamata kallidusele ja esimestele ebaõnnestumistele elas see relv koos modifikatsioonidega pika elu ning tegi viimati pauku 1990. aastate Jugoslaavia konfliktides, kuhu sattus Teise maailmasõja ajal abina partisanidele. See väga kuulus relv ka Eestimaal häälteinud. Mis relv see oli?

on selle rekordi ületanud üksnes teleseriaal "Õnne 13". Kes oli see värvikas ajakirjanik ja mis nime kandis 313 saate pikkune telesari?

2. Pildil oleva mehe eluaastad olid 1928–1976. Vaatamata oma kiiresti ja heitlikult põlenud elukünnlale jättis ta sügava jälje Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni ajalukku. Kirjutatud näidendid "Avarii" (1962) ja "Lasud tuisus" (1976). On mitme tuntud Eesti telefilm ("Must habe tahab teada", "Päev keemiata", "Laulutaat" jpt) stsenaarist. Suurima tuntuse sai ta aga Teise maailmasõja ainelise telesarjaga, mida valmis 313 saadet. Täna on

3. 1944. aasta 16. septembril käivitas Saksa väejuhatuse plaani nimega Aster. Selle plaani ajendas Soome ja Nõukogude Liidu vaherahu 4. septembril 1944. Sõjaajaloolaste arvates kulges plaan sakslastele enam-vähem edukalt. Milles seisnes plaan Aster?

4. Kõrvalolev foto pärineb ühest 1944. aasta aprillis tehtud ringvaatest nimega "Deutsche Wochenschau". Sellel pannakse ühe eestlase kaela Rüttiliristi. Kes on see mees, kelle kaela pannakse Rüttiliristi?

5. Soojalained detsembris ja jaanuaris suunasid mõtted tahtmatult ilma peale. Tavalisest sagedamini pöörduti nn ilmatarkade poole. Sellest ka küsimus, kes on oli see eelmise sajandi kuulus Vellavere ilmatark (eluaastad 1909–1996). Ta jõudis omandada Tartu Ülikoolis kaks kõrgemat haridust (ühe agronoomia, teise bioloogia alal) ja saada tuntuks ka kui Vellavere nutriakasvatataja. Elu lõpuni oli ta lahutamatu kaaslane piip, mistõttu ta sai rahva seas ka hüüdnime Piibuvana.

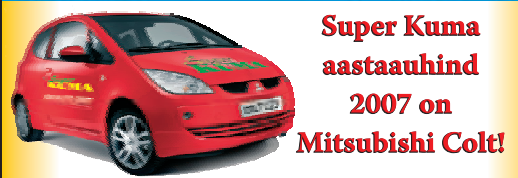

VASTUSED

1. Thompsoni pistolkivipilduja. 2. Valdo Pant, saade "Täna 25 aastat tagasi" (esti- evakuereerumine Eestist. 4. Harald Nugtseks. 5. Vadim Zelnin. mense saade oli eetris 30. mail 1966 ja viimane 3. septembril 1970). 3. Saksa vägede

	LAURIT 631	Suurtükk	Oskar Loorits	↓	Kuma	Noot	Näitleja	Sidepidamisvahendid
	Autoritasu			●				
	Kuulus poksija			●	Privaat- Kerge kübe			
Kuma		Neon Niude-soole-pöletik		●		Endel Ani Õhutus		
	Teatud ansambel			●				
	Eesti riigikaitse kõrgeim juht			●			Taiwani pealinn	
	Kirjastus			●	100 vene k. Naatrium			
	Tallium			●				
Kuma	Teatud suurtükk	Ohkamine	Kuma					
		Herman Melville'i reisi-raamat	Niilus vene k.	Pruudi-sõled Küla Koe-ru vallas				
	Auaste sõjaväes				Kõigiti Ravim-taime osa			Naha-vesitõbi
	Andres Herkel		Rahu vene k. Eesti linn		Lause osa Jaapani füüsik		Endine spordi-reporter Iva	
	Käsi-tulirelv				Kirjastus Järjest. tähed			
	Raadius	Küla Rak-ke vallas Värvipael vormi-pükstel		Poolsaar Euroopas Laste-kirjanik			Naise-nimi ... kesksõna	
	Endine maletaja		Terrori-organ. Tava-õigus		Rootsi suusa-kuulsus Mõiste geog-raafiast			Linnapea
	Linn Jaapanis				Vilja lõikama Küsisõna			
	Brasiilia kirjanik			Naise-nimi Spordi-kool		Saksa k. artikkel Järjest. tähed		
	Ants Paju	Väike viga Foto-firma		Küsisõna Mäestik Aasias			Enn Kippel	
	... International		Antakse pruudile kaasa PENN					
Kuma	Riidesort Lind			Lehekülg Plaadi-firma				
	Armeesporti-klubi		Kreeka täht ...-le-mi					
Kuma		Gotland						
	Suurtükiväe reamees							

Naiskodukaitse koostöö Tapa Väljaõppekeskusega

Tekst: ELLE VINNI,
Naiskodukaitse Kirde piirkonna vanem

Elmisel aastal kutsus Tapa Väljaõppekeskus (VÕK) Naiskodukaitse appi sõduritele välitoitlustamist õpetama. See oli hea võimalus proovida oma teadmisi ja oskusi jagada ka väljapoole organisatsiooni.

Kursus erines Naiskodukaitse välitoitlustuskursustest. Kursuse ülem Irina Raudsepp töötab Tapal söökla juhatajana ja on sõdureid õpetanud varemgi.

Nädal õpetati noormeestele teooriat, teine kulus praktikale. Ajateenijatel olid ka keskkonnatunnid, kus räägiti, mida tuleks jälgida maastikul, kui õppused on lõppenud.

Eriti põnev oli Tapa VÕK välitoitlustuskursuse praktiline osa. Töö käis kolmes rühmas. Õpetasime aurukat-

laga töötamise põhimõtteid ja praktilist toidu valmistamist.

Esimesel päeval oli kõik pisut ootamatu: aur sai valmis kuidagi äkki ja kõik kohad olid kohe seda täis ka. Ma ei olnud kontrollinud noormees- te paigaldatud voolikute kinnitusi ja selgus, et kõik need lasid läbi.

Seni pole me välitoitlustamiskursuse raames saanud õpetada naistele aurukat- laga töötamist (sest meil siiani ei ole olnud ühtegi sellist riistapuud). Tapal sain innustust ja mõtteid ning õppisin häid nippe, mida saan kasutada Naiskodukaitse välikoka kursusel. Tänavu saame juba naiskodukaitsejatelegi õpetada aurukat- laga töötamist.

Täna Merlis Jusupovit ja Irina Raudseppa Tapa Väljaõppekeskusest – nad olid nii vastutulelikud ja andsid mulle võimaluse uuteks kogemusteks. **KK!**

VÄLIKOKA RETSEPTIRAAMATUST

Naiskodukaitse Kirde piirkonna vanem **ELLE VINNI** soovib

HERNESUPP (1 portsjon = 500 g)

Koostisained	1 portsjon	10 portsjonit	100 portsjonit
Suitsuliha	200 g	2 kg	20kg
Kuivatatud herned	150 g	1,5 kg	15 kg
Porgand	30 g	300 g	3 kg
Sibul	20 g	200 g	2 kg
Taluvõi	20 g	200 g	2 kg
Vesi	2,5 dl	2,5 l	25 l
Sool	1 g	1-2 tl	0,25-0,5 dl
Pipar	näpuotsatäis	1 g	10 g

VALMISTAMINE

Leota kuivatatud herneid 12 tundi külmas vees. Keeda valmis lihapuljong. Pane kurnatud puljongisse leotatud herned ja keeda umbes 1,5 tundi. Lõika puhastatud juurviljad väikesteks kuubikuteks, kuumuta kergelt võis ja lisa supile.

NÄPUNÄITED

Serveeri koos praesaia või röstsaiakuubikutega.

Suitsuliha asemel võib kasutada ka suitsusearibi, tavalist sea- või veiseliha vastavalt maitse-eelistusele.

Kui keedad hernesuppi vastlapäevaks, ära unusta magustoiduks pakkuda vastlakuleid.

SUMMARY

PATROL RAIDS OF DISTANT SURVEILLANCE: WHERE TO PROCEED?

Utria Dessant 2007 was the hardest patrol competition held during the last five years in Estonia. Approximately a 100 km had to be passed through in two days. Erna Raid seemed rather like a holiday camp in comparison with Utria Dessant 2007 for experienced military sportsmen. Some participants yet had doubts that patrol raids of distant surveillance will lose its military diversion mission of surveillance. The task of surveillance that should be of essence of the raid has become like a foot race in the forest which no longer has a military meaning. These are reasons for the author to propose some ideas for the revival of the raid: organising a public analysis of reports of surveillance tasks for the representatives of teams, appointing a contact person of support persons at the organising staff, organising the performance of communication tasks as a radio communication in reality. The purpose of a long raid should be a particular task. Referees should be capable of an immediate feedback and the competitors ought to be received in a warm tent in the finish. Pp. 10-11.

CHAPLAINS OF KAITSSELIIT CONFERRED THE FIRST TIME

The chaplains of Kaitseliit (Defence League) gathered to the School of Kaitseliit in Alu Manor in the beginning of January to discuss their possibilities and expectations of the Defence League Regional Units for an efficient application of the chaplains the first time in the history of restored Kaitseliit. Major Raimo Lumiste, the commander of Kaitseliit and other leaders of Kaitseliit were received. Psychological consultation and education of morality and ethics were regarded as important tasks of chaplains. The senior chaplain Gustav Kutsar mentioned that the first conference turned out to be more necessary than expected. The feedback lists indicated that the conference was regarded as important and that it should become a tradition. P. 18.

FINNS TAUGHT GUERRILLA SKILLS TO THE MEMBERS OF KAITSSELIIT FROM SAUE

Two divisions of men with guerilla skills have been trained in Saue Company during four years with the assistance of Finnish reserve officers. They will leave for the forest for four days to practice their skills during the training in the forthcoming autumn. The conditions will be corresponding to the reality of guerilla groups. "The Finns are capable of a reasonable training because their training is based on battle experiences. The knowledge has continuously been maintained, analysed and completed," second lieutenant Vello Siidar describes the mental background of the training. The obtained skills are planned to apply on the real landscape and to practice in a required crew. The guerilla skills are considered as obtained by men of Harju Regional Unit of Kaitseliit thereafter and new applicants are planned to be trained. Pp. 25-27.

KAITSEVÄE ÜHENDATUD ÕPPEASUTUSED

ADDRESS:

RIIA 12, 51013 TARTU

KODULEHT:

WWW.KSK.EDU.EE

KANTSELEI TELEFON:

717 6110

E-POST:

EKV@KSK.EDU.EE

MAGISTRIÕPE SÕJAVÄELISE JUHTIMISE ERIALAL ÕPPEAEG 2 AASTAT

SISSEASTUMISNÕUDED:

- EESTI KODAKONDSUS
- SÕJAVÄELISE KÕRGHARIDUSE I ASTE VÕI SELLEGA VÕRDSUSTATUD HARIDUS
- VÄHEMALT KOLMEAASTANE TEENISTUSKOGEVUS PÄRAST SÕJAVÄELISE KÕRGHARIDUSE I ASTME LÄBIMIST
- POSITIIVNE ATESTATSIOON
- JOOKSVAL AASTAL SOORITATUD KEHALISTE VÕIMETE TEST
- NATO STANAG 6001 TASE 2222 (INGLISE KEEL)
- KÕLBLIKUS TEGEVTEENISTUSEKS

PAKUME:

- TÄNAPÄEVAST JA ARENEVAT ÕPIKESKKONDA
- SENISE TEENISTUSTASU SÄILITAMIST
- TEENISTUST KAITSEJÕUDUDES OHVITSERI AMETIKOHAL KÕIKIDELE LÕPETANUTELE

RAKENDUSKÕRGHARIDUS SÕJAVÄELISE JUHTIMISE ERIALAL ÕPPEAEG 3 AASTAT

SISSEASTUMISNÕUDED:

- EESTI KODAKONDSUS
- KESKHARIDUS
- LÄBITUD AJATEENISTUS
- KRIMINAALKORRAS KARISTAMATA
- VANUS MITTE ÜLE 25 AASTA
- KÕLBLIK TEGEVTEENISTUSEKS

PAKUME:

- TÄNAPÄEVAST JA ARENEVAT ÕPIKESKKONDA
- KÕIKIDELE KADETTIDELE RIIKLIKKU STIPENDIUMI
- TASUTA ELURUUMI JM
- TÖÖKOHTA KÕIGILE LÕPETANUTELE

väärikas
elukutse
solididsest
koolist